NATIONAL LIBRARY
OCT 9 1968
BIBLIOTHEQUE NATIONALE

192/A/20/4+
4

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St.,
Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121; 465—7902
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe,
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere,
2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A.

SATURDAY, SEPTEMBER 21, 1968

LATVIJA AMERIKĀ

76. N-RS. SESTDIENA, 1968. GADA 21. SEPTEMBRIS 18. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 8 Ont., Canada; tālr. 465—7902
Birojs: 491 College St., Toronto 4, Ont., Canada tālr. 921—7121
Nujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A. Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja Z. KĒLERE, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A., tālrunis 486—8975

Mēs varam, ja vien gribam!

KANADAS DAUGAVAS VANAGU DIENAS MONTREALĀ

„Vai ir vēl vīri, kuru dzīslās rit latviešu cīnītāju asinis, jeb vai tie visi palikuši kaŗa laukā? Vai ir vēl cilvēki, kuriem savas zemes brīvība nozīmē vairāk nekā svešu zemju vērtības? Vai ir vēl ticīgie, jeb vai gadsimtiem lietās asinis bijušas veltas? Vai tiešām mums atkal jāzird čekistu klaudzieni naktī pie mūsu durvīm, lai mēs atmostos?" pieminēdams varoņus, jautāja Kanadas DV valdes priekšsēdis E. Krūka, un sarīkojuma vērotājam neviļus likās, ka viņš ar šiem jautājumiem vēršas tieši pie Montrealas latviešiem, no kuriem tikai kādi 80 atradās Victoria Hall zālē, sākoties Kanadas DV dienu lielajai jundai.

Kanadas DV dienas vietējās nodaļas izkārtojumā šogad notika 14. un 15. septembrī Montrealā, tikai vienu nedēļu pēc spožās Baltiešu dienas pilsētas rīkotajā izstādē „Cilvēks un viņa pasaule". Vai tas bija iemesls, kādēļ no Montrealas ap 1000 tautiešu lielās kolonijas tikai nedaudz vairāk par 100, neskaitot Jundas dziedātājus un Ačkupa dejotājus, piedalījās šai nacionāli nozīmīgajā sarīkojumā, kuŗas jundā un koncertā klausītāju skaits nepārsniedza 80? Atzīstot faktu, ka daudziem nepatīk svinīgie akti ar runām, tomēr jājautā, vai Montrealā latviešu sarīkojumos tik bieži dzirdami līdzīgi augstvērtīgi koncerti, kādu šoreiz sniedza pazīstamie dziedoņi Astra Kalniņa no Detroitas un Pēteris Geistauts no Toronto, lai atstātu to bez ievērības un, ja vispār, tad ierastos tikai uz balles priekiem? Vai ar padejošanu un iedzeršanu mūsu nacionālā gara prasības patiešām jau apmierinātas un kopības apziņa izprasta un apliecināta? Par šiem jautājumiem jundas laikā bija jādomā, dzirdot ievadījumā citētos E. Krūkas vārdus, un tādēļ neviļus šķita, ka tie vērsti tieši Montrealas latviešu sabiedrībai.

Ir tiesa, Kanadas DV dienu rīkošanā galvenais nolūks nav pulcināt iespējami lielu apmeklētāju skaitu, jo tad sarīkojums būtu jāorganizē Toronto vai Hamiltonā, kur vieglāk sabraukt Ontario pilsētu tautiešiem. DV dienu pamatā viena no galvenajām domām ir dot iespēju no Toronto attālāko centru tautiešiem pulcēties vienkopus plašākā nacionāla rakstura sarīkojumā, kuŗā ieklauts arī augsti vērtējams kultūras vai mākslas devums, jo šajos centros nav viegli biežāk lielāka vēriena sarīkojumus organizēt, kas pārsniegtu lokālos logatus. Protams, DV dienas kalpo arī saišu stiprināšanai starp organizācijas biedriem, bet to galvenais mērķis tomēr ir mūsu nacionālās apziņas stiprināšana, pienākuma apziņāšanās pret tautu un uztic ības apliecināšana mūsu tēvzemei. Tādēļ jānoģēlo, ka Montrealas latvieši to nav izpratuši, bet DV dienās, liekas, saskata vienīgi kādas organizācijas šauru lokālu sarīkojumu.

DV dienu jundai sākoties, komponista I. Saksa intonētā „Svēts mantojums" pavadīti un E. Reveliņa vadīti, Edmunds Ozols, Jānis Gailītis un Imants Gributs zālē ienesa DV Toronto, Hamiltonas un Montrealas nodaļas karogus, novietojoties goda sardzē pie skatuves. Kur palika ne pārāk atlālās DV Otavas nodaļas pārstāvji, kuŗu vieta būtu bijusi līdzās daudz tālāku ceļu braukušajiem torontiešiem un hamiltoniešiem? Pēc jundas dalībnieku nodziedātās DV dziesmas Kanadas DV valdes loceklis O. Ieviņš nolasīja DV solījumu, tad dienu rīcības komitejas un vietējās DV nodaļas pr-dis J. Gributs, apsveicot viesus, norādīja, ka Montrealas latviešiem šī ir nozīmīga diena, kuŗa it sevišķi DV nodaļas vēstures grāmatā paškiŗ jaunu lappusi.

Latvijas konsuls Montrealā V. Tomsons uzrunā norādīja, ka mūsu stiprums saknojas nacionālajā darbā, tādēļ ar gandarījumu un lepnumu šogad, Latvijas neatkarības pasludināšanas 50. gadskārtā, vērojami un vērtējami plašie sarīkojumi, kuŗi atgādina mūsu tautas likteni un starptautiskajā forumā prasa brīvību mūsu tēvzemei. Ievērojami veikumi mūsu nacionālpolitiskā darba laukā jau bijuši dziesmu svētki Eiropā un ASV, pasaules latviešu jaunatnes kongress Vācijā un citi nozīmīgi sarīkojumi, arī šis Kanadas DV dienas, kuŗi visi demonstrē un stiprina mūsu spēku, dod jaunu degsmi, ceļ tautisko apziņu un vienotības garu. Pakavējies pie nule aizvadītās Baltiešu dienas Montrealā, kuŗa labi izdevusies un ievērojami pakalpojusi mūsu interesēm, konsuls V. Tomsons atzina: „Ir svarīgi būt šai vakarā, lai atcerētos, ko esam zaudējuši — tēvzemes brīvību, un apzinātos, ka mūsu augstākais mērķis ir šo brīvību tautai atgūt. Mūsu pienākums ir cīnīties par to, lai virs Rīgas pils atkal plīvotu sarkanbaltsarkanais karogs!"

(Nobeigums 4. lpp.)

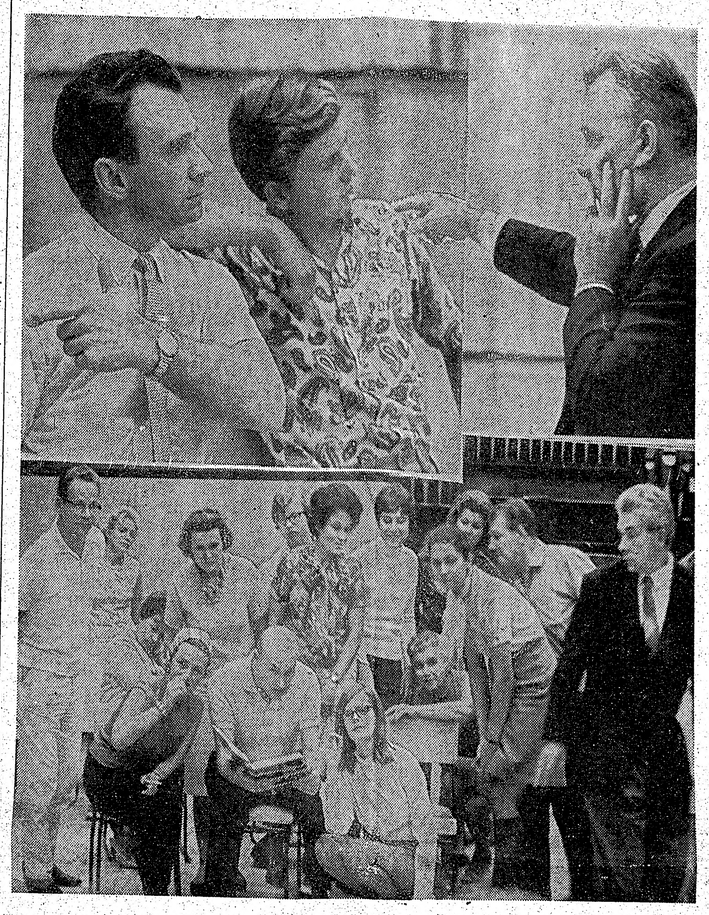

TEĀTRA STUDIJA TORONTO

Kā jau ziņots, 15. septembrī beidzās DV teātŗa Kanadā noorganizētās teātŗa studijas darba pirmais posms, kas ilga divas nedēļas. Darbība turpināsies atsevišķās nedēļu nogalēs un vēl divos gaŗākos posmos decembrī un janvārī. Augšējā uzņēmumā pa kreisi: vienas minūtes laikā grāmatā skatītu vecmeistara gleznu atdarina Hugo Miķelsons (pa kreisi) un Arnis Rozītis. Norādījumus dod studijas vadītājs — Nujorkas valsts universitātes ārkārtas profesors Dr. Alfreds Straumanis (augšā pa labi). — Apakšā: kursanti spraigās debatēs izsaka savas domas; priekšā no kreisās V. Martinsons, I. Freija, J. Freijs, V. Briede, V. Kupere un A. Memenis; aizmugurē M. Gaiķe, S. Pūpēde, M. Ķuze, M. Kupere, I. Purva, R. Purvs, A. Bencone, V. Vare un Z. Upīte.

Foto: J. Liģers

Voldemars Korsts

Mēs aizmirstam

Mūsu un citu tautu sapņotāji un pārprastā liberālisma piekritēji jau kopš Staļina nāves barojuši pasauli ar aplamību pilniem sauklīm par komūnisma reformēšanos, tam izveidojoties par gandrīz jau liberālu demokrātiju. Vai šī iedoma nedzima pašu komūnistu propagandas aparātūras laboratorijās, tas ir jautājums, kuŗš nebūt nav absurds, jo Staļina pēcteči pārāk atklāti nozākāja pašu tik loti dievināto „tēvu, skolotāju un vadoni", pierakstot viņam vienīgajam visu vainu cilvēku miljonu noslepkavošanā.

Rezultātā brīvās pasaules intelektuālu aprindās radās arvien lielāka pārliecība, ka Staļina pēcnieki patiesībā ir pavisam līga vīri. Faktu, ka Chruščovs vadīja miljoniem lielo ukraiņu iznīcināšanas akciju, varēja viegli aizmirst, jo bija taču tik patīkami klausīties viņa koeksistences mācībā, kuŗa darīšot visus cilvēkus laimīgus. Ka Pad. savienība noslīcināja ungāru brīvības alkas asins jūrā, arī varēja paciest, jo tai pašā laikā taču bija jābūvē tilti tautu draudzībai. Kas par to, ka šos tiltus būvēja virzienā uz apspiedējiem, nevis uz apspiestajām tautām?

Pat tagad vēl vienmēr ir grupas, kuŗas turpina šo tiltu būvi; pat pēc varmācīgās Čechoslovakijas okupēšanas, attieksmē uz ko „Pravda" atklāti pateikusi, ka nepieciešams iznīcināt vismaz 40.000 čechu un sloyaku, lai sateliti (vai okupētās valstis) apzinātos, ka stingri ieturama Maskavas līnija.

Klausoties runās Vašingtonā un Apvienotajās nācijās, var likties, ka Čechoslovakijā nu atkal viss ir labākajā kārtībā. Šāda piekrišanas klusēšana no ASV prezidenta Džonsona puses vienīgi stiprina Pad. savienības pārliecību, ka tā nesodīta var sākt atkal jaunu ofensīvu. Apvienoto nāciju drošības padome, liekas, savukārt ar prieku konstatē, ka vairs neatskan čechu palīdzības saucieni, tādēļ ar skubu visu vērību atkal veltī mazāk asajam žīdu un arabu konfliktam, kamēr ģenerālasambleja turpina debates koloniālisma jautājumā; uzmanīgi, protams, lai izvairītos no katra gadījuma, kas attiektos uz Pad. savienības koloniālismu.

Staļins ir miris, koeksistence atļaus mums visiem dzīvot mierā un draudzībā, — daudzi joprojām tic šim maldu sauklim. Kādēļ atbildi, vai tas pareizs, neviens neprasa no čechiem un slovakiem? Pat daļa latviešu trimdinieku visu pārāk ātri un viegli aizmirst, daļa savukārt ir tik naīva, ka, apciemojot okupēto Latviju neapjēdz, un nesaskata, ka redz vienīgi to, ko komūnistu varasvīri vēlas, bet, atgriežoties savās emigrācijas zemēs, neapzināti kalpo mums naidīgajai varai, vedot līdz propagandas materiālus, skandinot slavas dziesmas par dzīves uzlabošanos okupētajā tēvzemē un noniecinot katru, kas vēl spējīgs raudzīties reālitātē atvērtām acīm.

Viens no visievērojamākajiem ASV senātoriem, Roberts Tafts, uzsvēris, ka tieši ārpolitika ir tā, kuŗa noteic visu pārējo politiku līmeni. Arī to mēs aizmirstam. Ļoti daudzi ASV latvieši arī jau aizmirsuši, ka pašreizējais ASV viceprezidents un kandidāts uz jaunā prezidenta amatu Huberts Hamfrijs 1945. gada 8. janvārī kādā runā Mineapolē pasvītroja, ka Baltijas valstis uz visiem laikiem iekļaujamas Pad. savienībā. Šai pašā runā viņš teica arī vārdus, kuŗus mums derētu iegaumēt un nekad neaizmirst: „Man jāsaka, ka mums arvien jāpatur prātā tas, kas Pad. savienībai ir vajadzīgs un ko tā vēlas!" Desmit gadu vēlāk senātors Huberts Hamfrijs ASV senātā vadīja kustību, kuŗa vēlējās liegt prezidentam Eizenhaueram palīdzēt aizstāvēt nacionālās Ķīnas salas Kvemoju un Matsu.

Kā lasāms izdevuma „Manion Forum" intervijā ar žurnālistu Raiskindu (Rykind), tad atkal 10 gadu vēlāk, tātad, tagad, valsts prezidenta amata kandidāts Huberts Hamfrijs iestājas par tirdzniecisko sakaru uzsākšanu ar sarkano Ķīnu, kaut tai pašā laikā amerikāņu karavīri mirst Vietnamā, cenšoties apturēt Pad. savienības un sarkanās Ķīnas inspirēto un financēto komūnisma agresiju. Raiskinds pasvītro, ka ar šo prasību viceprezidents Hamfrijs tikai apstiprina savu nostāju pirms 23 gadiem Mineapolē teiktajā runā un 10 gadu vēlāk senātā vadītajā kustībā, piemetinot, ka misters Hamfrijs bija arī viens no Fidela Kastro valdīšanas sākuma perioda aizstāvjiem.

Arī šos faktus mēs aizmirstam. Iespējams, ka dažs labs latvietis ir nesaprašanā, kādēļ viceprezidents Hamfrijs „aizmirsa" piesūtīt apsveikumu ASV latviešu 4. vispārējo dziesmu svētku dalībniekiem un apmeklētājiem, kaut bija aicināts uz Klīvlendu par šo mūsu lielo svētku galveno runātāju. Var saprast, ka citu pienākumu dēļ, it sevišķi vēlēšanu kampaņas laikā, aicinājuma pieņemšana kļūst neiespējama, bet tādos gadījumos aicinātie vienmēr piesūta vismaz apsveikumu. Hamfrijs to nedarija. Jācer, ka, izlasot augšējo faktu uzskaiti, Hamfrija rīcība kļūs labāk saprotama.

Vai mēs aizmirstam, kas ir mūsu īstie draugi, jeb vai esam akli un nespējam tos saskatīt? Vai pēdējā laika notikumi un deklarācijas patiešām mums neliek apzināties, ka viena kandidāta ievēlēšanas gadījumā par ASV prezidentu, mums cerības uz brīvības atjaunošanu Baltijas valstīs tikpat kā jāaprok, bet par prezidentu kļūstot otram kandidātam, cerības piedzīvot Latvijas brīvības rītausmu vairosies un kļūs pamatotākas? To derētu iegaumēt, atcerēties un nekad neaizmirst!

Pēdējo vārdu teiks aizmirstais amerikānis

SPECIĀLRAKSTS „LATVIJAI AMERIKĀ" NO VAŠINGTONAS

Atlikušās nedēļas līdz 5. novembrī noliktajām jaunā prezidenta vēlēšanām ASV iezīmēsies ar republikāņu un demokratu partijas sacensību, piedāvājot vēlētājiem vislabāko atrisinājumu nebūšanu novēršanai pašu mājās un Džonsona valdības nepopulārās rīcības labošanu ārpolitikā.

Ričards Niksons savu vēlēšanu kampaņu uzsāka Čikagā, un pilsēta, kuŗa demokratu partijas kongresa laikā bija sakūdītu demonstrantu un policijas sadursmju skatuve, viņu saņēma ar ovācijām, tūkstošiem čikagiešu uzgavilējot republikāņu partijas kandidātam.

Herberts Hamfrijs tai pašā laikā vēl izmisīgi cenšas mobilizēt zem vienas cepures Čikagas kongresā bīstami sašķelto demokratu partiju. Senātora Kenedija deklarētais atbalsts ir tikai viens ielāps, jo Hamfrija galvenais sāncensis skaļajā Čikagas kongresā senātors Makkārtijs vēl klusē. Te gan jāpiezīmē, ka Makkārtija piekritēju varbūtēja pilnīga atdalīšanās no demokratu partijas un iziešana vēlēšanās ar savu kandidātu uzskatāma jau gandrīz par novērstu. Makkārtija piekritēju sajūsmas vilnis ir saplacis, viņu cerībām svītru pārvilka arī paša senātora Makkārtija deklarācija, ka viņš eventuālās jaunās partijas kandidātūru uz prezidenta amatu nepieņems.

Vēlēšanu norisi nopietni ietekmēs bijušā Alabamas gubernātora Džordža Vollesa t.s. trešā vai Amerikāņu neatkarības partija. Vollesa atbalstītāji ir pārliecināti, ka līdz vēlēšanu dienai viņu partija varēs balotēties vismaz 49 pavalstīs. Te jāpiezīmē: lai par kādu kandidātu balsotu ikvienā pavalstī, tā piekritējiem jādabū noteikts kandidatūras atbalstītāju parakstu skaits. Ar to novērsta dažādu „uz pasūtinājuma" raditu sīku partiju aušošanās, un prezidenta vēlēšanās faktiski nevar piedalīties kuŗš katrs āksts, kas savas pašpopularitātes vai vienkārši joka pēc bez jebkāda atbalsta pilsoņos, bet uz amerikāņu nodokļu maksātāju rēķina kandidētu bez jebkādām izredzēm uz ievēlēšanu. Tomēr, tāpat kā vienmēr priekšvēlēšanu laikā, labi zinot, ka līdz balsotājiem nemaz netiks, savas kandidatūras pieteic vismaz kāds ducis pseudokandidātu, un par šiem ūnikiem bieži vien raksta arī sensāciju kārā prese. Arī komūnistu partijas iziešana vēlēšanās ir tikai māžošanās, jo faktiski tā nespēj savai kandidātei savākt nepieciešamo minimālo atbalstītāju parakstu skaitu nevienā pavalstī. Tāda pati alošanās ir nēģeŗu terroristu kustības Melnās panteras „informācijas ministra" Elridža Kivera iziešana vēlēšanās ar Miera un brīvības partijas „kandidāta" sauklim un aplamībām, taču tas nekavē šo bijušo kriminālnoziedznieku teikt „priekšvēlēšanas" runas, kuŗās viņš aicina nogalināt baltos amerikāņus, nolamā kārtības sargus par netīrām fašistu cūkām un kūda nēģeŗus uz asiņainu revolūciju.

Viens no pēdējiem pseudokandidātiem, kas pieteicis gatavību apstrīdēt Niksona un Hamfrija tiesības iekļūt Baltajā namā, nāk pat no Kanadas. Viņš gan ir amerikānis, taču pēdējā laikā darbojies par mācību spēku Jorkas universitātē Toronto. Tas ir profesors Dr. Metjūzs Eherns, kas tagad vēlas atgriezties ASV, lai oktobrī sāktu plašu televīzijas kampaņu. Interesanti atzīmēt, ka šis vīrs, kuŗam kanadieši dāvājuši tik lielu uzticību, ka atļauj savu jauno studentu mācīšanu un pat nodibinājuši viņa atbalstīšanai īpašu komiteju pie pilna prāta esoša prezidenta ievēlēšanai, sarakstījis dažas loti pretrunīgas lugas. Viņš vēl vairāk pazīstams apgalvojuma dēļ, ka Lindons Džonsons esot nogalinājis abus Kenedijus, Malkomu X un Dr. Martinu Luteru Kingu... Par vidusskiŗu Dr. Eherns apgalvojis, ka tā pašos pamatos esot saindēta ar nacisma idejām. Vietnamas politikā šis amerikānis, kam mati paspējuši jau izaugt pāri plecu līnijai, ieteicis tūlītēju ASV izvākšanos un brīvu vēlēšanu noorganizēšanu, kuŗu rezultātā, par to D. Eherns nemaz nešaubās, uzvarēs Hočimina gaidītāji. Arī citi Dr. Metjūzam Ehernam līdzīgi donkichoti „priekšvēlēšanu" kampaņās cenšas ieteikt savas receptes Vietnamas konflikta izbeigšanai.

Atgriežoties pie nopietniem kandidātiem, jānorāda, ka nevis Vietnamas kaŗa problēma, bet tieši miera un kārtības atjaunošana pašu mājās, šķiet, būs galvenais prezidenta vēlēšanu kampaņas sauklis. Demonstrantu ālēšanās, nēģeŗu varmācības, jaunprātīgas pilsētu dedzināšanas un strauji augošais noziedzību skaits jau piekto gadu nenozūd no preses slejām. ASV pilsoņos nobriedusi pretakcija. Tie vēlas Baltajā namā redzēt vīru ar stingru roku, kas spēj darīt galu šīm ačgārnībām. Un tā pacietīgais caurmēra amerikānis, kuŗu Richards Niksons nesen Sanfrancisko teiktajā runā nodēvējis par aizmirsto amerikāni, 5. novembrī pateiks savu galavārdu. Šī aizmirstā amerikāņa labvēlību, kas patiesībā nav nekas cits kā vidusšķiras pilsoņu

(Nobeigums 8. lpp.)

Plūdi un atplūdi Anglijā

SPECIĀLRAKSTS „LATVIJAI AMERIKA" NO LONDONAS

Spēcīgas pasāta lietus gāzes aizvadītās nedēļas nogalē pēkšņi skāra Dienvidaustrumangliju, pārvēršot 700 kvadrātjūdžu lielu apgabalu līdzīgu milzīgam ezeram. Tas stiepās 100 jūdžu garumā — no Eseksas līdz Hempšīrai un Suseksai. Helikopteri un laivas steidzās glābt applūdinātos iedzīvotājus, kamēr lietus lija un lija, 24 stundas no vietas un vēl turpinājās 16. septembŗa naktī. Iedzīvotāji atvieglināti uzelpoja, kad meteoroloģiskie biroji ziņoja, ka lietus pamazām „aizceļo" uz Vidusangliju.

Applūdināta arī daļa Dienvidlondonas. Ūdens līmenis dažās upēs cēlās par 2 collām stundā. Dienvidaustrumu apgabals, ko apzīmē par „Anglijas dārzu", plūdos gandrīz pilnīgi iznīcināts. Applūdināto apgabalu labības ražas zaudējumus vērtē līdz 25% no kopražas vai vismaz 65 milj. dolaru vērtībā. Karaliskais autoklubs šos septembŗa plūdus uzskata par lielākajiem kopš 10 gadiem. Piekrastes josla starp Eseksu un Suseksu satiksmei pilnīgi atgriezta.

Plūdi Anglijas dienvidaustrumos pamazām noplok. Atplūdi iestājās tūlīt pēc lielajām lietus gāzēm, palikuši tikai zaudējumi. Bet Londonā paredz arī citus plūdus — bēgļus no okupētās Čechoslovakijas. Jau 35.000 bēgļu no padomju okupētās zemes ieradušies Austrijā, bet tūkstoši dodas uz aizjūru. Par spīti stingrajai padomju robežapsardzībai, kuŗa lieto arī šaujamieročus, Čechoslovakijas bēgļi ierodas arī Rietumvācijā. Paies vēl kādas dienas, un bēgļu vilnis atskalosies arī līdz Anglijas krastam. Anglija ir sagatavojusies to uzņemšanai.

Arī Londona simpatizē apspiestajiem čechiem un slovakiem, asi nosodot Pad. savienības un tās satelītu invāziju. Tieši iebrukuma laikā Londonā trešo nedēļu turpinājās Pad. savienības tirdzniecības un rūpniecības izstāde, kuŗa bija rīkota no 6. — 24. augustam. Tikko laikrakstos lieliem virsrakstiem parādījās vēsts par Čechoslovakijas okupāciju, izstādē kā uz burvja mājienu pazuda apmeklētāji.

Latvieši jau labu laiku pirms tam izplatīja angļu valodā iespiestas skrejlapas ar Latviešu nacionālās padomes Lielbritanijā parakstu, aicinot izstādes apmeklētājus iegriezties Baltijas paviljonā un iepazīties ar Latvijas ražojumiem, kas tajā izstādīti. Paskaidrojumā bija norādīts, ka, par spīti faktam, ka latvieši pašreiz vairs nav brīva tauta, tie tomēr ražojuši daudz augstvērtīgākas preces nekā citās Pad. savienības daļās. Tas nav noticis tādēļ, ka Latvijā valda padomju režīms, bet ar savu pārākumu tieši spītējot tam. Skrejlapā arī atzīmēts, ka latviešu strādnieku reālās algas sasniedz tikai ceturto daļu no britu standarta.

Tālāk skrejlapā teikts, ka visu rūpniecības produkciju un tās izvietošanu kontrolē padomju plānošanas komisija Maskavā, ne tik daudz saimnieciskajā, kā politiskajā ziņā. Iekārtojot Latvijā vairākas jaunas industrijas, mākslīgi radīts strādnieku trūkums, kas padomju režīmam devis ieganstu un „attaisnojumu"

(Nobeigums 8. lpp.)

LASĪTĀJU VĒSTULES

PRASOT PAR DAUDZ, NEDABŪSIM NEKĀ!

Iespējams, ka īsajā laika sprīdī līdz novembrim, kad notiks ASV prezidenta vēlēšanas, izšķirsies, vai mūsu centieni cīņā par Latvijas un Baltijas valstu brīvības atgūšanu gūs pastiprinājumu un atbalstu, vai arī mūsu cerības un mēs paši nogrimsim koeksistences purvā. Izšķirīgi būs tas, kuru kandidātu ievēlēs par ASV prezidentu. Grūti iedomāties, ka pašreizējo prezidentu Džonsonu aizstājot viceprezidentam Hamfrijam, kas ir kreisāk noskaņots un vēl nevarīgāks par Džonsonu, pārtrauktu „saprašanās tiltu" būvi uz apspiedējiem. Ar to apspiestajām tautām būtu atņemtas jebkādas cerības. Hamfrija uzvaras gadījumā ASV valdība nosvērtos senātora Makkārtija kapitulācijas sludinātāju labā. Nav grūti saskatīt, ka tādā gadījumā Baltijas valstu likteni „atrisinātu" viegli, atzīstot tās par Pad. savienības sastāvdaļu. Raksturīgs jau ir fakts, ka Hamfrijs ne tikai atteicies runāt ASV latviešu 4. vispārējos dziesmu svētkos Klīvlendā, bet „aizmirsa" piesūtīt pat apsveikuma telegrammu.

Pretēji Hamfrijam, republikāņu kandidāts Ričards Niksons ne tikai apsveica dziesmu svētku dalībniekus un apmeklētājus, bet vēstulē organizācijas United Citizens for Nixon latviešu vadībai bez jebkādas prasīšanas uzsvēris savu nostāju, atklāti pasakot, ka vienmēr atbalstījis Baltijas valstu brīvības atgūšanas centienus un turpinās to darīt, ja viņu ievēlētu par prezidentu. Mūsu vidū ir laba daļa nacionālpolitisku darbiniekiu, kuŗi sarūgtināti par republikāņu partijas liberālā spārna nodevīgo nostāju Goldvotera vēlēšanu kampaņas laikā un tagad šo savu rūgtumu vērš pret Niksonu, kas bija aktīvs Goldvotera atbalstītājs, cerībā, ka šoreiz, pievēršoties ultrakonservātīvajam Vollesa nogrupējumam, varēs pakalpot mūsu brīvības cīņai. Šādi noskaņotu cilvēku mūsu vidū nav pārāk daudz, vairums no tiem ir neapšaubāmi ideālisti, tādēļ ir vietā atgādināt: pat pieņemot, ka Volless patiešām varētu un gribētu ievirzīt cīņu par brīvību un pret komūnismu pareizajā ceļā, katra balss, kuŗu vēlēšanās nodos par Vollesu, būs atrauta Niksonam un vairos koeksistences aizstāvju cerības iedabūt savu kandidātu Hamfriju ASV prezidenta krēslā. Ir taču jāapzinās, ka Vollesam nav pat mazāko cerību uz uzvaru vēlēšanās, tādēļ, lai nozīmīgas balsis nezustu vēlamajam kandidātam, izšķiršanās var būt vienīgi starp Niksonu un Hamfriju. Kuŗš no šiem abiem kandidātiem vairāk kalpotu Baltijas valstu interesēm, par to katram latviešu tautības vēlētājam jātiek galā ar personīgo sirdsapziņu.

Stāvokli ļoti labi raksturo komūnistu preses komentāri, kuŗos pavisam reti pieminēts Volless, ir neitrāli labvēlīgi pret Hamfriju, bet satraukti un naidīgi pret arvien vairāk pieaugošo ASV pilsoņu nostāju Niksona labā.

Gribētos atgādināt, ka tieši pašreiz divi no vadošajiem komūnisma apkaŗotājiem ASV ir Edgars Hūvers un Ričards Niksons. Mēs zinām daudz par Hūvera darbību un centieniem, bet daudzi, iespējams, nezina, ka arī Niksons atradies pretkomūnisma cīņas priekšgalā, ka tieši Niksona nopelns ir tas, ka savlaicīgi atklāja komūnistu iefiltrēšanos ASV valdības augstākos posteņos, kas kulminējās ar Algera Hisa nodevīgās darbības atklāšanu un notiesāšanu. Kopš šī laika Niksonu komūnisti nīst vissur un vienmēr. Ir pat publicētas vairākas grāmatas, izplata daždādas baumas, mēģinot Niksonu nostādīt vienā līnijā ar Hamfriju un apgalvojot, ka abu politiskajā nostājā nav saskatāma starpība. Tam piekrist un šo domu paust tālāk ir tuvredzība, kuŗa var dārgi maksāt.

Mums arī jāapzinās, ka, prasot par daudz, varam zaudēt visu un neiegūt nekā. Ja vēlēšanās uzvarēs Niksons, tad ASV būs ieguvušas prezidentu, kas ne tikai savaldīs komūnisma nekontrolēto aģitāciju un aranžētos nemieruș pašās ASV, bet ievirzīs arī visas pasaules gaitu ceļā, kuŗā mūsu cerības atgūt Latvijas brīvību būs pamatotas un kuŗā mūsu balsis uzklausīs.

Vēlētājs ASV

☆

NE EIZENHAUERA, BET RŪZVELTA LAIKĀ!

Rakstā, „Vai ASV atstājušas Pad. savienībai brīvas rokas Eiropā" (skat. LA 7. septembŗa numurā) visumā izteikts pareizs un mums, latviešiem, sevišķi šajā ASV prezidenta vēlēšanu gadā iegaumējams uzskats, ka Maskava iebrukusi Čechoslovakijā ar pašreizējās ASV demokratu valdības klusu piekrišanu. Tā gan dota atturīgā veidā, apmēram ar vārdiem: „Mēs neiejauksimies." Tikai dažas stundas pirms iebrukuma to saņēmis Pad. savienības sūtnis Vašingtonā, apmeklējot vēlā vakara stundā prezidentu Džonsonu. Tā apstākļus attēlo žurnālists Saidijs (Sidey) žurnālā „Life" 30. augusta numurā publicētajā rakstā „The presidency".

Minētajā rakstā „Latvijā Amerikā" pareizi arī teikts, ka šī klusā piekrišana dota saskaņā ar ASV un Pad. savienības agrāko slepeno vienošanos par ietekmes joslu sadalīšanu, bet nepareizi norādīts, ka šī interešu sfairu sadalīšana notikusi prezidenta Eizenhauera valdīšanas laikā. Patiesībā tā sākās jau Teherānas, turpinās Jaltas un beidzās Potsdamas konferencē, tātad, laikā, kad Baltajā namā Vašingtonā valdīja nevis Eizenhauers, bet gan demokrati Rūzvelts un Trūmens.

Demokratu partija lepojas ar saviem prezidentiem un gandrīz ikvienam no tiem piekaŗ epitetu „liels", bet pareizāk būtu — „liels tirgotājs". Patiesībā šai gadsimtā demokratiem bijis tikai viens patiešām liels prezidents — Vudro Vilsons, kas 1917. gadā, ASV iestājoties pirmajā pasaules kaŗā, teica, ka tiesības un brīvība ir svarīgākas par mieru un ka ASV jācīnās par mazo tautu tiesībām. Vilsons 1918. gada 18. janvārī ASV kongresā arī deklarēja tautu pašnoteikšanās tiesības. Bet to, ko Vilsons veica, turpmākie demokratu prezidenti noārdīja un pēc otra pasaules kaŗa nodeva komūnistu verdzībā vēl daudzas līdz tam brīvas Eiropas tautas.

Alberts Kalniņš, Toronto

☆

ATVADĪBAS

Izskanējuši Latvijas dibināšanas 50 gadu atcerei veltītie ASV latviešu 4. vispārējie dziesmu svētki Klīvlendā, beidzoties ar lielisko Lilijas Gleškes uzvedumu „Atvadības". Šis plašais uzvedums sešās ainās ar ieskaņu un izskaņu rādīja mūsu tautas tradicijas un paražas, meitai aizejot tautā, lielo ģimenes kopību un milestību, dziļo ticību Dievam un liktenim ar daudzām skaistām, reti dzirdētām tautas dziesmām un dejām. Uzvedums izraisija lielu sajūsmu un spontānus aplausus.

Ar šādiem tautiskiem uzvedumiem modinot jaunajā paaudzē sajūsmu un pārdzīvojumu, varam jauniešus pievērst latvietībai, tādēļ šo audzināšanas faktoru nevajadzētu novērtēt par zemu. Žēl, ka uzvedums bija iedalīts svētku pēdējā dienā, kad daudziem bija jādodas mājup. Tomēr izrāde bija izpārdota.

Sirsnīgs paldies nenogurstošajai Lilijai Gleškei ar meitu Laimdotu un visam ansamblim par lielo darbu, par prieku un jūsmu, kuŗu deva „Atvadības"!

E. Upatniece, Anarborā

☆

MŪSU REĀLIE UN NEREĀLIE MĒRĶI

ASV Daugavas Vanagu valdes priekšsēdis V. Hazners „Latvija Amerikā" 7. septembŗa numurā ievietotajā runā piemin manu šī laikraksta 3. un 10. augusta numuros publicēto rakstu „Mūsu reālie un nereālie mērķi" un izteicies, ka tajā esmu it kā apvainojis DV organizāciju.

Vēlos paskaidrot šī laikraksta lasītājiem un arī ASV DV priekšniekam V. Hazneram, ka katrs lasītājs rakstus un domas var uztvert atšķirīgi un rakstīto pārprast. Tā, liekas, noticis arī šai gadījumā.

V. Hazners nosoda mana raksta teikumu, ka virsnieki nav kompetenti spriest un dot norādījumus jaunatnes audzināšanas jautājumos. Nekur taču neesmu teicis, ka šie virsnieki ir DV organizācijas biedri. Tādēļ uzskatu V. Haznera pārmetumu par nepamatotu.

Ir visādi virsnieki. Šai speciālizācijas laikmetā arī V. Hazneram taču nebūs nekas pretī, ja īpašos uzdevumus kā jaunatnes audzināšanu atstātu paidagogiem. Daudzi virsnieki DV organizācijā izpratuši latviešu jaunatnes lielo nozīmi un nav atteikušies tai jūtami palīdzēt ar līdzekļiem. Tomēr līdzekļu sagādi jaunatnei nevajadzētu sajaukt ar kompetenci audzināšanas jautājumos.

Modris Zandbergs, Hamiltonā

☆

NEPAMATOTI PĀRMETUMI

Šī laikraksta 17. jūlija numurā lasāmajā ziņojumā par LNAK valdes sēdi minēta I. Skrastiņa (Britu Kolumbijā) vēstule, kuŗai, varbūt, bijis savs iespaids uz LNAK šīs sēdes lēmumiem. Šaubos, vai šis iespaids bijis pareizā virzienā, tomēr tas nav svarīgākais.

Svarīgākais un ļaunākais ir tas, ka I. Skrastiņš uzbrucis „Latvija Amerikā" redaktoram par diskusiju pieļaušanu resp. par brīvas domas izpausmi laikrakstā, to demagoģiski kvalificējot par prokrievisku ideju popularizēšanu. Pārmetējam būtu jāapzinās, ka ar to viņš vēršas pret demokratijas pamatprincipiem un preses brīvību. Kur brīvas domas izpausme (vienalga, pareizas vai nepareizas domas) apturēta, tur beidzas demokratija un sākas nebrīvība. Nebūtu jāaizmirst, ka mēs cīnāmies pret komūnismu — brīvās domas un gara brīvības slepkavu. Mēs cīnāmies par Latviju, kuŗā visiem būtu tiesības uz brīvu domu izteikšanu, bet noteicēja būtu tā doma, kuŗa pārliecina brīvus cilvēkus — tautu. Tas ir galvenais demokratijas bauslis. Kā gan var prasīt, lai tā būtu kādreiz Latvijā, ja šo bausli nevēlas ievērot svešumā?

I. Skrastiņš uzbrukumus „prokrievistiem", droši vien, vēlēsies attaisnot ar latviešu tautas interesēm. Šaubos, vai svešumā atradīsies kāds latvietis, izņemot komūnistu aģentus, kas gribētu kaut ko darīt krievu tautas ideju vai interešu labā, vai arī vēlētos kaut kāda veida latviešu tautas pakļautību krieviem. Viss, ko t. s. prokrievisti ir „nodarījuši", ir tas, ka viņi apstrīdējuši dažas paustas aplamības jautājumos, kuŗiem kaut kāds sakars ar krievu tautu, nevis lai pakalpotu krieviem, bet tikai patiesībai. Aplamība nu reiz ir un paliek aplamība. Lai cik tā valdzina, tā tomēr ir kaitīga pareizu uzskatu veidošanā un var būt sākums citu aplamību virknei. I. Skrastiņš vēlas, lai redaktors aizkavē brīvu domu izpausmi laikā, kad svešuma latviešos ieviesies nepiedodams politiskās domāšanas sēklums un kad trimdas politiskie iestādījumi nespēj atrisināt mūsu nacionālpolitiskās problēmas vai tās atrisina maldīgi. Viens no labākajiem līdzekļiem izkļūšanai no šī stāvokļa ir tieši brīvas domas paušana, diskusijas un konstruktīva kritika presē.

Nevietā arī asā kritika pret Kanadas DV valdi par latviešu radioraidījumu atbalstīšanu no NTS raidītāja Rietumeiropā. Liekas, ka Dr. med. L. Zariņa ir kompetentāka spriest, vai raidījumi no šīs stacijas ir vēlami jeb vai noraidāmi. Viņa šo raidītāju ir izmantojusi. Tas vien, ka dažiem liekas, ka latviešiem dzimtenē, varētu rasties maldīgi ieskati par mūsu stāju, nav pietiekams pamats šos raidījumus nosodīt un vērsties pret tiem. Ir nepareizi lēmumus pamatot uz iespējamām varbūtībām, bet jāpārbauda, vai okupētajā Latvijā patiešām maldīgi ieskati rodas un kādos apmēros. Ja rodas, tad, citai iespējai nepastāvot, ar tā paša raidītāja starpniecību jāizskaidro, kāda ir mūsu īstā stāja un kādēļ izmantojam šo pretkomūnistisko krievu raidītāju, uzsverot, ka ar NTS organizāciju mums nav nekā kopīga, ka no tās tikai pērkam raidāmlaiku, ka mūsu cīņa un naids vērsts pret komūnismu.

I. Skrastiņa vēstule LNAK valdei liek domāt, ka tās rakstītājs pieder pie tiem, kuŗus mirušo ēnas un varbūtēji nākotnes rēgi biedē vairāk nekā visnežēlīgākā reālitāte, kuŗai pašreiz padota latviešu tauta dzimtenē. Kaut arī mirušie celtos augšā un baismie nākotnes rēgi kļūtu īstenība, tie tomēr nebūtu tik bīstami latviešu tautai kā pašreizējais komūnistu režīms.

Pašreiz izklausās kā vislielākā pārdrošība teikt, ka mūsu labākais sabiedrotais var būt krievu tautas slānis, kas nīst komūnismu tāpat kā mēs. Pašreizējais stāvoklis pasaulē to it kā rāda, bet tā ir plaša un vēl neizpētīta problēma, kuŗai mums jārod atrisinājums. Vai I. Skrastiņš var aizstāvēt varbūtību, ka, Krievijai paliekot komūnistiskai, Latvija varētu kļūt brīva?

J. Čipāns, Grimsbijā

☆ Pirms 250 gadiem mirušā angļu čipendēla mēbeļu stila radītāja Tomasa Čipendēla piemiņai sagatavotajā britu televīzijas raidījumā netieši darbojās līdz arī latvietis. Rādītā Čipendēla stilā gatavotā krēsla darinātājs bija latviešu mēbeļu galdnieka amata meistars Emīls Balodis. Britu presē šis gadījums tika pieminēts, bet garāks raksts par Balodi kopā ar uzņēmumu ievietots Līdsas žurnālā „The Times". Balodis Līdsā kopš 10 gadiem strādā savā amatā stila mēbeļu rūpniecībā.

LATVIJA

76. N-RS. SESTDIENA, 1968. GADA 21. SEPTEMBRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533:

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Noritis 1765 Victoria Park Ave., Apt. 307, Scarborough, Ont.; tālr. 759—3076:

REDAKCIJA EIROPĀ

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str.19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $16.00 Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 2.10, bet tekstā $ 4.20 — $ 6.40 par 1 collas slejas telpu.

ČIPIŅŠ NEDARBOS

Uz galda atsātu meloni lietpratīgi izmanto „vāverpele" čipmanks, izlasot sēklas un pats ierokoties melonē. Lai saimnieks nedusmotos, viņš paņem tikai to, ko cilvēki met prom, piedevām melones sarkano „gaļu" sadrumstalojot ērtākai ēšanai. Vai par to jādusmojas?

Foto: J. Liģers

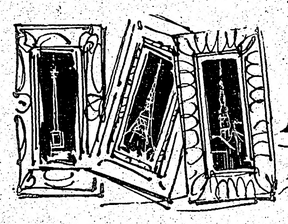

HUGO VĪTOLS

ATMODINĀTĀS ATBALSIS

(44. turpinājums)

Bērtuļa nakts priekšvakara slepkavības illustrātīvu materiālu spēja sniegt arī Fransuā Dibuā (1529—1584)*) aculiecinieka gleznojumu, kur var redzēt admirāļa Koliņī saciršanu gabalos, mātes un bērnu liķus, pakārtus pie karātavām, duršanu un ciršanu, žņaugšanu, nosišanu ar vālēm... Taču Hūns no visa tā vairījies. Viņš arī nav tēlojis kādu īpašu vēsturisku epizodu ar kādu noteiktu labieti vai ķēniņa nama locekli, bet izvēlējies anonimas personas traģisko notikumu tēlošanai.

Hūns arī nav dzinies pēc sensācijām, nav rādījis ne sakropļotus līķus, ne pašu slepkavošanas brīdi. Lai atceramies šai sakarā Repina Jāni IV ar sava dēla līķi (1881) asiņaino tēlojumu.

Ar visu to, Hūna abas Bērtuļa nakts notikumu ietvaros gleznotās gleznas ir kaut kā aktuālākas par visu franču gleznotāju darbiem, kas apstrādājuši to pašu tematu. Kādēļ? Tādēļ, ka vēsturisks notikums ar noteiktu vēsturisku personu vai noteiktām vēsturiskām personām ir reiz par visām reizēm noticis un ar to „izbeigts" fakts. Tie ir notikumi ar aizvērtām un noslēgtām durvīm, kāmēr tā paša cikla anonīms notikums atstāj vaļā durvis ir interpretācijai, ir saistībai ar tagadni.

Kārlis Hūns savam sižetam tuvojas ar daudz lielāku iedziļināšanos un psiholoģisku smalkumu nekā franču kollēgas. Tas, protams, negroza faktu, ka no Francijas vēstures ņemtais notikums, par kuŗu sēro protestanti, un kuŗa kaunas katoļi, būtu notikums, kas, pat mākslas tīrajā gaisotnē pacelts, varētu izraisīt glaimīgas noskaņas pret autoru... Hūna nepiekukuļojamā sirdsapziņa bija izraudzijusies vistaisnāko un visgrūtāko ceļu.

Pie šī fakta mums vēl nāksies atgriezties, bet pagaidām paturēsim prātā, ka Kārlis Hūns nebija sekojis ne Delarošam, ne sava laika favorītiem, ne Kontam. Viņš palicis pats, pats ar savu tikumisko imperātīvu, pats ar savu apziņu un mākslas izpratni.

Atgriežot otrādi Terenca vārdus, viņš būtu tiesīgs ne bez lepnuma teikt: Oedipus sum, non Davus. Esmu Oidips, neesmu Dāvs. Esmu Hūns, neesmu ne Konts, ne Delarošs, ne Kabanels, ne Delakruā, ne Kurbē, ne Manē...

Bet vai varētu būt, ka Hūnam neviens franču gleznotājs nebūtu bijis tuvs? Kā ir ar tipisko franču zemes glezniecības skolas, barbizoniešu, vadoni Millē (1814—1875)? Ar to gleznotāju grupu, kas līdzīgi mūkiem, apmetās kādā ciemā Fonteneblo meža malā, 60 jūdžu dienvidos no Parīzes — Barbizonā, un tur dzīvoja, gleznoja un mira, atstājot nemirstīgus patiesā milestībā un milestības patiesībā radītus darbus.

MILLĒ

Liels ir mākslinieku skaits, kuŗu darbība nav iedomājama bez Millē zemnieku apdziedāšanas.

(Uga Skulme)

*) Glezna atrodas Lozaņas kantonālā mākslas mūzejā.

Kāds liels vārdu mākslinieks 15 gadu no sava mūža bija aizvadījis pētot, domājot, rakstot un pārrakstot kādu apcerējumu, kas galīgā veidā izteicās 200 lappušu biezajā grāmatā, kuŗa parādījās 1898. gadā. Apcerējuma virsraksts bija Čto takoje iskusstvo? Kas ir māksla? Autors — lielais krievu rakstnieks grāfs Ļevs Tolstojs (1828—1910), kuŗš tad jau bija sarakstījis nepārspēto Kaŗu un mieru un Annu Kareņinu, — savas jaunās grāmatas kvintesenci formulēja šā: „Māksla ir cilvēciska nodarbība, kuŗā viens cilvēks apzināti ar ārējām zīmēm dara zināmu citiem cilvēkiem savas jūtas, kamēr citi cilvēki no šīm jūtām iekveldas un tās pārdzīvo."*)

Ievērojamais italiešu filozofs Benedeto Kroče (1866—1952) savā Nuovi saggidi estetica savukārt uzsvēra, ka „Intuicija, vīzija, kontemplācija, iztēle, figūrācija, reprezentācija ir termini, kas ir sinonimi mākslai."**)

Sērs Herberts Rīds (1893—), angļu mākslas vēsturnieks, pasaka apmēram to pašu, ko abi iepriekšējie, citiem vārdiem: „Māksla ir drīzāk vadītas un definētas jūtas, un kad mēs raksturojam mākslu kā 'veidošanas gribu', mēs neiztēlojamies tīri intellektuālu darbību, bet drīzāk pilnīgi intuitīvu darbību."***)

Čuvstva, sentimento, feeling — ir trīs valodās izteikta mākslas būtības izteiksme — jūtas, kas veido vārdus, veidolus, krāsas un skaņas ar kuŗu palīdzību iekveldēt citus cilvēkus. Un tas ir iemesls, kādēļ māksla allaž ir bijusi un allaž būs. Māksla, tātad, vispirms ir jūtas, kas atradušas kādu „izteiksmi". Bet kur mākslinieks savas jūtas ņēmis? No divi pasaulēm: iekšējās un ārējās. Cilvēka iekšējā pasaule, kas vēl tik maz izpētīta, atkarās no noslēpumainās iedzimtības, ar kuŗu nodarbojas modernā eugenika; un ārējās pasaules, kas atstāj visdziļākos iespaidus bērnībā. No šiem apsvērumiem vien varētu paredzēt, ka Kārlim Hūnam un Žanim Fransuā Millē (Millet) vajadzētu būs kaut kam kopīgam. Mēģināsim to konkrēti noskaidrot.

Millē (1814—1875) bija ārkārtēja parādība franču glezniecībā jau tādēļ vien, ka viņš bija vienīgais starp daudzajiem franču gleznotājiem, kas savu dzīves gaitu sācis ne skolās un pilsētā, bet laukos un lauku darbos, kā arī tādēļ, ka viņa māksla ir viens vienīgs episks krāsu veltījums zemniekam un zemnieka dzīvei. Millē frančiem glezniecībā ir tas pats, kas Edvarts Virza latviešiem literātūrā.

Pirms Millē savā rokā turējis otu, viņš tajā turējis arkla rokturi, Bībeli, izkapti un dakšas. Viņš tieši un nepielūdzami izbaudījis Vecās derības Dieva pavēli: „Sava vaiga sviedros tev būs maizi ēst..." Mātes brālis, katoļu garīdznieks, iemācījis zēnu lasīt un rakstīt un latīņu valodu tiktāl, ka tas spējis lasīt Bībeles latīņu tulkojumu un Virgiliju. Kopā ar tēvu zēns agrā rītā devās lauku darbos, vēlu vakarā kopā ar viņu atgriezās mājās. Svētdienas bija veltītas baznīcai un Svētajiem rakstiem. Bet vairāk par Vulgātas tekstu viņu saistīja vecās grāmatas illustrācijas. Tās viņam patika tik ļoti, ka viņš pats tās sāka uz savu roku atdarināt. Šos mēģinājumus nejauši redzēja Šerbūras gleznotājs Davida skolnieks Mušels*). Mušels ieradās pie zēna tēva un dabūja viņa atļauju jauno zīmēšanas entuazistu skolot. Tas notika 1832. gadā. Žanim Fransuā tai laikā bija jau 18 gadu, kamēr Hūnu Kārlītis vēl tikko slējās kājās.

*) L. N. Tolstoj, Sobranije sočinenij, Izdatjelstvo Chudožestvenaja Literatūra, Moskva, 1964; XV, 87. lpp.

**) Op. cit., Bari, 1958, 9. lpp.

***) Herbert Read, The Meaning of Art, Baltimore, 1963; 21. lpp.

*) Mušels (Mouchel), īstajā vārdā Bon Dimovals (Dumoval).

(Turpinājums sekos)

Tālivaldis Ķiķauka

Latviešu mākslas

(Nobeigums)

Dagmāras Igales darbi, bieži monochromi gleznoti, rāda skaidru iztēli, vienkāršību, tiešumu un ar simboliskiem veidoliem ir īpatnēji skaudri, planimetriski. Tādi bija izstādē redzamie „Nav kontakta" un „Asaka".

Ap tā saukto Rīgas skolu varētu grupēt mākslinieku Annu Dārziņu, pa daļai Herndorfu, kuŗi abi demonstrē zināmu V. Tones mantojumu, J. Matisonu, kuŗa ainavās ir J. Kazāka tradiciju atspulgs, un S. Kocēnas noturīgās ainavas, kas turpina Latvijā iesāktās tradicijas.

Annas Dārziņas drošie triepieni ir ar metveidīgiem apjomiem un izvairās no tīras chromatiskas krāsainības. Teikto varētu attiecināt arī uz J. Matisona lielā formāta „Jūru", kas konfluenti saaužas ar architektonisku telpas noturīgumu.

Ģeometrisku stilizāciju gleznieciski pieņemamā veidā rādīja J. Šternbergs, Ilga Rēķe un pavisam bezpriekšmetīgi A. Damroze. J. Šternberga grafiskie nospiedumi bija ģeometriski, pārdomāti, interesanti kompozicija, vienkārši krāsā. I. Rēķes „Tapšana un nīkšana" bija ar bareljefa faktūru, vienkāršota, stilizēta. Damrozes kolāžas bija tiešas, ģeometriskas, labi izmantojot laukuma sadali.

Abstraktu ekspresionismu rādīja Juris Soikans, no jauna apliecinot savu pārtapšanu posmos: viņa jaunais asējumu cikls, no kuŗa bija redzami trīs nospiedumi, pārsteidza ar virpuļojošu kustību un savādu formu griešanos: ne velti šie darbi bija no cikla „Deja", melni balti, sīku faktūru un švikājošu līniju loki ar specifisku gravitāciju. Tīra fantastika! Lieliski, ar renesanses garu apskābekļoti zīmējumi.

Kubismam mazliet rada bija K. Neiļa komplicētie un režģos ietelpinātie darbi ar planimetrisku laukumu kontrastiem, droši un gleznieciski, saskaldoties ar mozaīkai līdzīgu gobelēnisku, dekorātīvu klājumu. Lineāra novietņu kompozicija bija nemaldīga, krāsu gammas neparastas, taču vietumis gribējās redzēt lielāku skaidrību un fokālu centru. Taču episkais plūdums bija ar panorāmisku plūdumu, piemēram, ejlas gleznā „Sieviete ar palmu".

Fotografisku reālismu demonstrēja Otto Grunde. Bija interesanti noklausīties skatītāju piezīmēs: „Katrai sejai ir sava izteiksme", „Izskatās uz mata kā īstenībā!" Jāatzīst mākslinieka spēja un varēšana — aroda māksla te tiešām bija nepārspējama, tāpat arī kompozicija rūpīga; tādai tai bija jābūt, un kļūdām te nebija vietas. [illegible] mīgs bija R. V. „Vakaru", līdz pē[illegible] plakātisku ainavu gūrām. Mazliet ar[illegible] vidū gleznotajai [illegible] va, taču, rūpīgāk[illegible] rādījās, ka aiz vi[illegible] ugunskurs... Te [illegible] ga reālisma ne[illegible] kas.

Vēl varētu atzi[illegible] „Sarkano ēnu", J[illegible] lu pludināšanas [illegible] maņa uzliciena sp[illegible] „Skrejošoš zirgu[illegible] Kampes zīmējum[illegible] nas, B. Klaipa, A[illegible] bus un A. Ogules[illegible] ku. Veikli bija V.[illegible] ra darbi. Būtu [illegible] daži citi, taču sk[illegible] lā izstādē grūti [illegible] virknēt.

Labi domādam[illegible] slinieki bija izst[illegible] viskus sižetus, [illegible] bas mākslas [illegible] pašā laikā netrūk[illegible] tu daiļkrāsotāju[illegible] centušies ar taut[illegible] plakātiem vai a[illegible] ņu zīlganā dū[illegible] gleznotiem skati[illegible] izvēlīgi būdami [illegible] lē. Taču dziesmu[illegible] kur latviskā dzi[illegible] plauka ilgi nere[illegible] šādi darbi bija[illegible] mēr vien tie [illegible] kvalifikāciju no[illegible] mākslā. Ja ar [illegible] pakalpots latvis[illegible] dzīvināšanai un[illegible] šie darbi plašāk[illegible] dē pat uz kultū[illegible] goriju. Zīgrīdas [illegible] vembris" bija. t[illegible] nojums, četrstū[illegible]

(42. turpinājums)

Viņai pirmajā brīdī bija vēlēšanās uzlēkt [illegible] un iesviest aukstajam riebīgajam cilvēkam [illegible] kādu rupjību. Viņu — Ilgu — pazemot!

Bet tad viņa savaldījās: kur lai viņa ietu, [illegible] tā bija strādājusi ilgus gadus; te viņa dar[illegible] zina un prata. Sākt citur no gala? Un — k[illegible] citur? Viņa bija jau pietiekami veca, lai d[illegible] vietas tai jau būtu slēgtas. Viņa bija pirmās [illegible] dzes imigrante. Viņas valoda bija ar smagu [illegible] tu. Kur lai viņa ietu?

— Tas ir, ja jūs neizšķiraties par aizieša[illegible] it kā viņas domas dzirdējis, priekšnieks iepr[illegible] papildināja.

— Man nekur nav jāiet, — Ilga dzirdē[illegible] sakām. — Es nekā neesmu nodarījusi, par k[illegible] būtu jākaunas.

Sausi, lietiški priekšnieks ar Ilgu izrunā[illegible] ba nodošanas kārtību, un pēc minūtēm des[illegible] ņa iznāca no kabineta lielajā istabā. Viņā[illegible] jot skatījās vairāki acu pāri. Steidzīgu, n[illegible] soļi Ilga piegāja pie sava darba galda un sā[illegible] dāt. Pēc īsa brīža viņa pārripinājās pie Ka[illegible]

— Es no jums rīt aizeju. Viņiem vajadzī[illegible] cams cilvēks inventūrā. Tāpēc.

Kalnupe paskatījās Griezē.

— Jā?

Tālivaldis Ķiķauka

Latviešu mākslas izstāde Klivlendā

(Nobeigums)

Dagmāras Igales darbi, bieži monochromi gleznoti, rāda skaidru iztēli, vienkāršību, tiešumu un ar simboliskiem veidoliem ir īpatnēji skaudri, planimetriski. Tādi bija izstādē redzamie „Nav kontakta" un „Asaka".

Ap tā saukto Rīgas skolu varētu grupēt mākslinieku Annu Dārziņu, pa daļai Herndorfu, kuri abi demonstrē zināmu V. Tones mantojumu, J. Matisonu, kuŗa ainavās ir J. Kazāka tradiciju atspulgs, un S. Kocēnas noturīgās ainavas, kas turpina Latvijā iesāktās tradicijas.

Annas Dārziņas drošie triepieni ir ar metveidīgiem apjomiem un izvairās no tīras chromatiskas krāsainības. Teikto varētu attiecināt arī uz J. Matisona lielā formāta „Jūru", kas konfluenti saaužas ar architektonisku telpas noturīgumu.

Ģeometrisku stilizāciju gleznieciski piepemamā veidā rādīja J. Šternbergs, Ilga Rēķe un pavisam bezpriekšmetīgi A. Damroze. J. Šternberga grafiskie nospiedumi bija ģeometriski, pārdomāti, interesanti kompozicija, vienkārši krāsā. I. Rēķes „Tapšana un nīkšana" bija ar bareljefa faktūru, vienkāršota, stilizēta. Damrozes kolāžas bija tiešas, ģeometriskas, labi izmantojot laukuma sadali.

Abstraktu ekspresionismu rādīja Juris Soikans, no jauna apliecinot savu pārtapšanu posmos: viņa jaunais asējumu cikls, no kuŗa bija redzami trīs nospiedumi, pārsteidza ar virpuļojošu kustību un savādu formu griešanos: ne velti šie darbi bija no cikla „Deja", melni balti, sīku faktūru un švikājošu līniju loki ar specifisku gravitāciju. Tīra fantastika! Lieliski, ar renesanses garu apskābekļoti zīmējumi.

Kubismam mazliet rada bija K. Neiļa komplidētie un režģos ietelpinātie darbi ar planimetrisku laukumu kontrastiem, droši un gleznieciski, saskaldoties ar mozaīkai līdzīgu gobelēnisku, dekorātīvu klājumu. Lineāra novietņu kompozīcija bija nemaldīga, krāsu gammas neparastas, taču vietumis gribējās redzēt lielāku skaidrību un fokālu centru. Taču episkais plūdums bija ar panorāmisku plūdumu, piemēram, ejļas gleznā „Sieviete ar palmu".

Fotografisku reālismu demonstrēja Otto Grunde. Bija interesanti noklausīties skatītāju piezīmēs: „Katrai sejai ir sava iztelksme", „Izskatās uz mata kā īsteņībā!" Jāatzīst mākslinieka spēja un varēšana — aroda māksla te tiešām bija nepārspējama, tāpat arī kompozicija rūpīga; tādai tai bija jābūt, un kļūdām te nebija vietas. Jau mazāk sekmīgs bija R. V. Vītols ar savu „Vakaru", līdz pēdējam nobeigtu plakātisku ainavu ar četrām figūrām. Mazliet amizanti likās, ka vidū gleznotajai mātei degtu galva, taču, rūpīgāk ieskatoties, izrādījās, ka aiz viņas tālumā deg ugunskurs... Te redzam pārliecīga reālisma neparedzamās sekas.

Vēl varētu atzīmēt R. Āboliņa „Sarkano ēnu", J. Balka akvarelu pludināšanas mākslu, H. Baumaņa uzliciena sparu, A. Cepures „Skrejošoš zirgus", S. Gravas—Kampes zīmējumus, E. Kalnavārnas, B. Klaipa, A. Krūkliņa darbus un A. Ogules īpatnējo grafiku. Veikli bija V. Skrauca, A. Ūdra darbi. Būtu vēl jāpiemetina daži citi, taču skaita ziņā tik lielā izstādē grūti tos pareizi savirknēt.

Labi domādami, daudzi mākslinieki bija izstādei devuši latviskus sižetus, kuŗi iekļauti labas mākslas mērogā, taču tai pašā laikā netrūka latvisko sižetu daiļkrāsotāju, kas bija pārcentušies ar tautu meitu un dēlu plakātiem vai arī ar Rīgas torņu zilganā dūmakā drebelīgi gleznotiem skatiem, bieži pat neizvēlīgi būdami pastkaršu izvēlē. Taču dziesmu svētku izstādē, kur latviskā dzīve no jauna atplauka ilgi neredzētā spriegumā, šādi darbi bija pieņemami, kamēr vien tie nepretendēja uz kvalifikāciju nopietnā tēlotājā mākslā. Ja ar šādiem darbiem pakalpots latviskā elementa atdzīvināšanai un atgādināšanai, šie darbi plašākā nozīmē kandidē pat uz kultūrvēsturisku kategoriju. Zigrīdas Slokas „18. novembris" bija tāds tautisks gleznojums, četrstūrains sarkanbaltsarkans laukums uz brūna fona, kas nepārprotami skatītājam atgādināja, ka tie ienākuši latviešu mākslas skatē.

Nelielajā skulptūru klāstā A. Kopmanis, kā parasti, debitēja ar lielisku izdomu („Laima"). M. Geistauts ar iejutīgu un veiklu materiāla izvēli („Ūdenskrūze") un A. M. Annusa—Hāgena ar oriģinālu metallu sakalumu („Sāpes kēniņiene").

Skatītājam izstāde bija patikami dažādīga, lai neteiktu jucekliga, taču kopiespaids ielikšmoja un pacilāja.

Izstādes darbi bija gandrīz vai pilnā mērā ASV latviešu mākslinieku veikums, kaut arī te bija jūtams Staprāna, Janelsiņas, Svena Lūkina, Vidzirkstes, Sīmaņa, Stroda, Laura u. d. c. darbu trūkums. Pilnīgi trūka Anglijas, Austrālijas un Kanadas (izņemot Cenni) latviešu gleznotāju darbu. No šāda viedokļa izstāde bija daudz mazāk globāla, nekā nelielā pirms nedaudziem gadiem organizētā „Jaunās Gaitas" ceļojošā izstāde.

Kā sekmīgi noorganizēt latviešu mākslinieku izstādes pasaules mērogā, vajadzētu padomāt jau laikus un rast vajadzīgo motivāciju, kas mākslinieku mudinātu attiecīgi rīkoties.

Izstādes katalogs bija diezgan kļūdains, pierādot izcilu nevarību latvisko īpašvārdu rakstībā (vai tiešām nav vairs mūsu vidū neviena baltologa vai latviešu valodas pratēja?) Katalogā lasījām šādus vārdus un uzvārdus: Lucia Peka, Ingrīda Smith—Freimanis (skat V. Baltiņas—Bērziņas latviešu valodas gramatiku skolai un pašmācībai, 244. lpp.!).

Austra Grāvele

VĒTRĀ

Bij vētra, ezers bangoja,
vējš drūmi šalca priedēs . . .

Es pamodos un laukā raudzījos.
Viss griezās zieďu putenī —
un zemi baltu klāja.
Vai gan tas būtu bijis sniegs,
vai arī tikai sapnis liegs?

Drīz apvārsni jau ausa rīts,
kaut viss vēl bija miglā tīts . . .

Vējš nerātnais bij norimis,
bet dārzu kailu atstājis . . .
Viss ziedu krāšņums —
Zemē biris,
Nē, tas gan nav sapnis bijis.

Kārlis Krūmiņš beidzis Bafalo universitātes ģeografijas fakultāti un ieguvis B.A. gradu. Viņš piedēr pie studentu korporācijas Latvia saimes.

Nora Valtere

Katram izlasāma grāmata

LILIJA ZARIŅA „SARKANĀ MIGLA", IZDEVIS APGĀDS DAUGAVAS VANAGS, 1968. GADĀ

Dr. med. Lilija Zariņa, kuŗai 1957. gada vasarā izdevās izbēgt no komūnistu okupētās Latvijas brīvajā pasaulē, uzrakstījusi 556 lappuses biezu grāmatu — atmiņas par Latvijā pieredzēto un pārdzīvoto. Tā Lilija Zariņa kļuvusi dzīva lieciniece komūnistu izrīcībai mūsu zemē it visās dzīves nozarēs, ieskaitot gara dzīves piespiedu iedoktrinēšanu marksismā - ļeņinismā, komūnistu „morālē" un tādās vērtību mērauklās, kādas brīvi augušam cilvēkam nepieņemamas.

Mēs, kas esam piedzīvojuši boļševiku pirmā iebrukuma periodu otra pasaules kaŗa laikā, lasot „Sarkano miglu", labi atceramies šī procesa sākumu. Blakus baigajiem arestiem un izsūtīšanām vismocošākais likās tieši šie garīgie spaidi, kad melns bija jāsauc par baltu un otrādi, kad bija jārāda prieks, kur gribējās raudāt, un jāslavē tas, kas likās nīstams un nicināms. — Vai brīnums, ka, otrreizējai komūnistu okupācijai draudot, tik daudzi bēga, atstājot visu, pat riskējot ar dzīvību un reizē savu dzīvību glābjot, bet galvenais — bēga, lai varētu saglabāt savu garīgo identitāti un domu brīvību?

Dr. L. Zariņas grāmata pastāsta mums, kas un kā viss notika tālāk ar tiem, kas palikuši Latvijā, kāda izveidojusies dzīve padomju režīmā. Mums šī grāmata palīdz izprast un iedzīvoties dzimtenes latviešu apstākļos, jo — patiesi — mēs Rietumos reizēm neaptveŗam vairs pilnā īstenībā tās grūtības un spaidus, ierobežojumus, pārestības un netaisnības, pat absurdus, kas jāiztur un jāpieņem par savas dzīves daļu dzimtenē palikušajiem. Šo grāmatu lasot, mēs kļūstam ieciešīgāki pret daudz parādībām, jo saprotam, cik nepieciešama komūnistu režīmā ārēja izlikšanās, liekulība, krāpšana un melošana, lai vispār varētu dzīvot, dabūt darbu, varbūt arī izcīnīt kādu labāku stāvokli.

Dr. L. Zariņa spilgti un uzskatāmi attēlo gan savas studiju gaitas Rīgā medicīnas fakultātē, gan sastapšanos, pazīšanos un piedzīvojumus ar ļoti daudziem un visdažādākiem cilvēkiem — latviešiem, krieviem, žīdiem... Viņa nenostājas vienpusīgi kādas vienas tautības pusē, vienmēr viņa redz un objektīvi tēlo individuālo cilvēku. Un šādu spilgtu „individu" grāmatā tiešām daudz. Zariņa pieminējusi un attēlojusi daudzus universitātes mācības spēkus un rindu visdažādāko studentu. Viņai bijusi darīšana ar ārstiem, māsām, pacientiem, partijas funkcionāriem un vienkāršiem pilsoņiem. Viņa neslēpj arī gluži personīgus piedzīvojumus, pārdzīvojumus un smagas vilšanās. Tāpat viņa izstāsta, kā komūnistu režīms pakāpeniski un plānveidīgi pastiprina represijas gan pilsētās, gan laukos un kā šis sistēmas divkosība, netaisnības un cinisms pamāk to nedrošības un bailu pilno atmosfairu, kas tik raksturīga šim režīmam. — Vārdu sakot, Dr. L. Zariņas grāmata ir sava veida vēsturisks dokuments.

Priekšvārdos autore apgalvo, ka grib „stāstīt par visu to, ko ilgajos gados okupācijas jūgā redzējusi, dzirdējusi un pārdzīvojusi". Viņa neslēpj, ka dažas personas nav sauktas īstajos vārdos un ka daži notikumi pārcelti citā vietā — piesardzības dēļ. Bet „...patiesību sagrozīt nedrīkstu, tādēļ notikumi jāatstāj tādi, kādi tie bijuši," autore apgalvo. Mēs tam ticam.

Apbrīnojama ir Lilijas Zariņas enerģija, ar kādu viņa kopā ar citiem jauniešiem bargajā režīmā situsies uz priekšu un cīnījusies, lai gūtu izglītību. Nav brīnums, ka Dr. L. Zariņa pabeidz savu grāmatu ar nesalauztu optimismu. 555. lappusē viņa saka: „Cilvēka dabā ir tieksme pēc brīvības... Jaunajā paaudzē Latvijā šī tieksme ir lielāka un dinamiskāka nekā vecajā, iebiedētajā." — Tālāk autore apgalvo, ka tieksme pēc brīvas dzīves esot ne tikai tautās, kuŗas pakļautas komūnisma režīmam pēc otra pasaules kaŗa, bet arī pašās Pad. savienības tautās — ukraiņos, gruzīnos un citās, arī krievu jauniešos. „Tādēļ nedrīkstam aizmirst," viņa saka, „ka mūsu vienīgais ienaidnieks ir komūnisms un katrs atsevišķais šī režīma funkcionārs, bet sabiedrotais — ikviens, kas cīnās pret šo ienaidnieku!"

Visādā veidā Dr. Zariņai pievienojoties, gribu tomēr še iebilst, ka gluži tik vienkārša tā problēma nav, vismaz latviešiem ne. Skaitliski lielas un uzkundzētīes kāras tautas klātiene mūsu zemē un valdīšana pār mums — pie ikkatra režīma — būs mūsu tautas eksistencei bīstama... Bet tas ir cits temats.

Vēl jāatzīmē, ka „Sarkanās miglas" priekšvārdos Dr. L. Zariņa pazemīgi apgalvo, ka rakstnieces talanta viņai neesot. Gluži tam tomēr negribas pievienoties. Lilija Zariņa prot stāstīt raiti, krāsaini, tiešām ļoti interesanti; tāpat cilvēki raksturīgi un dzīvi, krāsaini, uzskatāmi. Tas ir ļoti daudz; tas nozīmē, ka grāmata nav tikai sausu faktu sakopojums, bet reizē īstās un raibās dzīves atspulgs.

Vienīgais, ko vedas piezīmēt, ir daži valodas „sīkumi". Pirmkārt, „Sarkanajā miglā" pie verbiem dēbitīvā (vajadzības izteiksmē) vienmēr lietots objekts akuzatīvā. Pareizā literārā valodā še jālieto nominatīvs. Piemēram, 17. lp. „...nakti jāpavada ...bunkurā", pareizi: nakts jāpavada...; vai 31. lp. „...tos jārekvizē", pareizi: tas jārekvizē; tāpat 146. lp. „...jāmācās anatomiju", pareizi: anatomija u. t. t.

Otrkārt, „Sarkanajā miglā" šur tur gadās teikumi, kuŗos nezin kādēļ predikāts ļoti neveikli nolikts pašās beigās, piemēram, 61. lp. „...darbus ...arvien par jaunu lasīt varu", vai 75. lp. „...miliči uzreiz tik mīksti kļuva" un tamlīdzīgi. Daži citi sīkumi lai paliek neminēti: „Sarkanā migla" nav domāta kā daiļliterātūras darbs, bet kā autentiskas atmiņas. Tādēļ šie pāris iebildumi nekādā ziņā nemazina Dr. L. Zariņas grāmatas patieso nozīmi un vērtību. Būtu tiešām vēlams, lai šī grāmata būtu ikvienā latviešu mājā brīvajā pasaulē. Katrs, kas to lasīs — lasīs ar interesi.

Alberts Linde

Daži neatbildēti jautājumi

RAKSTNIEKU CĒLIENS DZIESMU SVĒTKOS KLĪVLENDĀ

Labi noorganizētie un krāšņie ASV latviešu 4. vispārējie dziesmu svētki Klīvlendā nu jau aizskanējuši. Daudzo blakus sarīkojumu virknē ietilpa arī rakstnieku cēliens, kas bija ļoti labi apmeklēts un piedzīvoja it jūsmīgu publikas atsaucību. Tomēr klausītājos dzirdēja arī kritiskas piezīmes un jautājumus.

Cēliena vadītāja Velta Toma ievadījumā teica: „Šodien uzstāsies jaunās un vidējās paaudzes aktīvākie autori. Citi īsa laika dēļ nav piepulcināti." Pirmais jautājums tad nu publikā bija: „Ja pārējie sarīkojumi ir rūpīgi apsvērti un gatavoti jau gadiem, kādēļ rakstnieku apzināšanai ziedots tikai „īss laiks"?" Šis jautājums, varbūt, bija arī atbilde kritiskajai piezīmei, kuŗa izskanēja no vairāk pusēm, ka autoru izvēlē nav saskatāms nekāds noteikts pamatviedoklis. Kādēļ? Uz to atbildēt var tikai šī cēliena organizētāji un vadītāji. Viņiem būtu arī jāatbild, kādēļ daži programmā paredzētie autori nepiedalījās. Publikai to nepaskaidroja. Tāpat nepaskaidroja, kādēļ tikai daļa no klātesošajiem autoriem, kas nebija programmā paredzēti, šai cēlienā piedalījās. Ievadā teiktie vārdi to neizskaidroja, jo klausītājos atradās, piemēram, Rita Gāle, Elza Ķezbere, Kārlis Ķezbers, Nikolajs Kalniņš, Ģirts Salnais, Ernests Aistars, Kārlis Zvejnieks, Edmunds Zirnītis u. c. Viņus pat nepieminēja, tāpat kā daudzus autorus, kuŗu trūka, bet bez kuŗiem literātu parāde Latvijas neatkarības pasludināšanas 50 gadu atceres svētkos nemaz nav iedomājama, minot tikai dažus, kas dzīvo Ziemeļamerikā: Aida Niedra, Anšlavs Eglītis, Knuts Ļesiņš, Irma Grebzde u. c.

Cēlienā piedalījās Astrīda Ivaska, Ojārs Jēgens, Tālivaldis Ķiķauka, Aina Kraujiete, Zenta Liepa, Valentīns Pelēcis, Gunārs Saliņš, Ilze Šķipsna (programmā paredzētie), Baiba Bičole, Valdis Krāslavietis, Jānis Krēsliņš, Aina Zemdega un Pēteris Aigars no Anglijas (ārpus programmas). Programmu pārmaiņus vadīja Velta Toma un Ivars Lindbergs, nolasidami arī paši dažus dzejoļus. Likās nevajadzīga no amerikāņiem pārņemtā maniere autoruš pirms uzstāšanās raksturot ar dažām reklāmveidīgām frazēm, piemēram, pie-

(Nobeigums 4. lpp.)

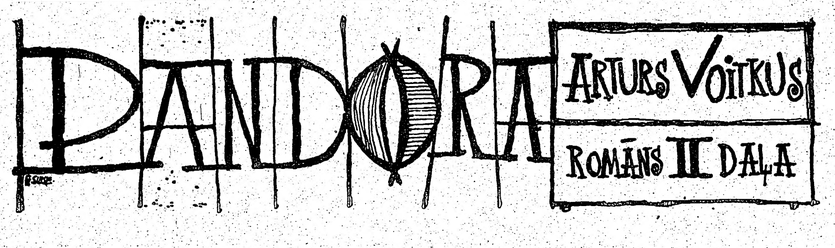

(42. turpinājums)

Viņai pirmajā brīdī bija vēlēšanās uzlēkt kājās un iesviest aukstajam riebīgajam cilvēkam sejā kādu rupjību. Viņu — Ilgu — pazemot! Viņu!

Bet tad viņa savaldījās: kur lai viņa ietu? Šeit tā bija strādājusi ilgus gadus; te viņa darbu pazina un prata. Sākt citur no gala? Un — kur būs: citur? Viņa bija jau pietiekami veca, lai daudzas vietas tai jau būtu slēgtas. Viņa bija pirmās paaudzes imigrante. Viņas valoda bija ar smagu akcentu. Kur lai viņa ietu?

— Tas ir, ja jūs neizšķiraties par aiziešanu, — it kā viņas domas dzirdējis, priekšnieks iepriekšējo papildināja.

— Man nekur nav jāiet, — Ilga dzirdēja sevi sakām. — Es nekā neesmu nodarījusi, par ko man būtu jākaunas.

Sausi, lietišķi priekšnieks ar Ilgu izrunāja darba nodošanas kārtību, un pēc minūtēm desmit viņa iznāca no kabineta lielajā istabā. Viņā jautājot skatījās vairāki acu pāri. Steidzīgu, noteiktu soli Ilga piegāja pie sava darba galda un sāka strādāt. Pēc īsa brīža viņa pārripinājās pie Kalnupes.

— Es no jums rīt aizeju. Viņiem vajadzīgs uzticams cilvēks inventūrā. Tāpēc.

Kalnupe paskatījās Griezē.

— Jā?

— Jūs man neticat?!

Ilgas balsī bija drauds, un Kalnupe strauji atskatījās, vai viņu sarunu klausās citi.

— Ticu... Un ko viņš...? Par iesniegumu vairs nerunāja?

Ilga paraustīja plecus

— Kas tur runājams? Tas ir... tikai tik daudz, ka tagad arī viņam esot viena otra problēma atklājusies citā gaismā.

— Tiešām?

— Ko tad jūs domājat? Ka es klanīšos un lūgšos? Jā, nu tā nu man būs jāpārņem inventūrā ienākušo materiālu iegrāmatošana. Tur vienmēr esot bijušas neskaidrības.

Kalnupe vairāk nejautāja un arī neatbildēja. Ja Ilgai tiešām bija uzdots darbs, kādu viņa pati minēja, tad tā bija degradēšana. Un tādā gadījumā nebija šaubu, kāda veida saruna bija risinājusies priekšnieka kabinetā.

Un nebija arī šaubu, ka agri vai vēlu pienāks viņas kārta. Viņa juta acīs iesprāgstam asaras. Tās slēpdama, viņa dziļi noliecās pār darāmo. Aiz muguras bija dzirdams, ka Ilga pieripinājusies Nansijas galdam un stāsta tai par svarīgo jauno uzdevumu inventūrā. Bet Nansija bija par vienaldzīgu, lai domātu stāstītājam līdz.

o
oo

— Uldi, Ilga grib ar tevi runāt, — Monika skaļi sauca. Viņi bija tikko beiguši vakariņot. Uldis bija izgājis dārzā. Rudīte virtuvē mazgāja traukus. Kad zvanīja tālrunis, Monika tam atradās vistuvāk. Viņa bija pārsteigta, ka Ilga tai bija jautājusi kā svešai: „Vai Birņa kungs runājams?

— Ko viņai vajaga?

— Nezinu.

Uldis nolika dzirkles uz mazā soliņa, kuŗu lietoja, kad cirpa dzīvžoga virsu. Dzīvžogs bija gandrīz cilvēka augstumā; ja dzirkles visu laiku turēja paceltās rokās, tās ilgi neizturēja. Bet dzīvžogs bija garš un biezs.

— Nezinī? Vai tad jūs nesarunājāties?

Negribīgi viņš soļoja pa aizmājas dārzu uz dzīvokļa pusi, kur durvīs stāvēja sieva. Monika pakāpās soli sāņus un aizlaida vīru gaŗām.

— Nē. Ja jau mana draudzene nejautā pēc Ulža, bet Birņa kunga, tad tā, acīm redzot, nevēlas, lai Birņa kundze Griezes kundzi būtu pazinusi.

Uldis apstājās.

— Kā tas bija? Ilga negrib tevi pazīt?

— To es neteicu. Es teicu: nevēlas, lai Birņa kundze būtu Griezes kundzi pazinusi. Jo viņa nevēlas runāt ar Birņa kundzi, bet kungu. Acīm redzot, kādas pilnīgi privātas lietas.

Ulža sejā iegriezās sāpīga rieva. Viņš gribēja atbildēt, bet savaldījās un devās pie tālruņa.

— Jā? Ilga?

— Viņa mani bija pazinusi?

— Protams. — Uldis atskatījās; Monika stāvēja durvīs, kas savienoja istabu ar gaiteni. Sievas acīs bija viegli ironisks smīns. — Kāpēc... Kāpēc lai viņa nebūtu?

— Ak nu... tāpat vien. Bet ir jau vienalga. Saki, draudziņ, vai tu esi šovakar brīvs? Vai nevari atnākt? Man... mums pagrabā samaitājusies elektrība... un tā kā Vincents slimnīcā, tu esi vienīgais vīrietis, ko es pazīstu... tas ir, ko es varu lūgt...

— Es no elektrības lietām nekā daudz nesaprotu. Labāk sauc specālistu.

Uldis juta atvieglinājumu. Elektrības labošana nebija nekas ļauns. Tikai — kāpēc viņa muļķojās ar slēpšanos no Monikas? Bērnišķīgi.

— Ai, Uldīt mīļais, nerunā! Tu esi vīrietis, un vīrieši visi šīs lietas pieprot. Bez tam... kaut tu zinājis, cik es jūtos vientuļa, aizmirsta un pamesta! Man vajaga kāda drauga, kāda cilvēka... kāda dzīva cilvēka, ar ko parunāt.

— Kā klājas tavam vīram?

— Nerunā par viņu! — Ilgas balss kļuva asāka. — Es par šo cilvēku nemaz vairs negribu dzirdēt. Viņš man sagādājis tikai nepatikšanas un ciešanas.

— Bet ievainots taču viņš!

— Es viņu tajā rajonā nesūtīju. Ko viņš tur meklēja? Katrā ziņā — ko pats meklēja, to dabūja. Un man tagad jācieš.

— Viņš, droši vien, necieš mazāk par tevi.

— Bet man vienai par visu tagad jādomā. Visa māja man uz kakla. Un tā elektrības lieta tikai sākums; gan nāks arī vēl citas nepatikšanas. — Viņa mainīja balsi un atkal sāka lūgties: — Uldīt? ... Neatnāksi? Esmu tik nožēlojami viena.

— Labāk nāc tu pie mums, — Uldis atteica. — Mēs šovakar mājās. Monika ar tevi labprāt parunāsies. Pārcilāsim Jelgavas atmiņas.

— Nē? Tad ne... No mājas gan šodien ārā neiešu. Bet to es no tevis negaidīju. Atceries, ka tu kādreiz solījā man katru vēlēšanos nolasīt no acīm? Neatmini? Toreiz Rīgā — slimnīcā. Bet tu esi tikpat patmīlīgs kā visi vīrieši: ja mani nedabūji, tad pasper ar kāju.

—Ko tu runā!

(Turpinājums sekos)

Mēs varam, ja vien gribam!

(Pārnesums no [illegible])

Šādu gribu apliecinādami, klātesošie vienojās Latvijas himnā.

Pieminot varoņus, Kanadas DV valdes pr-dis E. Krūka uzrunu iesāka ar vārdiem: „Mūsu kritušie varoņi aizmiguši mūžīgā mierā, tautas svētīti un aizlūgti. Viņiem nebija citas domas, kā vienīgi tautas brīvība, par kuru bija gatavi mirt, ja tas vajadzīgs. Tautas atmiņā viņi dzīvos mūžīgi." Klātesošajiem pieceļoties, pēc E. Krūkas vārdiem, ka lielās jundas skaņas vieno mirušos un dzīvos, baritons Pēteris Geistauts komp. Imanta Saksa klavierpavadījumā nodziedāja J. Kalniņa „Lielo jundu", tad E. Krūka atzina, ka lielākais piemineklis, kuru varam uzcelt kritušajiem varoņiem, ir griba strādāt un cīnīties par tiem pašiem mērķiem, par kuriem viņi atdeva savu dzīvību. „Mērķi mums ir zināmi, bet kā ir ar mūsu gribu?" jautāja E. Krūka, papildinot šo jautājumu ar ievadā jau citētajiem. „Vārds neiespējami nozīmē, ka negribam. Ja Kalpaks būtu domājis tāpat, Latvija nekad nebūtu kļuvusi brīva valsts. Mēs varam, ja vien gribam!"

Pēc kopīgi nodziedātās baznīcas himnas „Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils" karogneši iznesa no zāles karogus. Kanadas vanadžu pr-ce M. Jonāne sveica DV dalībniekus arī ASV vanadžu pr-ces V. Freijas vārdā un paziņoja, ka par veikumiem organizācijas un reizē ar to latviešu tautas mērķu labā DV centrālā valde ar atzinības rakstiem apbalvojusi Montrealas vanadzes Viju Vecziediņu un Ēriku Vītiņu. Viņām atzinības rakstus gan varēs pasniegt tikai pēc to saņemšanas no Vācijas. E. Krūka savukārt pasniedza Kanadas DV valdes piešķirto atzinības rakstu Eiženam Reveliņam. No DV Toronto nodaļas sveica R. Norītis, bet J. Gributs nolasīja rakstveida novēlējumus, kurus bija sūtījuši DV organizācijas priekšnieks V. Janums un ģenerālsekretārs A. Bērziņš, ASV DV valdes pr-dis V. Hazners, DV Sadberijas nodaļa, DV Halifaksas kopas vadītājs A. Silgailis u.c.

Svētku koncertā soprāns Astra Kalniņa un baritons Pēteris Geistauts komponista Imanta Saksa klavierpavadījumā dziedāja J. Norviļa, T. Ķeniņa, E. Dārziņa, A. Kalniņa un J. Kalniņa solodziesmas un duetus, kā arī ārijas no Pučini un Mocarta operām, bet Montrealas vīru koris Junda diriģenta D. Vītola vadībā iepriecināja ar E. Melngaiļa, J. Cimzes, J. Norviļa un H. Pavasara dziesmām. Kā solisti, tā koris sniedza arī piedevas. Montrealas jauniešu tautas deju kopa Ačkups J. Zilkalna vadībā savukārt labā izpildījumā iepriecināja ar četrām tautas dejām. Bija jāapbrīno, cik veikli un raiti 8 pāri paveica savu uzdevumu uz pamazās skatuves.

Sākoties DV dienu saviesīgajam vakaram, saradās vairāk apmeklētāju, priecājoties dejās un dziesmās, tāpat īsā laikā izpērkot visas vanadžu izkārtotā bazāra un loterijas lozes. Bazārā laimestu bija tik daudz, ka būtu bijis lietderīgi palielināt ložu skaitu, jo daudziem laimes izmēģināt gribētājiem to pietrūka. Bija paredzēts pasniegt balvas par panākumiem šaušanas sacensībās, bet Kanadas DV valdes pr-dis E. Krūka un DV Montrealas nodaļas pr-dis J. Gributs „netika pie vārda": viņu balsis pat ar mikrofona palīdzību nevarēja pārspēt jundiešu rūdījumu dziedāšanā. Tas izdevās tikai uz nepilnu minūti, ko, atvainodamies par dziesmas pārtraukšanu, veikli izmantoja Kanadas DV valdes priekšsēdis, lai J. Gributam nodotu vismaz DV Montrealas nodaļas izcīnīto ceļojošo balvu Kanadas DV meistarsacīkšu vienību sacensībā...

DV dienu ietvaros sākumā paredzētās sporta spēles nenotika, jo ierasties nebija iespējams Toronto un Hamiltonas volejbolistiem un basketbolistiem. Svētki izskanēja 15. septembra rītā ar māc. A. Voitkus vadītu dievkalpojumu igauņu Jāņa ev.-lut. baznīcā, kuru komp. I. Saksa pavadījumā ar dziesmām kuplināja solisti Astra Kalniņa un Pēteris Geistauts. Māc. A. Voitkus svētrunai bija izvēlējies Lūka evaņģelija nodaļu par desmit spitālīgajiem, no kuriem tikai viens izveseļojās, jo viņa ticības spēks bija liels. „Slimie ir lieki un nederīgi, no spitālīgā pat novēršas," cita vidū teica mācītājs. „Līdzīgi arī mēs še jūtamies kā spitālīgie, arī no mums novēršas, mēs jūtamies kā skrandās tērpti ubagi ļabi ģērbtu, koptu un paēdušu cilvēku vidū. Daudzi vēlētos, kaut mūsu še nebūtu un mēs klusētu."

Vtr.

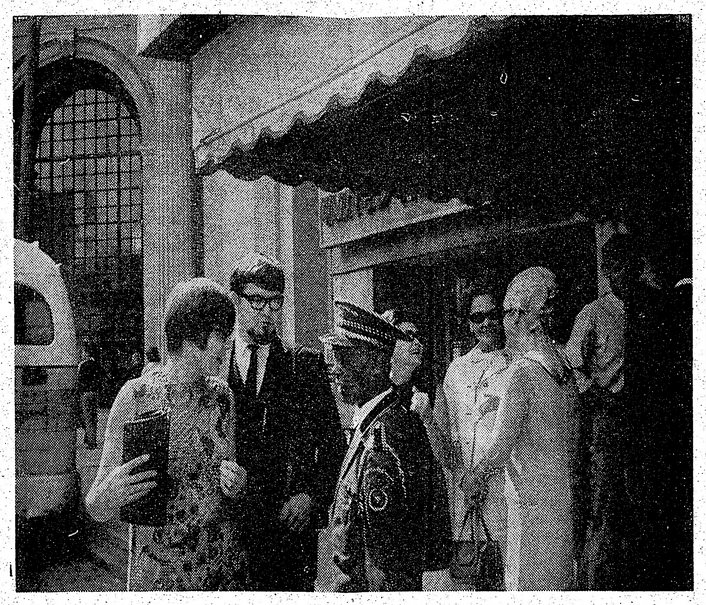

ASV latviešu 4. vispārējo dziesmu svētku kustības un dzīvības centra — Šeratona viesnīcas priekšā: Toronto aktīvie jaunatnes darbinieki Edīte un Vilnis Āpše (pa kreisi) sarunā ar viesnīcas šveicaru. Foto: V. Cinis

Atvērsim savas tīnes un lādes!

ONTARIO MĀKSLAS GALERIJĀ TORONTO 15. NOVEMBRĪ SĀKSIES LATVIEŠU TAUTAS MĀKSLAS SKATE

Vēl tikai divi mēneši, un latvieši visā brīvajā pasaulē sagaidīs 18. novembra 50. saullēktu, ar skumjām un ar lepnumu pieminot šo Latvijas brīvvalsts vēsturisko dienu.

Latvieši Kanadā Latvijas dibināšanas 50 gadu atcerei gatavojas ar lielu rūpību un nopietnību, izvirzot savu darbības loku plašā kultūrāli sabiedriskā un politiski laikmetīgā apjomā. Visu pasākumu vidū, kuriem jāatzīmē mūsu valsts neatkarības pasludināšanas 50 gadu atcere, īpašu vietu ieņems latviešu etnogrāfijas un tautas mākslas skate, kas sāksies 15. novembrī Ontario mākslas galerijā Toronto. Latviešu daiļamatnieku savienība Kanadā uz šo vienreizējo izstādi, kas ilgs sešas nedēļas, gatavojas ar lielu rūpību, sagatavojot un vācot eksponātus, kas liecinās par mūsu tautas seno kultūru un mākslu. Izstādē īpaši būs izcelti mūsu tautas mākslas vēsturiskie sniegumi, kā rotas lietas, tautas tērpi, keramika un citi autentiski priekšmeti, kas darināti zem brīvās Latvijas saules.

Šai sakarā savus līdzatvestos dārgumus izstādei jau pieteikuši daudzi tautieši, nododot galerijas rīcībā izstādes laikam un saņemot garantiju, ka tie visi būs apdrošināti, katalogēti un uzmanīti ar profesionālu rūpību. Kaut tautiešu un daiļamatnieku atsaucība bijusi plaša un sirsnīga, rīkotāji joprojām cer, ka dažā labā mājā vēl pavērsies kāda sena pūra lāde, lai nestu gaismā apslēptus dārgumus, ar kuriem mēs varētu lepoties un apliecināt sevi kanadiešu un cītu tautu priekšā.

Jāatzīmē, ka izstādes atklāšanu atzīmēs arī kanadiešu presē, radio un televīzijas raidījumos, ko parasti tik grūti panākt.

Šai sakarā Latviešu nacionālā apvienība Kanadā un Latviešu daiļamatnieku savienība Kanadā sirsnīgi lūdz visus tautiešus pieteikt savus eksponātus Daiļamatnieku savienības priekšniekam A. Gugānam (25 Moccasin Trail, Don Mills; tālr. 444-4033), lai tie vēl laikus nonāktu izstādē. Pēdējais termiņš priekšmetu nodošanai ir 26. septembris, kad īpaša Ontario mākslas galerijas komisija ar latviešu pārstāvjiem izvērtēs aizdotos priekšmetus, uzņems tos katalogā, apdrošinās un sagatavos izstādīšanai.

Izstāde ilgs no 15. novembra sešas nedēļas, pēc tam priekšmetus nodos atpakaļ to īpašniekiem.

Būsim atsaucīgi un ar dāsnu roku uz īsu laiku nodosim savus dārgumus galerijas rīcībā, lai ar tiem rotātos, svešu tautu ceļus ejot. Būsim lepni uz sevi, būsim aktīvi un devīgi, lai cienīgi reprezentētu savu tautu un tās bagāto pagātni!

Ingrida Viksna,
LNAK kultūras nozares vadītāja

Svešos vējos

MŪSU ŅUJORKAS REDAKTORA VIKTORA IRBES CEĻOJUMA PIEZĪMES (8)

BRAUCIENS PRET SAULI

Nav gandrīz nekādu formalitāšu, pārbraucot Kanadas un ASV robežai. Kanadieši vispār neinteresējas par tiem, kas viņu zemi atstāj; pie viņu robežpārejas nav pat jāpietur. Amerikāņi interesējas tikai par dzimšanas dokumentiem un beigās iejautājas, cik un kas Kanadā nopirkts. Tā kā neesam atraduši veikalus, nekas nav pirkts. Bija gan vajadzīga jauna riepa mašīnas ritenim, jo vecā braucot „izšāva", un tā tuvākajā ciematā nācās meklēt jaunu. Amerikāņu muitnieks tomēr atzīst, ka esam tālu no mājām, pamet ar roku, un mēs varam ceļu turpināt.

Arī ASV ziemeļos — Aidaho un Montanas pavalstīs — ir augsti kalni, dziļas gravas, lieli meži un skaistas ainavas. Arī še var vērot dabas varenību, kaut braukšana ir steidzīgāka.

Glečeru Votertonas parks atrodas Kanadā un ASV, to iespējams arī apskatīt no abām valstīm. Varbūt viens no skaistākajiem piedzīvojumiem ir brauciens pa Saules ceļu. Sākumā jābrauc gar Makdonalda ezeru, tālāk gar tā paša nosaukuma strautu. Abās pusēs redzamas augstas kalnu grēdas, bet ceļš ir līdzens. Tad tas pēkšņi asos līkumos vijas kalnā, bet lejā redzamas dziļas aizas. Dažās vietās ceļš ir tik šaurs, ka bailīgāki braucēji bīstas šaurākajās vietās braukt garām un gaida platākajos līkumos, lai izmītos ar pretimbraucošajām mašīnām. Inženieri apliecinājuši savu māku šī ceļa izveidošanā: dažās vietās tas iekalts kalnā, citur jābrauc caur tuneļi, bet šaurajās vietās ceļa ārmalā ir aizsargvalnis, lai mašīna straujākā pagriezienā neieveltos aizā.

Vairākās vietās kalnos izveidojies šļūdonis, kura kūstošais sniegs un ledus radījis ūdens strautiņus, kas rit pāri ceļam vai arī aizveļas kādā lielākā upītē. Dažreiz arī no klintīm tek ūdens. Kādā vietā tās nosauktas par raudu mūri. Vietām ir zaļaš un ziedošas pļavas, citur mežonīgas klintis, atkal citur sīki kociņi vai krūmi, bet nekur daba nav skopojusies ar vareniem skatiem. Bieži jāapstājas, lai apbrīnotu šīs dabas ainavas. Tā mašīnas kustas lēni, jo daļa braucēju grib izbaudīt dabas skaistumu, citiem šaurais ceļš liek iedrebēties sirdij, bet steidzīgākajiem atliek piemēroties lēnajiem, jo garām pabraukt še nevar. Kalna skaistākajām vietām un iekasē samaksu.

Dažās vietās šai prērijā audzē arī kviešus, kuri vēl zaļā krāsā. Vēl jāgaida uz ražas ienākšanos, pretstatā Kanzasas kviešiem, kuri jau novākti.

(Turpinājums sekos)

Daži neatbildēti jautājumi

(Pārnesums no 3. lpp.)

teicot Gunāru Saliņu kā „sirreālisma karali", Tālivaldi Ķikauku kā „spožu autoru" un tamlīdzīgi. Citādi programmas vadītāji pelnījuši atzinību par raitu cēliena norisi un labu priekšnesumu, ko, diemžēl, nevar teikt par visiem autoriem, dažam grēkojot ar pārāk klusu, dažam ar pārāk ātru lasīšanu.

Par spīti ievērojamām dažādībām autoru dzejas veidā, visam cauri varēja saklausīt rūpes, bet arī ticību, ka „Latvija paliks un augs no tiem, kas nepārdodas" (P. Aigars). Blakus šim tematam pavīdēja latviešu dzejai tik raksturīgās liriskās refleksijas un rezignācijas (Toma, Zemdega, Kraujiete, Liepa). Rūpju motīvs visspilgtāk izteicās dzejnieku darbos — Krāslavieša, Jēgena, Saliņa, Lindberga un Krēsliņa satirās, kā arī Pelēča un Aigara realistiskajos pantos. Savrupākas likās Ivaska un Bičole ar saviem individuālās dzīves atspulgojumiem un meklējumiem.

Ar prozu reprezentējās Ilze Šķipsna un Tālivaldis Ķikauka, liecinādami manāmu noslieci uz sirreālismu.

Visi autori apliecināja augstu literāro līmeni, tādēļ par spīti sākumā minētajām piezīmēm un vēlējumiem, rakstnieku cēliens izskaņā izraisīja klausītāju siltu pateicību ilgstošos aplausos.

Aicinājums

Čechoslovakijas okupācijas rezultātā Kanadā sāk ierasties lielāks skaits čechu un slovaku bēgļu.

Mēs, kas reiz paši šo ceļu esam staigājuši, tā paša naidnieka vajāti, labi saprotam bēgļu stāvokli un zinām viņu vajadzības.

Latviešu nacionālā apvienība Kanadā griežas ar laipnu aicinājumu pie visiem tautiešiem un organizācijām sniegt izpalīdzīgu roku boļševiku upuriem. Pagaidām čechoslovaku bēgļu palīdzības organizācijas lūdz mūsu atbalstu tikai apmešanās iespēju sagādei Toronto, tādēļ latviešu namsaimnieki, kas varētu nekavējoties ierādīt bēgļiem pāris istabu ar vārīšanas iespēju, lūgti pieteikties LNAK pa tālr. 924-2775 vai arī tieši Masarik Hall, tālr. 532-5176.

Par 3 pirmām nedēļām maksās čechoslovaku organizācijas, pēc tam namsaimniekiem būs jāvienojas ar bēgļiem. Par tālāku palīdzību, ja tā būs vajadzīga, LNAK sniegs informāciju nekavējoties.

LNAK valde

PATEICĪBA

Izsaku sirsnīgu pateicību visiem, kas piedalījušies mana mīļā vīra Jāņa Liepiņa izvadīšanā uz pēdējo dusu. Mīļš paldies par dziesmām, ziediem un atvadu vārdiem.

Anna Liepiņa

Toronto latviešu kreditsabiedrība
Latvian (Toronto) Credit Union Limited
491 College St., Toronto 4, Ont.
Telef. 924-2775
maksā
5% par noguldījumiem

Kreditsabiedrība izdara visas pastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, pieņem maksājumus par telefonu, elektrības, gāzes un ūdens lēsēm, izdara naudas pārvedumus un izsniedz celotāju čekus.

REIZĒ AR NAUDAS NOGULDĪŠANU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRĪBA IZDARA DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANU LĪDZ $2000.00 vai $5000.00.

Birojs atvērts darbdienās no pl 12 — 8 vak.

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

TORONTO ZIŅAS

● Latviešu nama valdes sēdē, kuru vadīja pr-dis I. Auziņš, piedalījās arī DV teātŗa Kanadā vadītāja Inta Purva, Viņa informēja, ka teātris pašreiz iestudē jaunu vakara programmu, kas sauksies „Aizver actiņas un smaidi". Paredzēti trīs vai četri skeči, kuŗus varētu izrādīt novembŗa beigās vai decembŗa sākumā. Izrādi varētu rīkot par labu Latviešu nama līdzekļu vākšanai, daļu ienākuma paredzot arī teātŗa atbalstam. Nama valde šo ierosinājumu pieņēma un tuvākajā laikā vienosies par sarīkojuma datumu. Nama līdzekļu fondā pašreiz ir 46.274 dol. Valdes sēdē pārrunāja arī nama apkures ierīču uzlabošanas un remonta iespējas, kā arī ventilācijas ierīkošanu virtuvē. Pilsētas valdes būvkomisijā iesniegti paredzētās jaunbūves elektrības plāni, bet to apstiprinājums pagaidām vēl nav saņemts.

● LPB Kanadas kopas valdes sēdē 17. septembrī galvenokārt pārrunāja jautājumus, kas saistās ar kopas biedru sanāksmi, kuŗa notiks 3. oktobrī plkst. 8 vakarā TLB telpās Latviešu namā. Pēdējos gados kopas biedru sanāksmes nav notikušas, tādēļ šai var piekrist liela nozīme kopas turpmākajā darbībā. Šai sakarā visi Toronto un apkārtnē dzīvojošie biedri aicināti ierasties, lai pārrunātu literāru vakaru rīkošanu, izraugot tiem īpašu tehnisko izkārtotāju, un jaunu talantu piesaistīšanu. Valde vēlas arī dzirdēt biedru domas par preses darbinieku konferenču rīkošanu Ziemeļamerikas apmērā, par kuŗas vietu LPB centrālā valde ieteikusi Toronto, Ņujorku vai Čikagu. Bez tam izraugāma rīcības komiteja un pārrunājama programma kopas 20 gadu darbības atzīmēšanas sarīkojumam nākošā gada rudenī, kas būs apvienots ar Preses balli un rakstnieku cēlienu. Indra Gubiņa sanāksmē referēs par tematu „Kritiskas piezīmes par latviešu organizāciju darbību Toronto".

● Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas rīkotais Zinātnes tirdziņš baznīcas sarīkojumu telpās notiks 7. decembrī. Pirmajā draudzes dāmu komitejas sēdē pēc vasaras pārtraukuma, 10. septembrī, pr-ce L. Jansone ziņoja par darbību vasaras mēnešos. Komiteja atbalstījusi Līgo vakara un bērnu svētku sarīkošanu Saulainē, tāpat ar komitejas atbalstu izremontēta un ar jaunu iekārtu izdailota mācītāju vasaras mītne, kuŗā šovasar uzturēsies viesu mācītāji ar savām ģimenēm.

● Kanadas latviešu gaidu un skautu jendu rīkotie kopnieku kursi notiks laikā no 11 — 14. oktobrim Saulainē. Kopnieču kursus vadīs gaidu nozares vecākā G. Upīte, bet skautu nozarē jendas inspektors S. Leimanis. Saimniecību pārzinās Gaujas gaidu un Rīgas skautu vienību vecāku padome.

● Sv. Jāņa draudzes svētdienas skola atsāks mācības 13. oktobrī, kuŗas, tāpat kā līdz šim, notiks dievkalpojumu laikā, veltījot galveno vērību ticības mācībai. Īpašas klases darbosies latviešu valodas mācībai, tāpat būs tautas deju grupa. Skolas nauda nav paredzēta. — Draudzes jaunatnes pulciņš (13 — 16 gadu vecumā) nodarbības atsāks 20. oktobrī plkst. 10 rītā, bet iesvētes mācības sāksies 6. oktobrī. Jaunieši iesvētīšanai līdz šim datumam pieteicami draudzes mācītājam.

● Latviešu baptistu draudzes 17. gadasvētki paredzēti 3. novembrī Valmera ielas baznīcā, piedaloties Čikagas draudzes mācītājam R. Andermanim un Čikagas draudzes korim ar solistiem. 31. oktobrī sāksies jaunais reliģiskā - ētiskā pārdomu vakaru cikls, kuŗā referātus lasīs draudzes māc. R. Ekšteins, bet priekšnesumus sniegs solisti vai draudzes koris. Šie vakari notiks reizi mēnesī, paredzams ceturtdienās plkst. 8, Latviešu namā.

● Pēc Sv. Jāņa draudzes dievkalpojuma 6. oktobrī baznīcas sarīkojumu zālē notiks Pļaujas svētku azaids, kuŗā archibīskaps A. Lūsis stāstīs par vērojumiem Pasaules baznīcu apvienības lielsanāksmē Upsalā. Būs arī mūzikāli priekšnesumi.

● TLMM kluba sezonas nobeiguma sacīkstes makšķerēšanā notiks 28. un 29. septembrī Balsama ezerā. Piedalīšanās maksa kluba biedriem un to viesiem 2 dol. no personas, bet jauniešiem līdz 18 gadiem bez maksas. Ceļojošo kausu gan varēs iegūt tikai kluba biedri. Dalībnieku apmešanās paredzēta Cedar Cottages, kur apmešanās visai nedēļas nogalei, sākot ar piektdienas vakaru, maksās 5 dol., laiva ar motoru visai dienai nomājama par 6 dol., bet piedalīšanās kopīgajās vakariņās sacensību pirmajā dienā, ieskaitot dzērienus un mūziku, 5 dol. no personas. Pieteikšanās pie J. Veckera (tālr. 259-9076). Sacensības pirmajā dienā notiks pēcpusdienā, bet svētdienā no plkst. 6 — 11 rītā.

● Kā jau ziņots, Sv. Jāņa draudze, atzīmējot Latvijas dibināšanas 50 un draudzes pastāvēšanas 30 gadu, pie savas baznīcas vēl šai gadā atklās īpašu piemineklī, kuŗa celšanai nācies izprasīt pilsētas valdes atļauju, jo piemineklja novietojums paredzēts tuvāk ielai nekā atļauj būvnoteikumi. Šī atļauja tagad saņemta. Piemineklja mets apskatāms baznīcas sarīkojumu telpās. Piemineklī veido mākslinieks A. Kopmanis, reljefā rādot bēgļu grupu un dziesmu svētku gājienu. Uzraksts latviešu un angļu valodā vēstīs: „Pateicoties Dievam par dāvāto brīvību, šo baznīcu ir cēluši latviešu bēgļi, kas atstājuši savu tēvzemi, kad to okupēja Pad. savienība. Šis Dieva nams lai ikvienam kristietim atgādina vārdus: ‚Stāviet stipri un neļaujiet iejūgties kalpības jūgā' (Pāvila vēst. galatiešiem 2—1). A. D. 1968." Pieminekļa izmaksās ap 3500 dol. Ziedojumi tā celšanai ar attiecīgu norādījumu nododami draudzes kancelejā.

● Saulainē 7. un 8. septembrī notika Toronto un Hamiltonas igauņu kara veterānu sanāksme, piedaloties vairāk nekā 100 dalībniekiem. Salidojuma programmā bija svētbrīdis pie Kritušo latviešu karavīru pieminekļa, volejbola un šaušanas sacīkstes, kopīgas vakariņas, ugunskurs un balle. Kā goda viesi sarīkojumā bija aicināti visu trīs baltiešu veterānu organizāciju augstākie vaditāji Kanadā un baltiešu veterānu koporganizācijas vadītājs. Pie Kritušo latviešu karavīru pieminekļa vainagu nolika igauņu veterānu organizācijas Toronto un Hamiltonas nodaļu vaditāji, bet vakarā svinīgajā aktā, kuŗu atklāja igauņu veterānu Toronto nodaļas pr-ks M. Randla, runu teica Hamiltonas nodaļas pr-ks A. Jurss. Igauņu veterānus apsveica Baltiešu karaļa veterānu apvienības, kas sevi apzīmē par korpusu, valdes pr-dis O. Perro un lietuviešu nacionālās veterānu organizācijas pr-dis S. Jokubaitis, bet Kanadas DV valdes pr-dis E. Krūka bija kavēts ierasties.

● LNJAK gadskārtējais kongress šogad notiks oktobŗa garajā nedēļas nogalē Latviešu namā Toronto. Bez kongresa tiešā darba notiks arī balle un izbraukums 13. oktobrī uz pagaidām neizpaužamu vietu. 11. oktobrī paredzēts iepazīšanās vakars, bet 12. oktobrī plkst. 10 rītā sāksies tiešais kongresa darbs, kuŗā bez amatpersonu ziņojumiem un valdes vēlēšanām pārrunās turpmāko darbību, galvenokārt priekšdarbu veikšanu nākošajam pasaules latviešu jaunatnes kongresam, kas notiks 1970. gadā Toronto, Galveno referātu lasīs inž. Guntis Liepiņš, LNJAK kongresu un ar to saistītos sarīkojumus organizē īpaša rīcības komiteja ar Gunti Siliņu kā priekšsēdi.

● Vīru koŗa Viesturs mēģinājumi diriģenta J. Baruša vadībā notiek katru otrdienu plkst. 8 vakarā Latviešu namā. Viesturieši priecātos par jauniem dziedātājiem visās balsīs. 21. septembrī koris koncertē Kalamazū vietējās DV apvienības gadasvētkos, bet 9. novembrī ar dziesmām kuplinās DV Toronto nodaļas gadasvētku sarīkojumu.

● Īpašā sanāksmē, kuŗu vadīja LNJAK valdes pr-dis A. Zakis, 17. septembrī V. Liepiņa dzīvoklī pulcējās 9 jaunatnes darbinieki, lai pārrunātu jau tagad veicamos priekšdarbus 1970. gadā Toronto paredzētajam pasaules latviešu jaunatnes kongresam. Tuvākajā laikā izraudzīs arī īpašu rīcības komisiju kongresa un tā atsevišķo sarīkojumu organizēšanai.

Arī tautas deju kop

DZIESMU SVĒTKU LAIKĀ KLIVLENDĀ NODIBI VIESU TAUTAS DEJU APVIENĪBA ● RAKSTNI NU RIKOTĀJIEM BŪTU LIETDERĪGI SADARB LATVIEŠU PRESES BIEDRĪBU ● VAI ARĪ NĀ LATVIEŠU VISPĀREJIE DZIESMU SVĒTKI NO LENDĀ?

ASV latviešu 4. vispārējo dziesmu svētku laikā Klīvlendā, par spīti steigai un aizņemtībai, tautas deju kopu, ansambļu un grupu vadītāji atrada vēl laiku, lai pulcētos īpašā sanāksmē un pārrunātu sava darba aktuālos jautājumus un problēmas. Sanāksmē bija pārstāvētas 25 tautas deju vienības no visiem lielākajiem latviešu centriem ASV. Sanāksmi atklājot, dziesmu svētku ricības komitejas locekļis J. Jurjāns pareizi norādīja, ka, ievērojot jaunatnes lielo atsaucību tautas dejām, var runāt pat par īpašu kustību, kuŗa turpmāk nav atstājama bez kopīgas vadības darba koordinēšanai un tālākai izveidošanai. No šīs domas vadoties, risinājās sanāksmes debates, kuŗās J. Duburs ziņoja par izdarītās aptaujas rezultātiem attieksmē uz īpašas apvienības dibināšanu tautas deju vienībām.

Sanāksmes dalībnieki pēc dažādu jautājumu lietiškas pārrunāšanas vienprātīgi nodibināja Latviešu tautas deju apvienību, kas turpmāk apvienos visas deju kopas, ansambļus un grupas visos latviešu centros, kuŗas pastāv pie dažādām latviešu organizācijām un draudzēm vai darbojas kā neatkarīgas vienības. Apvienība rūpēsies par jaunu vaditāju sagatavošanu, koordinēs deju kopu darbu un kārtos tautas deju lieluzvedumu programmas dziesmu svētkiem un citiem plašākiem sarīkojumiem, kā arī sekmēs tautas deju aprakstu un mūzikas pavadījumu izdošanu, jaunu choreografiju radīšanu un tautas deju saglabāšanu latviešu jaunajā paaudzē. Apvienības pagaidu valdē, uzdodot tai izstrādāt statūtus un uzsākt darbību ar kopu delegātu sapulci, kuŗa izraudzīs pastāvīgu valdi un citus apvienības organus, ievēlēja J. Jurjānu un O. Krūmiņu no Klīvlendas, J. Duburu no Indianapoles, V. Dzelmi un V. Ārumu no Čikagas.

Ievērojot faktu, ka tautas deju lieluzvedumu dziesmu svētkos Klīvlendā noskatījušies ap 8000 apmeklētāju, dodot labus ienākumus, sanāksmes dalībnieki nolēma lūgt dziesmu svētku rīcības komiteju piešķirt daļu no svētku atlikuma jaunajai tautas deju apvienībai darbības uzsākšanai un citām sākotnējām vajadzībām. Šo lūgumu aizstāvēt dziesmu svētku rīcības komitejā, svētku padomē un Amerikas latviešu apvienībā sapulces dalībnieki uzdeva pagaidu valdes locekļim J. Jurjānam, kas arī vadīja šo sanāksmi, protokolējot M. Paudrupei.

★

Jau sen sekmīgi darbojas latviešu koŗu apvienība ASV un Latviešu dziesmu svētku biedrība Kanadā, kas kārto dziesmu svētku programmas ASV un Kanadā, rūpējas par koŗu interesēm, koordinē to darbu un labā sadarbībā rīko jaundarbu sacensības. Šo abu iestādījumu pastāvēšana nākusi par neapšaubāmu svētību ne vien mūsu koŗu darbībai bet arī mūzikālajai jaunradei, tāpat ievērojamā mērā palīdzējusi veikt uzdevumus visām dziesmu svētku rīcības komitejām. Tagad savā apvienībā apvienojušās arī tautas deju kopas ASV. Jācer, ka to pašu darīs arī Kanadas latviešu tautas deju vienības, vismaz pievienosies ASV radītajai apvienībai, ja nevēlētos dibināt paši savu. Pagaidām tautas deju kopas Kanadā sadarbojas Latviešu dziesmu svētku biedrības ietvaros, bet neatkarīga apvienība, šķiet, tomēr būtu labāks atrisinājums, jo ne vienmēr dziedātāju un dejotāju intereses ir vienādas un viegli saskaņojamas. Nav šaubu, ka jaunā Latviešu tautas deju apvienība ASV veiks nozīmīgu darbu, ar laiku panākot, ka arī dziesmu svētku rīcības komitejas valrāk respektētu lietpratēju ieskatus. Tad tautas deju lieluzvedums dziesmu svētkos arī vairs nebūs tik bāls, kādu nule nācās redzēt Klīvlendā.

Bet— kā ir ar mūsu literātiem? Rakstniekiem un dzejniekiem savu apvienību nav jādibina, jo tāda jau pastāv ar nosaukumu Latviešu preses biedrība. Tikai jākonstatē nožēlojamais fakts, ka ar šo biedrību daudzi tikpat kā nerēķinās, it sevišķi rakstnieku cēlienu rīkotāji, nemaz nerunājot par to, ka no dziesmu svēt-

ku atlikumiem bied
tu kādu mazumiņu
arī dziesmu svēt
mitejas rakstnieku
nizēšanā sazinās
ar LPB kopu, bet
ASV, kur pat dzie
kotāji savam rak
nam paši izrauga
zētāju, pat nelū
preses biedrības i
smē uz aicināmo
šķiet, ka būtu lie
su interesēm, vair
ja rakstnieku cēli
zītu LPB eksistenc
šāk sadarbotos. T
ku un dzejnieku
cinātība būtu maz
jama pēc nule no
ku cēliena Klīvle
neviens nesaprot,
dokļa vai mērauk
tā organizētāji,
lities lūdzamos
zīst koŗu apvienī
attieksmē uz d
turpmāk atzīs arī
vienības piekritīb
dejotājiem, tad r
mata ignorēt L
biedrības eksisten
ka tai savs vārds
smē uz rakstnieku

★

Dziesmu svētku
notika arī Amerik
ru apvienības de
kuŗa par apvienī
ievēlēja līdzšinējo
nāju, bet valdē J
liņu, K. Vaņagu,
Sulcu, A. Lidaci u
du, kā arī nolēm
ASV latviešu visp
svētki rīkojami 19
tījami pirmo visp
dziesmu svētku
rei. Tos rīkos Ar
koŗu apvienība k
latviešu organizā
dzēm ALAs prote
košo dziesmu sv
gātu sapulce
val Milvokus. Ja
tiktu par Klīvlen
trešie dziesmu
tas, kuŗi notiek
valsts pilsētā. V
nīgi Klīvlendā s
šiem svētkiem
pas? Jeb vai K
rocība ir izdevīg
novietojums? K
bās, vai ir lietd
gandrīz par tra
mu svētku vieta
kas, pret to, bū
vien koŗiem un
bet arī daudziem
lētājiem, kuŗi g
financētāji un
Pārmaiņas vien
tikamas, jo sniec
jaunu. Tas attie
dziesmu svētku
vaditos dziesmu
dā ne visi atcer
jūsmu, jo bija i
mes organizācij
mitejas nostājā,
stipri saniknoja
bet sarūgtināja
dirigentus, komj
jotājus. Nav bi
saskaņas rīcība
darbībā ar atsev
vaditājiem un
apliecina V. Dze
jums presē par
uzveduma kārto
kārtotu Klīvlend
vēl rūpīgi apsvē
Koŗu apvienīb
pulces dalībniek
koŗu darbu cil
svētku rīcības
K. Avens un La
svētku biedrība
stāvis, reizē arī
šu 5. vispārējo
rīcības komitejas
aicinādams ASV
piedalīties Kanad
kojamos svētkos
Apvienības dar
pr-dis A. Kalnā
apvienība sekmēj
nas sarīkošanu
Gaŗezerā ar apk
dalīšanos, kā ar

GRAND

● Vietējā DV
gas saimniecībā
rīkojusi siena pl
pulcināja ap 1
Bija dejas, ska
pie ugunskuriem
ri šķetināja atm
balles karalieni
jumu. Spēlēja J
jais latviešu jau

ZIŅAS

riekšnesumi.

TM kluba sezonas nobei-
šacikstes makšķerēšanā
28. un 29. septembrī Bal-
ezerā. Piedalīšanās mak-
a biedriem un to vie-
dol. no personas, bet jau-
līdz 18 gadiem bez mak-
ojošo kausu gan varēs
ni kluba biedri. Dalībnie-
ešanās paredzēta Cedar
s, kur apmešanās visai
nogalei, sākot ar piekt-
akaru, maksās 5 dol., lai-
ņotoru visai dienai no-
par 6 dol., bet piedalī-
kopīgajās vakariņās sa-
pirmajā dienā, ieskaitot
s un mūziku, 5 dol. no
s. Pieteikšanās pie J.
(tālr. 259-9076). Sacen-
rmājā dienā notiks pēc-
, bet svētdienā no plkst.
rītā.

au ziņots, Sv. Jāņa drau-
mējot Latvijas dibināša-
un draudzes pastāvēša-
adu, pie savas baznīcas
gadā atklās īpašu piemi-
ņa celšanai nācies izpra-
tas valdes atļauju, jo
ļa novietojums pare-
vāk ielai nekā atļauj būv-
ni. Šī atļauja tagad sa-
Pieminekļa mets apska-
znīcas sarikojumu telpās.
kli veido mākslinieks A.
is, reljefā rādot bēgļu
n dziesmu svētku gājie-
akstu latviešu un angļu
vēstis: „Pateicoties Die-
dāvāto brīvību, šo baz-
cēluši latviešu bēgļi, kas
savu tēvzemi, kad to
Pad. savienība. Šis
ams lai ikvienam kristie-
ādina vārdus: ‚Stāviet
n neļaujiet iejūgties kal-
gā' (Pāvila vēst. gala-
2—1). A. D. 1968." Pie-
izmaksās ap 3500 dol.
ni tā celšanai ar attie-
ādījumu nododami drau-
ncelējā.

ainē 7. un 8. septembrī
Toronto un Hamiltonas
kara veterānu sanāksme,
ies vairāk nekā 100 da-
em. Salidojuma prog-
bija svētbrīdis pie Kritu-
ešu karavīru pieminekļa,
un šaušanas sacīkstes,
vakariņas, ugunskurs un
ā goda viesi sarīkojumā
nāti visu trīs baltiešu
organizāciju augstākie
Kanadā un baltiešu ve-
koporganizācijas vadī-
e Kritušo latviešu karа-
minekļa vainagu nolika
veterānu organizācijas
un Hamiltonas nodaļu
bet vakarā svinīgajā
ru atklāja igauņu vete-
ronto nodaļas pr-ks M.
runu teica Hamiltonas
pr-ks A. Jurss. Igauņu
s apsveica Baltiešu ka-
ānu apvienības, kas se-
nē par korpusu, valdes
Perro un lietuviešu na-
veterānu organizācijas
. Jokubaitis, bet Kana-
valdes pr-dis E. Krūka
ēts ierasties.

AK gadskārtējais kon-
gad notiks oktobra ga-
ējas nogalē Latviešu na-
onto. Bez kongresa tie-
notiks arī balle un iz-
s 13. oktobrī uz pagai-
zpaužamu vietu. 11. ok-
redzēts iepazīšanās va-
t 12. oktobrī plkst. 10
ksies tiešais kongresa
ura bez amatpersonu zi-
n un valdes vēlēšanām
turpmāko darbību, gal-
priekšdarbu veikšanu
m pasaules latviešu
s kongresam, kas no-
gadā Toronto. Galveno
lasīs inž. Guntis Liepiņš,
kongresu un ar to sais-
rīkojumus organizē īpa-
s komiteja ar Gunti Si-
priekšsēdi.

kora. Viesturs mēģinā-
ģenta J. Baruša vadībā
katru otrdienu plkst.
Latviešu namā. Viestu-
ecātos par jauniem dzie-
visās balsīs. 21. sep-
koris koncertē Kalama-
ās DV apvienības gada-
bet 9. novembrī ar
n kuplinās DV Toronto
gadasvētku sarīkojumu.
sanāksmē, kuru vadīja
valdes pr-dis A. Zaķis, 17.
ri V. Liepiņa dzīvoklī
9 jaunatnes darbinieki,
nāti jau tagad veica-
ekšdarbus 1970. gadā To-
redzētajam pasaules lat-
unatnes kongresam. Tu-
aikā izraudzīs arī īpašu
komisiju kongresa un tā
sarīkojumu organizēša-

Arī tautas deju kopām sava apvienība

DZIESMU SVĒTKU LAIKĀ KLIVLENDĀ NODIBINĀTA LATVIEŠU TAUTAS DEJU APVIENĪBA ● RAKSTNIEKU CĒLIENU RĪKOTĀJIEM BŪTU LIETDERĪGI SADARBOTIES AR LATVIEŠU PRESES BIEDRĪBU ● VAI ARĪ NĀKOŠIE ASV LATVIEŠU VISPĀRĒJIE DZIESMU SVĒTKI NOTIKS KLĪVLENDĀ?

ASV latviešu 4. vispārējo dziesmu svētku laikā Klīvlendā, par spīti steigai un aizņemtībai, tautas deju kopu, ansambļu un grupu vadītāji atrada vēl laiku, lai pulcētos īpašā sanāksmē un pārrunātu sava darba aktuālos jautājumus un problēmas. Sanāksmē bija pārstāvētas 25 tautas deju vienības no visiem lielākajiem latviešu centriem ASV. Sanāksmi atklājot, dziesmu svētku rīcības komitejas locekļis J. Jurjāns pareizi norādīja, ka, ievērojot jaunatnes lielo atsaucību tautas dejām, var runāt pat par īpašu kustību, kuŗa turpmāk nav atstājama bez kopīgas vadības darba koordinēšanai un tālākai izveidošanai. No šīs domas vadoties, risinājās sanāksmes debates, kuŗās J. Duburs ziņoja par izdarītās aptaujas rezultātiem attieksmē uz īpašas apvienības dibināšanu tautas deju vienībām.

Sanāksmes dalībnieki pēc dažādu jautājumu lietišķas pārrunāšanas vienprātīgi nodibināja Latviešu tautas deju apvienību, kas turpmāk apvienos visas deju kopas, ansambļus un grupas visos latviešu centros, kuŗas pastāv pie dažādām latviešu organizācijām un draudzēm vai darbojas kā neatkarīgas vienības. Apvienība rūpēsies par jaunu vadītāju sagatavošanu, koordinēs deju kopu darbu un kārtos tautas deju lieluzvedumu programmas dziesmu svētkiem un citiem plašākiem sarīkojumiem, kā arī sekmēs tautas deju apraksta un mūzikas pavadījumu izdošanu, jaunu choreogrāfiju radīšanu un tautas deju saglabāšanu latviešu jaunajā paaudzē. Apvienības pagaidu valdē, uzdodot tai izstrādāt statūtus un uzsākt darbību ar kopu delegātu sapulci, kuŗa izraudzīs pastāvīgu valdi un citus apvienības organus, *ievēlēja J. Jurjānu* un O. Krūmiņu no Klīvlendas, J. Duburu no Indianapoles, V. Dzelmi un V. Ārumu no Čikagas.

Ievērojot faktu, ka tautas deju lieluzvedumu dziesmu svētkos Klīvlendā noskatījušies ap 8000 apmeklētāju, dodot labus ienākumus, sanāksmes dalībnieki nolēma lūgt dziesmu svētku rīcības komiteju piešķirt daļu no svētku atlikuma jaunajai tautas deju apvienībai darbības uzsākšanai un citām sākotnējām vajadzībām. Šo lūgumu aizstāvēt dziesmu svētku rīcības komitejā, svētku padomē un Amerikas latviešu apvienībā sapulces dalībnieki uzdeva pagaidu valdes loceklim J. Jurjānam, kas arī vadīja šo sanāksmi, protokolējot M. Paudrupei.

★

Jau sen sekmīgi darbojas latviešu kopu apvienība ASV un Latviešu dziesmu svētku biedrība Kanadā, kas kārto dziesmu svētku programmas ASV un Kanadā, rūpējas par kopu interesēm, koordinē to darbu un labā sadarbībā rīko jaundarbu sacensības. Šo abu iestādījumu pastāvēšana nākusi par neapšaubāmu svētību ne vien mūsu kopu darbībai bet arī mūzikālajai jaunradei, tāpat ievērojamā mērā palīdzējusi veikt uzdevumus visām dziesmu svētku rīcības komitejām. Tagad savā apvienībā apvienojušās arī tautas deju kopas ASV. Jācer, ka to pašu darīs arī Kanadas latviešu tautas deju vienības, vismaz pievienosies ASV radītajai apvienībai, ja nevēlētos dibināt paši savu. Pagaidām tautas deju kopas Kanadā sadarbojas Latviešu dziesmu svētku biedrības ietvaros, bet neatkarīga apvienība, šķiet, tomēr būtu labāks atrisinājums, jo ne vienmēr dziedātāju un dejotāju intereses ir vienādas un viegli saskaņojamas. Nav šaubu, ka jaunā Latviešu tautas deju apvienība ASV veiks nozīmīgu darbu, ar laiku panākot, ka arī dziesmu svētku rīcības komitejas vairāk respektētu lietpratēju ieskatus. Tad tautas deju lieluzvedums dziesmu svētkos arī vairs nebūs tik bāls, kādu nule nācās redzēt Klīvlendā.

Bet— kā ir ar mūsu literātiem? Rakstniekiem un dzejniekiem savu apvienību nav jādibina, jo tāda jau pastāv ar nosaukumu Latviešu preses biedrība. Tikai jākonstatē nožēlojamais fakts, ka ar šo biedrību daudzi tikpat kā nerēķinās, it sevišķi rakstnieku cēlienu rīkotāji, nemaz neruņājot par to, ka no dziesmu svētku atlikumiem biedrībai piešķirtu kādu mazumiņu. Kanadā gan arī dziesmu svētku rīcības komitejas rakstnieku cēlienu organizēšanā sazinās un sadarbojas ar LPB kopu, bet tā nenotiek ASV, kur pat dziesmu svētku rīkotāji savam rakstnieku cēlienam paši izrauga vietējo organizētāju, pat nelūdzot Latviešu preses biedrības ieskatus attieksmē uz aicināmo autoru izvēli. Šķiet, ka būtu lietderīgāk un visu interesēm vairāk pakalpots, ja rakstnieku cēlienu rīkotāji atzītu LPB eksistenci un ar to ciešāk sadarbotos. Tad arī rakstnieku un dzejnieku vidū neapmierinātība būtu mazāka nekā vērojama pēc nule notikušā rakstnieku cēliena Klīvlendā, par kuŗu neviens nesaprot, no kāda viedokļa vai mērauklas vadījušies tā organizētāji, izvēlot piedalīties lūdzamos autorus. Ja atzīst kopu apvienības kompetenci attieksmē uz dziedātājiem, ja turpmāk atzīs arī tautas deju apvienības piekritību attieksmē uz dejotājiem, tad nav nekāda pamata ignorēt Latviešu preses biedrības eksistenci un neatzīt, ka tai savs vārds sakāms attieksmē uz rakstnieku cēlieniem.

★

Dziesmu svētku laikā Klīvlendā notika arī Amerikas latviešu kopu apvienības delegātu sapulce, kuŗa par apvienības priekšnieku ievēlēja līdzšinējo Arnoldu Kalnāju, bet valdē J. Ūdri, T. Ozoliņu, K. Vaņagu, R. Zuiku, A. Šulcu, A. Līdaci un E. Brusubārdu, kā arī sekmēs tautas deju apraksta un mūzikas pavadījumu izdošanu, jaunu choreogrāfiju radīšanu un tautas deju saglabāšanu latviešu jaunajā paaudzē. Apvienības pagaidu valdē, uzdodot tai izstrādāt statūtus un uzsākt darbību ar kopu delegātu sapulci, kuŗa izraudzīs pastāvīgu valdi un citus apvienības organus, *ievēlēja J. Jurjānu* un O. Krūmiņu no Klīvlendas, J. Duburu no Indianapoles, V. Dzelmi un V. Ārumu no Čikagas.

Ievērojot faktu, ka tautas deju lieluzvedumu dziesmu svētkos Klīvlendā noskatījušies ap 8000 apmeklētāju, dodot labus ienākumus, sanāksmes dalībnieki nolēma lūgt dziesmu svētku rīcības komiteju piešķirt daļu no svētku atlikuma jaunajai tautas deju apvienībai darbības uzsākšanai un citām sākotnējām vajadzībām. Šo lūgumu aizstāvēt dziesmu svētku rīcības komitejā, svētku padomē un Amerikas latviešu apvienībā sapulces dalībnieki uzdeva pagaidu valdes loceklim J. Jurjānam, kas arī vadīja šo sanāksmi, protokolējot M. Paudrupei.

★

Jau sen sekmīgi darbojas latviešu kopu apvienība ASV un Latviešu dziesmu svētku biedrība Kanadā, kas kārto dziesmu svētku programmas ASV un Kanadā, rūpējas par kopu interesēm, koordinē to darbu un labā sadarbībā rīko jaundarbu sacensības. Šo abu iestādījumu pastāvēšana nākusi par neapšaubāmu svētību ne vien mūsu kopu darbībai bet arī mūzikālajai jaunradei, tāpat ievērojamā mērā palīdzējusi veikt uzdevumus visām dziesmu svētku rīcības komitejām. Tagad savā apvienībā apvienojušās arī tautas deju kopas ASV. Jācer, ka to pašu darīs arī Kanadas latviešu tautas deju vienības, vismaz pievienosies ASV radītajai apvienībai, ja nevēlētos dibināt paši savu. Pagaidām tautas deju kopas Kanadā sadarbojas Latviešu dziesmu svētku biedrības ietvaros, bet neatkarīga apvienība, šķiet, tomēr būtu labāks atrisinājums, jo ne vienmēr dziedātāju un dejotāju intereses ir vienādas un viegli saskaņojamas. Nav šaubu, ka jaunā Latviešu tautas deju apvienība ASV veiks nozīmīgu darbu, ar laiku panākot, ka arī dziesmu svētku rīcības komitejas vairāk respektētu lietpratēju ieskatus. Tad tautas deju lieluzvedums dziesmu svētkos arī vairs nebūs tik bāls, kādu nule nācās redzēt Klīvlendā.

Bet— kā ir ar mūsu literātiem? Rakstniekiem un dzejniekiem savu apvienību nav jādibina, jo tāda jau pastāv ar nosaukumu Latviešu preses biedrība. Tikai jākonstatē nožēlojamais fakts, ka ar šo biedrību daudzi tikpat kā nerēķinās, it sevišķi rakstnieku cēlienu rīkotāji, nemaz neruņājot par to, ka no dziesmu svētku piedalīšanos Kanadas dziesmu svētkos 1965. gadā Toronto un abos pēdējos ASV rietumkrasta dziesmu svētkos Portlandē un Sanfrancisko. Organizējot ASV latviešu 4. vispārējos dziesmu svētkus Klīvlendā, jau iepriekš panākta vienošanās ar rīkotājiem, ka koŗu apvienība no eventuālā atlikuma saņems 35%, bet koŗi daļēju ceļa naudas un viesnīcas izdevumu atmaksu. Apvienība izdevusi dziesmu krājumu „78 dziesmas" jauktajiem koŗiem V. Bērzkalna redakcijā, bet sadarbībā ar ASV DV valdi iecerējusi izdot dziesmu krājumu arī sieviešu koŗiem. Tāpat apvienība kopā ar Latviešu dziesmu svētku biedrību Kanadā nule izdevusi žurnāla „Latvju Mūzika" pirmo numuru. Dažādu tehnisko darbu veikšanai izveidots apvienības darba birojs Klīvlendā, kuŗu vada valdes loceklis J. Ūdris.

Kases pārskatu sniedza apvienības darba biroja pārstāvis un valdes kasieris V. Zemesarājs, bet revizijas komisijas atzinumus — P. Cimdiņš. Delegāti pieņēma pārskatus un revizijas komisijas ziņojumu, izteica valdei pateicību par veikto darbu un revizijas komisijā, tās līdzšinējam priekšsēdim P. Cimdiņam veselības stāvokļa dēļ vairs nekandidējot, ievēlēja V. Meļķi, K. Sventecki un A. Broži.

Rd.

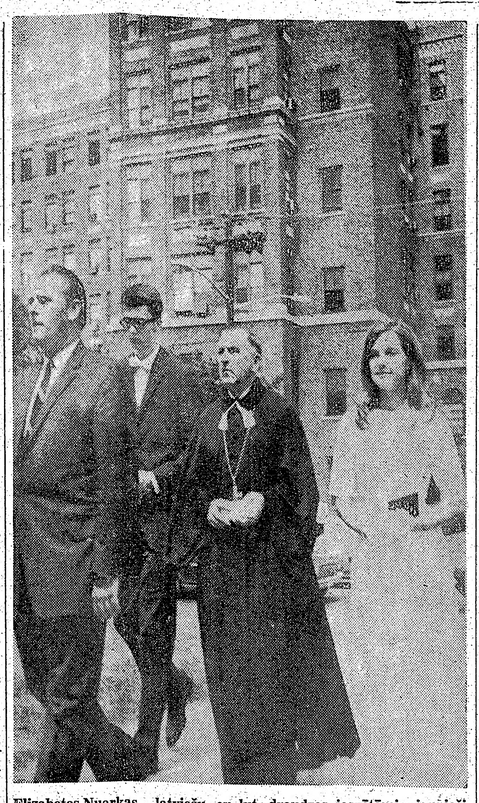

Elizabetes-Nuarkas latviešu ev.-lut. draudzes iesvētāmie jaunieši ceļā uz baznīcu: no kreisās — draudzes priekšnieks V. Lejnieks, Juris Kļaviņš, māc. T. Vēdzele un Ilze Richtere.

GRAND RAPIDI

● Vietējā DV apvienība V. Pogas saimniecībā pie Loveles bija rīkojusi siena pļaujas balli, kuŗa pulcināja ap 100 apmeklētāju. Bija dejas, skanēja dziesmas, pie ugunskuriem bijušie karavīri šķetināja atmiņu kamolu. Par balles karalieni izraudzīja N. Viļumu. Spēlēja J. Sulaiņa vietējais latviešu jauniešu orķestris.

Tautas ideālisms svešumā

AMERIKAS LATVIEŠU TAUTISKĀS SAVIENĪBAS 50 GADU JUBILEJAS SVINĪBAS BOSTONĀ

Bostonā 14. septembris bija pacilāta svētku diena ar siltu rudens sauli, kuŗa glāstīja kokos ieaugušo „Balto namu", ko pazīst visi bostonieši, lieli un mazi. Šai dienā šis Amerikas latviešu tautiskās savienības nams bija ieguvis jaunu baltu krāsu, krāšņuma krūmi bija apcirpti un cerēji noslaucīti, bet telpās valdīja patīkami tīra, gaiši zaļos toņos krāsota, ar jaunām iezaļām grīdsegām. Sabiedriskās talkas, lieti sviedri un izdoti dolāri, ko šai brīdī neredzēja un nejuta, bet ko bija ziedojuši ALTS valdes vīri un labvēļi, varēja stāstīt citu stāstu. Bez tam iekšpusē sienas rotā Latvijas kartes, senās Rīgas attēli un gleznas; no jauna gaišā mirdzumā zaigoja J. Lejiņa gleznotie četru Latvijas valsts prezidentu attēli.

Sarīkojumu zālē pāri sienai uz zila fona ar zelta burtiem bija rakstīts: „Amerikas Latviešu Tautiskā Savienība 1918—1968." Līdzās 3 karogi — ASV zvaigžņotais, Latvijas sarkanbaltsarkanais un gavilnieces kombinētais no abiem. Tautiskā sveču turī dega sveces, liecinot par cilvēkiem, kuŗu sirdis turpina degt savai dzimtenei. Priekšējā solā sēdēja kādreizējie vēl dzīvie ALTS priekšnieki darbības laika secībā — māc. O. Blūmītis, A. Cīrulis, Ad. Gailītis un V. Lambergs. Iztrūka Dr. A. Grīnups, kuŗa laikā ieguva šo namu, bet kas vairs nav dzīvo vidū. Viesu vidū bija arī trīs kādreizējie Latvijas ministri — Eduards Laimiņš, Valdemārs Bastjānis un Alfreds Bērziņš.

Māc. N. Ozols svētrunai bija izvēlējies vārdus no prāviešа Jeremijas 29. grāmatas par namu celšanu svešumā, attiecinot tos uz mums. Sarīkojuma norisi lietpratīgi vadīja ALTS vicepr-ks Albins Banga, uzrunā norādīdams: „Šodienas apstākļos biedrības priekšnieks ir ne tikai tas, kas ierosina un skubina, bet arī tas, kas ar slotu un āmuru rokā bieži pats salabo un sakārto namu, lai tas kalpotu tautiešiem." Tad ar aplausiem godināja agrākos biedrības priekšniekus, pēc tam kopīgi nodziedot Latvijas himnu. A. Banga ziņoja, ka Latvijas sūtniecības Vašingtonā vadītājs Dr. A. Spekke slimības dēļ nav varējis ierasties, kā bija paredzēts, bet atsūtījis apsveikumu: „Lai ALTS ir un paliek par priekšzīmi mūsu sabiedriskajām organizācijām, kuŗas tik daudz spējušas veikt mūsu tautas tuvināšanas un sadarbības labā svešumā."

Svētku runu ar ideoloģisku ievirzi teica ALAs priekšsēža vietnieks A. Bērziņš, uzsverot, ka latviskai dzīvei svešumā nepieciešama neatlaidīga darbošanās tautiskā apziņā. Ir liela starpība starp idejām un ideālismu. Bieži mums ir daudz ideju, bet maz ideālisma. Ideālisms nozīmē kalpošanu savai tautai. Jau pirms 50 gadiem mums bija vīri, kas ticēja Latvijas vizijai un spēja šo ticību dot arī citiem. Var mainīt ticību, var mainīt pavalstniecību, bet tautību nespēj mainīt neviens un nekad. „Vai tādēļ nav prātīgāk dzīvot apzinīgu tautisku dzīvi?" jautāja runātājs un turpināja: „Kur nonākuši tie, kas izgājuši savā dzīvē plašos laukos uz tāla ceļa un neredz vairs citu mērķi? Viņi zobojas par vecāko paaudzi, ka mēs rušināmies pa saviem tautiskajiem ģimenes dārziņiem, it kā tā būtu nožēlojama vai niciāra parādība. Nē, tieši otrādi, vienīgi šī darbošanās tautiskajos pagalmos un latviskajās mājās ir dzīve, kuŗa latvietību vēl uztur svešumā un uzturēs vēl daudzus gadus, kamēr nāks citi apstākļi, kuŗi mūs sauks aktīvā cīņā par Latviju." A. Bērziņa runu klausītāji uzņēma spēcīgiem aplausiem.

ALTS pr-ks Ludvigs Reiters, kas biedrību vada jau 4 gadus, nolasīja plašu 50 gadu darbības pārskatu manuskripts „Latvijas ideja svešumā", kuŗa savākti daudzi jauni dokumenti par Latvijas brīvības politisko ciņu ASV. Viņš pasniedza ALTS goda biedra diplomus 3 izciliem Latvijas valsts darbiniekiem — prof. Eduardam Laiminam, ģen. Jānim Priedem un prof. Jānim Kugam. Pēdējais gan vēl atrodas Kanadā, tādēļ diplomu viņam pasniegs vēlāk. Jaunos ALTS goda biedrus publika godināja, pieceļoties un aplaudējot.

Jubilārus sumināja adv. R. Turks Ņujorkas latviešu biedrības vārdā, bet O. Akmentiņš no Latviešu preses biedrības centrālās valdes un latviešu filantropiem Almas un Roberta Hiršiem, kuŗi nodevuši ziedojumu ALTS jubilejas grāmatas izdošanai. Adv. J. Klucis sveica Amerikas latviešu palīdzības fonda uzdevumā, bet kādreizējā ALTS darbiniece Alida Cīrule nodeva priekšniekam albumu ar preses rakstiem par biedrības darbību laikā no 1945.—1966. gadam.

Ar to beidzās svētku oficiālā daļa. Saviesīgajā vakarā, kuŗa norisi arī vadīja A. Banga, pacelot šampanieša glāzi uz ALTS turpmākajiem gadiem, piedalījās ap 70 viesu. Runāja vietējie sabiedriskie darbinieki, vēlot laimes vecākajai latviešu biedrībai Amerikā. Personīgo apsveicēju bija ap 20, to vidū agrākie ALTS priekšnieki, V. Rudzuroga no DV apvienības, Dr. Gabliks no Korporāciju kopas, A. Liepkalns no korporācijas Latvia, A. Oga no Daugavas skautu vienības, M. Eferte no Sauleskalna gaidu vienības, J. Vilcāns no katoļu kopas, J. Ansbergs no Trimdas draudzes, māc. N. Ozols no Misijas draudzes u.c. Daudz bija rakstveida apsveikumu.

Starplaikos viesi iepazinās ar E. Dzelzkalēja iekārtoto ALTS 50 gadu skati, kuŗā redzēja biedrības dibinātāja J. Zīberga attēlu, Latvijas konsula karogu Bostonā, diezdones Alidas Vānes jaunības dienu portretu, kad viņa Bostonā dziedāja ALTS sarīkojumos, Amerikas latviešu pirmā kongresa attēlu 1919. gadā, kā arī daudzus citus nodzeltējušus attēlus un rakstus, kas liecināja par biedrības sekmīgajiem darba gadiem svešumā.

Osvalds Akmentiņš

BĒRNU PRIEKI ČIKAGĀ

Kr. Barona latviešu skolas rīkotos Čikagas latviešu bērnu svētkus 8. septembrī Milera pļavās ar svētbrīdi ievadīja māc. Imants Klaniņš. Sekoja mākslas vēsturnieka un dzejnieka Ojāra Jēgena un Čikagas latviešu jaunatnes pulciņa pr-ka Ziedoņa Ķezbera uzrunas. Oficiālo daļu pabeidza ģimnazijas 1. klases audzēkne Daina Grīnberga ar „Sveicieniem jaunatnei Latvijā" un kopīgi dziedāta Latvijas himna.

Bērni un jaunieši jau ar nepacietību gaidīja, kad varēs sacensties dažādajās novietnēs. Stendu „Zini vai mini" pārzināja Čikagas latviešu biedrība. Tajā sacensības notika četrās vecuma grupās. 14 gadu un vecāko grupā sekmīgākais bija Armands Birkens; 12—13 g. v. — Arnis Tolks; 10—11 g. v. — Ingrida Pormale, bet 8—9 g. v. — Rita Sprūdža. „Tautas dziesmu" novietni pārraudzīja Kr. Barona latviešu skola, un tajā varēja sacensties 3 vecuma grupās. Vecākajā grupā 1. vietu izpelnījās Laura Birkena ar 117 dziesmām; vidējā grupā zināšanu pārākumā dalījās Ilze Cakare un Andra Roze ar 101 dziesmu, bet jaunākajā grupā pārākā izrādījās Ingrida Pormale ar 64 dziesmām. „Lielo jautājumu" uzdeva Ciānas ev.-lut. draudzes novietne, bet bērni zīmēja un veidoja konkordiju

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSAJIET VELTI IEI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPERCIET PASI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Danforth — Broadview: 8 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves, 2 vannas istabas, moderna apkure.

Kingston Rd. — Balsam: Atsevišķa 4 dzīvokļu māja. Cena $36.900.

Lawrence — Markham: Atsevišķs jauns 6 istabu dubultķieģeļu bungalovs ar privātu iebraucamo ceļu un garāžu. Cena $21.500.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVĪGAKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVELĒ VISĀ PILSETĀ.

Mākslas un skaistu pilu pilsētā

DR. EDUARDA UPENIEKA ATVAĻINĀJUMA IESPAIDI EIROPĀ (4)

Nav noliedzams, ka isti ticīgs svētceļnieks — vienalga, vai intelektuālis, vai mazizglītots kalps —Romas skaistumu pārdzīvo vispilnīgāk. Tādēļ viens vienīgs svētdienas dievkalpojums Sv. Pētera katedrālē var būt ista kvintesence visā viņa dzīvē.

Roma iespaido katru cilvēku, kas lietas skata un vērtē nopietni. Pat Gēte pēc Romas apmeklējuma pilnīgi atteicās no savām „Sturm und Drang" (vētras un dziņas) idejām. Daudzus šī par mūžīgo apzīmētā pilsēta intrigē, sevišķi tos, kas vēl arvien sirgst ar sektantisma aizspriedumiem, jo, Romu labi iepazinis, neviens nevar palikt vienaldzīgs: viņš vai nu to atzīst, vai nostājas pret to vēl krasāk.

Dostojevskis teicis, ka Romā cilvēks jūtoties tuvāk debesīm, bet var atrast arī daudz no elliškīgā. Par vienu no šādām vietām gribētos minēt t. s. blusu tirgu svētdienu rītos. Šai tirgū var atrast un lētāk nopirkt visu, ko vien vēlas, kā jaunas, tā vecas mantas. Tā daudzi, kas neiet uz baznīcu, labprāt dodas uz šo tirgu un par pusdolaru pārdod Romas svētdienas rīta skaistumu.

Pēc vairākiem neveiksmīgiem mēģinājumiem tālrunī beidzot atbildēja pazīstama balss: Dr Marta Rasupe ir vienīgā ištā latviešu romiete, kuŗa mūžīgo pilsētu tik ļoti iemīļojusi, ka nekad nedomā to atstāt. Pēdējā brīdī, isi pirms aizbraukšanas, izdodas viņu arī satikt un izmainīties domām Greco kafejnīcā. Dr. M. Rasupe saistīta par mācības spēku Romas universitātē, kur daudz darījusi, lai italiešu intelektuāļi kaut ko zinātu arī par mūsu mazo Latviju. *Nelaimīgā kārtā pavasara studentu nemieru laikā viņas iekārtotā un pārzinātā bibliotēka latviešu valodas lektorātā pilnīgi izpostīta:* neesot vēl noskaidrots, cik un kas no tās vēl palicis vai saglābjams.

Pārrunājot atkal veco plānu par kāda latviešu centra izveidošanu Romā, Dr. Marta Rasupe domā, ka kaut kas līdzīgs jau īstenojoties Vatikāna radioraidījumu departamentā. Drīzumā ceļšot lielu ēku, kuŗā latviešu nodaļai nodošot vairākas telpas gan bibliotēkas iekārtošanai, gan arī kancelejas vajadzībām. Viņa domā, ka šāgada novembrī arī Romā derētu sarīkot Latvijas neatkarības pasludināšanas 50 gadu atceri, bet trūkst līdzekļu. Romas politiskā atmosfaira esot ļoti labvēlīga latviešu lietai.

Ar latviešu valodas radioraidījumiem uz okupēto Latviju no Vatikāna raidītāja Dr. M. Rasupe ir ļoti apmierināta, bet lielāks personāls (atļauts nodarbināt 4 personas) un atsaucīgāks latviešu sabiedrības financiālais atbalsts varētu tos vēl vairāk uzlabot.

No saviem studiju gadiem Romā atceros Dr. M. Rasupi kā vienu no atīvākajām studentu lietas atbalstītājām. Arī tagad katram, kam Romā būtu vajadzīga palīdzība, viņa tādu nekad neatteiktu. „Esmu noilgojusies pēc latviešiem!" viņa atzīstas. Bet daudzi pie Dr. M. Rasupes iegriežas, lai tikai palielītos, cik labi Amerikā pelna un no cik lepniem šķīvjiem ēd...

Atstājot Romu, iegriežamies Castel Sant Angelo cietoksnī, kuŗu katrs pazīst no operas „Toska". Šim pāvesta cietoksnim ir liela vēsture. Mani sevišķi saista kāds vēsturisks fakts, par kuŗu dzirdu pirmo reizi. Kad Spānijas karalis Kārlis V 1527. gadā ar savām armijām bija ieņēmis Romu, pāvestam draudējušas pat lielākas briesmas nekā no hunņiem, jo spāņu armijā dažas vienības bijušas komplektētas no holandiešu un vācu protestantiem, kuŗi izmantojuši izdevību, lai, postot Romu un Vatikānu, mēģinātu sagraut pāvesta varu. Pāvests spējis izglābties, tikai pateicoties St. Angelo cietokšņa biezajiem mūŗiem. Pāvesta aizstāvēšanas cīņās jo sevišķi aktīvs bijis lielais florencietis Benvenuto Čelīni, kas kādā kaujā nogalinājis pat pašu Orānijas princi. Kad Kārlis V uzzinājis par šiem notikumiem, viņš nekavējoties visu akciju apturējis un atvainojies pāvesta priekšā, aizsūtot viņam dārgas dāvanas. Šis notikums vēsturē pazīstams ar itālisko apzīmējumu Il sacco di Roma.

FLORENCE

Ejot pa šaurajām Florences ielām, kuŗas visas ved uz domu un Piazza Signoria, jādomā par rakstnieci Angeliku Gailīti, kuŗa jaunības gados še staigājusi un ar lielu entuziasmu jūsmojusi par šo mākslas pilsētu. Nemirstīgu pieminekli latviešu literatūrā Florencei cēlusi Dr. Zenta Mauriņa. Indra Gubiņa še guvusi iedvesmu kādam no saviem romāniem. Še staigājusi arī dzejniece Velta Toma. Neskaitāmas reizes Florencē jau bijusi un arvien par jaunu mēdz ierasties mūsu pazīstamā mākslas mecenāte Johanna Benjamiņa. Tikai dažas dienas pirms mums še viesojušies lielākie Toronto latviešu ceļotāji — Lejiņu pāris, kas atgriezies teica, ka neviens nedrikstot nomirt, iekām nav redzējis Romu un Florenci.

Šī ir mana trešā viesošanās Florencē, bet pirmā reize, kad sāku īsti justies gandrīz kā florencietis, jo nu labi atceros galvenās ielas un vietas, kurp jāiet.

Florence nav tikai gleznu, skulptūru un skaistu pilu pilsēta. Tā ir arī mūzikas pilsēta. Vismaz tūrisma sezonā katru vakaru notiek labi koncerti kādā baznīcā, kādas baznīcas laukumā vai pils pagalmā. Dažus no šiem koncertiem var noklausīties pat vienīgi par labprātīgu ziedojumu.

Pirmajā vakarā pēc ierašanās jau ir izdevība kādā 11. gadsimta

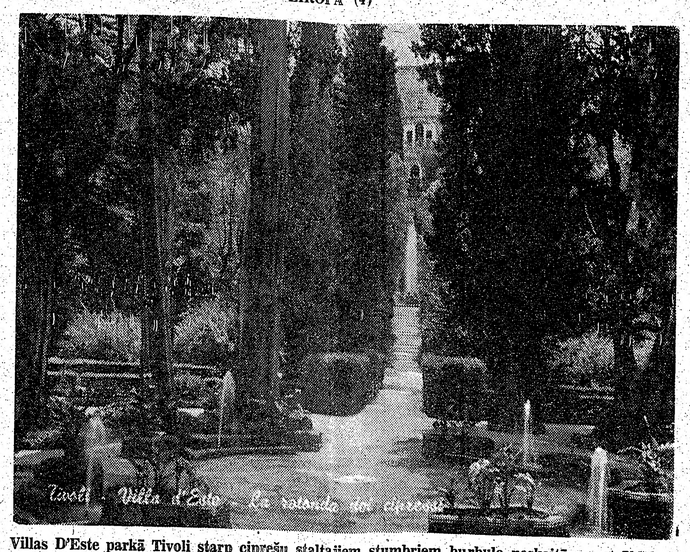

Villas D'Este parkā Tivoli starp ciprešu staltajiem stumbriem burbuļo neskaitāmas strūklakas un krāčveidīgi kanāliši.

baznīcā dzirdēt Versaļas zēnu kori. Programma galvenokārt veltīta reliģiska rakstura dziesmām. Tās nevainojamā izpildījumā skan, it kā eņģeļu balsu dziedātas. Mūsu dienas Florencē iesākas patiešām skaisti.

Ufici mākslas galerijā visumā dominē Botičelli ar savām madonnām un venērām, taču mani šoreiz visvairāk interesē Filipo Lipi, laikam tādēļ, ka par viņu nesen esmu lasījis pazīstama Austrālijas latviešu rakstnieka noveli. Pēc redzētā man jāiebilst, ka cienījamajam rakstniekam ar skubu jāraksta jauna novele par šo lielo mākslinieku, ja negrib tam nodarīt par daudz pāri. Seksuālitāte ir labi ejoša prece tikai zināma veida literatūrā, bet ne darbos, kuŗus raksta ar gaumi un izpratni par lielu mākslinieku.

Kad diezgan baudīts mākslas skaistums krāsās un formās, ir patīkami pastaigāties pa Florences ielām tāpat, kā staigā florencieši: gabaliņu paiet, satiek kādu draugu, iedzer mēriņu vīna vai espreso un tad — čau, čau, uz mājām.

Itālieši prot labi dzīvot pat ikdienas gaitās. Ielas tīrītājs jau agrā rīta stundā uzsāk savu darbu dziedot. Ja kāds dusmīgs ārzemnieks, piecēlies no gultas, viņu pa logu apsauc, tīrītājs tikai atbild, ka bez dziedāšanas nevar iztikt tāpat kā cits bez gulēšanas. Florences restorāni ir kaut kas neparasts tūristiem, kas ierodas no Kanadas vai ASV, kur viss tik ļoti standartizēts un praktisks. Še pat visvienkāršākās ēdamtelpas galdi vienmēr pārklāti tīriem un baltiem galdautiem. Ēdiens ir garšīgs, izvēle plaša, kafija vienmēr smaržo.

Kad dāmas visu pēcpusdienu aizvadījušas, izskatot veikalu skatlogus, dodamies uz koncertu Piti pilī, kur spēlē vietējais orķestris vācu diriģenta Herberta Alberta vadībā. Programmā Bacha, Mocarta, Rosini un Haidna darbi. Starp biezajiem un augstajiem mūŗiem instrumentu, sevišķi mežragu, skaņu atbalsis rada vienreizēju pārdzīvojumu. Brīžiem liekas, it kā pats Lorenzo il Magnifico pieņemtu parādē savus bruņiniekus pēc atgriešanās no uzvaras pār ienaidnieku.

Regīna Upeniece Greco kafejnīcā Romā, kur baudāma visgaršīgākā kafija Itālijā, sarunā ar Dr. Martu Rasupi (pa labi). Šī kafejnīca sevišķi pazīstama ar to, ka tajā iegriezušās gandrīz visas pasaules slavenības, kuŗas apcie mojušas Romu.

Ja Mediču dzimta ar savu militāro varu un materiālajām bagātībām iespaidojusi Florences likteni, tad franciskāņu mūks Džirolamo Savanarola to darījis ar savu ticības pārliecību un vārdu spēku. Redzēdams lielu morālu pagrimumu kā valdniekos un augstākajā garīdzniecībā, tā arī vienkāršajos ticīgajos, viņš ar lielu dedzību savos spredīķos pātagoja visus bez izņēmuma, ieskaitot pašu pāvestu. Visās iedzīvotāju aprindās viņš guva piekrišanu, viņa rokās kādu laiku pat nodeva Florences laicīgo varu. Notikumi aizvirzījās pat tik tālu, ka tirgus laukumos sāka dedzināt grāmatas un mākslas darbus, kuŗus franciskāņu mūks atzina par nemorāliem. Dabīgi, nākot reakcijai, Savanarola krita nežēlastībā: viņu pakāra un sadedzināja Florences tirgus laukumā kopā ar diviem citiem mūkiem. Tomēr no baznīcas puses, vismaz oficiāli, nekādas sankcijas pret viņu nevērsa.

Savanarolas spredīķi un idejas par morālo atdzimšanu iespaidoja ne tikai plašas tautas masas, bet arī daudzus tā laika lielos māksliniekus, ieskaitot Botičeli un Mikelandželo. It sevišķi šo abu mākslinieku vēlākajos darbos redzama daudz stiprāka reliģiski mistiskā nosliece.

Florencieši arī vēl tagad ir ļoti ticīgi ļaudis. Viņu skaistās baznīcas atvērtas visu dienu. Tajās katru dienu notiek dievkalpojumi kā rītos, tā vakaros. Arī florenciešu izpriecas vienmēr saistītas ar kādiem no baznīcas svētkiem. Mums rodas izdevība apmeklēt Sv. Labrenča draudzes karnevālu. Dienas laikā notiek dievkalpojumi un mākslas izstāde, bet vakarā baznīcas laukumā kāda bīskapa klātienē sākas karnevāls ar Sv. Labrenča uguns aizdegšanu. Kaŗavīru (bersaglieri) pūtējorķestris sniedz koncertu, tad izrāda filmas — vienu par Florences skulptoru Donatello, otru par pilsētas skaistākā tilta atjaunošanu pēc pēdējā kaŗa. Rodas iespaids, ka vienkāršā tauta šādā karnevālā vienmēr iegūst arī kaut ko no kultūrāli garīgā.

Florenci vasaras sezonā vienmēr pārplūdina jauni cilvēki — studenti, kuŗu vairums iztiek par pavisam ierobežotu budžetu. Pat mūzejos viņiem ieeja ir bez maksas. Liekas, ka viesnīcu īpašnieki ir vienīgie, kuŗi arī no šiem studentiem kaut ko nopelna.

(Turpinājums sekos)

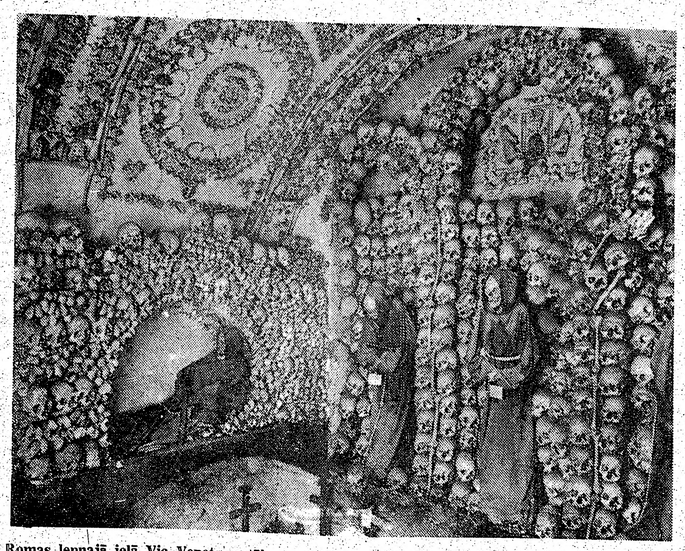

Romas lepnajā ielā Via Veneto, netālu no Tritāna strūklakas, ir interesants kapucīniešu klosteris, kuŗā mirušos mūkus jau kopš gadsimtiem apglabā pagrabā, bet vēlāk izrok viņu kaulus un ar tiem dekorē kapličas sienas.

LAIKRAKSTA
LATVIJA
AMERIKĀ
atsevišķi numuri dabūjami
Toronto latviešu veikalos

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

29. septembrī — pl. 6 vak. Latviešu namā dievvārdu sapulce ar misionāra Rbt. Kampara piedalīšanos.

29. septembrī — plkst. 7 vak. Latviešu namā Toronto latv. akadēmisko organizāciju sarīkojums Latvijas universitātes dibināšanas atcerei.

1. oktobrī — plkst. 8 vak. Latviešu namā dievvārdu sapulce ar misionāru R. Kamparu.

2. oktobrī — plkst. 8 vak. Latviešu namā dievvārdu sapulce ar misionāru R. Kamparu.

3. oktobrī — plkst. 8 vak. Latviešu namā dievvārdu sapulce ar misionāru R. Kamparu.

oktobrī Amerikas latviešu teātra Vašingtonas ansambla viesizrāde — Eaton auditorijā

5. oktobrī — pl. 7.30 vakarā KL KA saviesīgs vakars Latviešu namā.

6. oktobrī — pl. 5 pēcpusdienā Latviešu namā Antoninas Vatvodes garīgais koncerts.

10. oktobrī — pl. 8.30 First Unitarian Church auditorijā, 175 St. Clair W., koncertapvienības sezonas pirmais koncerts. Norma Auziņa — vijole, Ronalds Leonards — čello.

No 11. — 14. oktobrim — 14. LNJAK KONGRESS Toronto Latviešu namā, 491 College St.

18. oktobrī — pl. 8 vak. DV namā Toronto nod. biedru vakars.

19. oktobrī— pl. 7 vak. DV Sporta kluba 15 gadu jubileja DV namā, 125 Broadview Ave.

19. oktobrī — pl. 7.30 vakarā LMM. kluba sezonas atklāšanas balle Latviešu namā Toronto.

25. oktobrī — plkst. 8. vakarā TLB inženieŗu un tehniķu kopas tradicionālā inženieŗu balle Inn On The Park telpās.

2. un 3. novembrī — Latviešu saimniecisko darbinieku apvienības Kanadā panākumu un pasākumu skate — Latviešu namā, 491 College ielā, Toronto.

2. un 3. novembrī — Baltiešu simpozijs Toronto universitātē.

9. novembrī — pl. 7.30 DV Toronto nod. gadasvētki un Mārtiņu balle — DV namā.

9. novembrī — **Latviešu namā Latviešu sporta apvienības Kanadā gadskārtējais sarīkojums**

10. novembrī — pl. 3 p.p. Latviešu namā Gaujas gaidu vienības Mārtiņu vakars.

10. — 17. novembrim — DV namā gleznotāja J. Mazīša (no Anglijas) gleznu izstāde.

23. nov. — Teātŗa izrāde „Pieci stabi" DVT Kanadā.

28. novembrī — pl. 8.30 Sv. Andreja baznīcā Alža Lagzdiņa ērģeļkoncerts koncertapvienības sarīkojumā.

7. decembrī — pl. 7 vak. Sv. Andreja baznīcas sarīk. zālē Gaidas Trēziņas (mecosopráns no Anglijas) koncerts.

18. janvārī — „Latvija Amerikā" apgāda rīkotā balle DV namā.

30. janvārī — pl. 8.30 First Unitarian Church auditorijā, 175 St. Clair W., koncertapvienības trešais koncerts: Valija Melliņ — soprāns, Vilnis Ciemiņš — klavieres.

22. februārī — pl. 8.30 First Unitarian Church auditorijā, 175 St. Clair W., koncertapvienības ceturtais sarīkojums. Referāts — koncerts — dialogs. Komp. Gundaris Pone un viņa mūzika. Piedalās: Dr. Gundaris Pone,, prof. Harijs Jensens un prof. Tālivaldis Ķeniņš.

1. maijā — pl. 8.30 First Unitarian Church auditorijā, 175 St. Clair W., koncertapvienības piektais koncerts. Līna Karlsone — soprāns, pie klavierēm Edite Timermane.

OŠAVA

26. oktobrī — DV Ošavas nodaļas atklāšanas sarīkojums, 219 Olive Ave., Poļu zālē, pl. 7 vak

HAMILTONA

5. oktobrī — pl. 6,15 vak. Rainbow zālē (King E. un Sanford ielu stūrī) DV Hamiltonas nodaļas gada svētki ar DV koŗa piedalīšanos un balli.

SV. KATRĪNAS

6. oktobrī — plkst. 4 pēcpusdienā Slovaku zālē Page un Welland ielu krustojumā, vanadžu kopas „Pļaujas svētku pēcpusdiena" ar teātŗa izrādi un dziesmām vanadžu kopas izpildījumā.

KIČENERA

DV Kičeneras-Voterlū nodaļas gada svētku sarīkojums š.g. 12. oktobrī, plkst. 7 vak. Ungāru kluba telpās, 3 jūdzes ziemeļos no Hespelleras (pie Waterloo-Wellington aerodroma). Programmā piedalās „Toronto trubadūri" un koklētāju ansamblis „Auseklītis". Zakula deju kapella.

LATVIEŠU APRIŅĶIS

21. septembrī — plkst. 7.30 vakarā vīru ansambļa Kalvis koncerts Šelburnā. Pēc koncerta saviesīgs vakars ar deju.

Sūtiet naudu uz Latviju NAUDA, ko sūta GRAMERCY TIEK IZSNIEGTA KĀ NAUDA caur ārzemju tirdzniecības banku.
Piegāde 2 nedēļās
SAŅĒMĒJS VAR NAUDU IZLIETOT KATRAI VAJADZĪBAI.
NEKĀDI ATVILKUMI JŪS ESAT NODROŠINĀTI TIKAI AR LICENCĒTU FIRMU PAKALPOJUMIEM BEZ STARPNIECĪBAS. NAV APSLĒPTU MAKSĀJUMU.
VAIRĀK KĀ 20 GADU PIEREDZE KLIENTU APKALPOŠANĀ.
VISI PĀRVEDUMI GARANTĒTI PILNOS APMĒROS UN APDROŠINĀTI.
Licenzēts pie bankas un apdrošināšanas departamenta. Nodrošināts: ar $20.000.00. Oficiālas USSR kvitis ar saņēmēja parakstu. TARIFS: 9 rubļi par US $10.00. Nodeva līdz $30.00 — $2.75. virs $30.00 — 10%
GRAMERCY SHIPPING, INC.
744 Broad Street
Newark N. J. USA.
Sūtiet U.S. dolaru dāvanu certifikātus pirkšanai speciālos dolaru veikalos. Nekāda maksa par šo pakalpojumu.
Pieprasiet brīvo katalogu tekstilijām un mājturības priekšmetiem.
Gramercy
Dib. 1945. g.
118 E 28th Street
New York, N Y. 10016.
Tel. MU 9-0598.

PIEDĀVĀJAM AUGSTĀKĀS KVALITĀTES AUTOMAŠĪNAS
1968. GADA MODEĻU
IZPĀRDOŠANA!
SĀKOT AR 26. SEPTEMBRI APSKATĀMI JAUNIE MODEĻI
ROBERTSON MOTORS
1515 DANFORTH AVE., TORONTO
Sazinieties ar mūsu firmas latviešu pārstāvi
Hans PLAUDE
Tel. HO 6-1131

UZ LATVIJU
Labākā dāvana
Visvairāk pieprasītā dāvana
DĀVANU CERTIFIKĀTI PILNIGI GARANTĒTI ĀTRA PIEGĀDE
TIKAI DĀVANU CERTIFIKĀTI ir vērtīgāka dāvana par sainiešiem. Jūsu piederīgie to jums apstiprinās. Tāpēc, ja plānojat turpmāk sūtīt saldi, tad sūtiet tikai DĀVANU CERTIFIKĀTUS, jo par tiem jūsu piederīgie visvairāk priecāsies.
TIKAI PAR DĀVANU CERTIFIKĀTIEM jūsu piederīgie visu var iegādāties — pārtiku, apģērbu, tekstilijas, apavus un daudz citu lietu — amerikāņu, rietumeiropiešu, kā arī vietējos ražojumus speciālos Vneshposyltorg dolaru veikalos. To jums piederīgie apliecinās.
TIKAI PAR DĀVANU CERTIFIKĀTIEM jūsu piederīgie var nopirkt ko vēlas par speciāli pazeminātām cenām. To viņi jums apliecinās.
NAV PIEMAKSAS ne sūtītājam, ne arī saņēmējam.
PASŪTINIET TAGAD TIKAI CAUR INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street
New York, N.Y. 10010
PIEPRASIET JAUNĀKO CENRĀDI, ĻOTI SVARĪGI

ASV dolaru certifikāti uz Latviju
Kā mums ziņo Intertrade Express Corp. firma, tagad ir ļoti izdevīgi sūtīt ASV dolaru certifikātus uz Latviju, jo par tiem jūsu piederīgie var iegādāties pat četrreiz vairāk nekā par rubļiem speciālos Vneshposyltorg veikalos. Šie veikali iekārtoti visās lielākās pilsētās, tajos dabūjami amerikāņu, rietumeiropiešu un vietējie ražojumi. Tāpat jums ir iespēja par dolariem jūsu piederīgajiem iegādāties dzīvokli, kas ir nesalīdzināmi lētāk nekā par rubļiem. Tāpēc sūtiet ASV dolaru certifikātus caur INTERTRADE EXPRESS CORP., 125 East 23rd. Street, New York, N.Y. 10010.

AUTOMOBIĻU APDROŠINĀŠANA — TV REMONTS
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto,

AG ROTAS
A. GU
ZELT
Latviskas rotas sudrab
Darbnīcā — 2
Don Mills, O

ROSAR-MORRISON FUNERA
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET,
RŪPIGA UN SMALKJŪ
APBEDĪŠANAS CEREMO
IZKĀRTOŠANA

VALUDE
LATVISKAS RO
DIMANTI — PULE
Zeltkaļ
Aldonas ĶIVĻ
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloor S
Ont., tālr. 533-2837. Ta

Cik maksā labs padoms?
Īstā brīdī — nesamaksājams, un citās reizēs tas pasarga no „dārgas maksāšanas" neziņas vai viegliprātīgas taupības dēļ. Lietpratīgs padoms, vairāk nekā 17 gadu pieredzes asināts, bez maksas nāk līdz un vienmēr pavada katru apdrošināšanas darījumu, ko Jūs labā nokārtojis
VAI
apdrošinā
759

SAVUS ĪPAŠUMUS!

...: Atsevišķs jauns 6 istabu du- ... ar privātu iebraucamo ceļu ...00.

...IEKŠIEM U? 6 GADIEM U? ...LIELĀ IZVĒLE VISĀ PILSETĀ.

... St. Clair W., koncertapvienības ... piektais koncerts. Līna Karlso- ...ne — soprāns, pie klavierēm ... Edīte Timermane.

OŠAVA

...6. oktobrī — DV Ošavas noda- ...jas atklāšanas sarīkojums, 219 Olive Ave., Polu zālē, pl. 7 vak.

HAMILTONA

...5. oktobrī — pl. 6,15 vak. Rain- ...bow zālē (King E. un Sanford ielu stūrī) DV Hamiltonas no- ...dajas gada svētki ar DV koŗa ...piedalīšanos un balli.

SV. KATRĪNAS

...5. oktobrī — plkst. 4 pēcpusdienā ...Slovaku zālē Page un Welland ielu krustojumā, vanadžu ko- ...pas „Plaujas svētku pēcpusdie- ...na" ar teātŗa izrādi un dzies- ...mām vanadžu kopas izpildīju- ...mā.

KIČENERA

...DV Kičeneras-Voterlū nodaļas ...gada svētku sarīkojums š.g. 12. oktobrī, plkst. 7 vak. Ungāru ...kluba telpās, 3 jūdzes ziemeļos ...no Hespelleras (pie Waterloo- ...Wellington aerodroma). Pro- ...grammā piedalās „Toronto tru- ...badūŗi" un koklētāju ansam- ...blis „Auseklītis". Zakula deju ...kapella.

LATVIEŠU APRĪŅKIS

...1. septembrī — plkst. 7.30 vaka- ...rā vīru ansambļa Kalvis kon- ...certs Šelburnā. Pēc koncerta ...viesīgs vakars ar deju.

Sūtiet naudu uz Latviju NAUDA, ko sūta GRAMERCY TIEK IZSNIEGTA KĀ NAUDA caur ārzemju tirdzniecības banku.

Piegāde 2 nedēļās

SAŅĒMĒJS VAR NAUDU IZLIETOT KĀTRAI VAJADZĪBAI.

NEKĀDI ATVILKUMI JŪS ESAT NODROŠINĀTI TIKAI AR LICENCĒTU FIRMU PAKALPOJUMIEM BEZ STARPNIECĪBAS, NAV APSLĒPTU MAKSĀJUMU.

VAIRĀK KĀ 20 GADU PIEREDZE KLIENTU APKALPOŠANĀ.

VISI PĀRVEDUMI GARANTĒTI PILNOS APMĒROS UN APDROŠINĀTI.

Licenzēts pie bankas un apdrošināšanas departamenta. Nodrošināts: ar $20.000.00. Oficiālas USSR kvītis ar saņēmēja parakstu. TARIFS: 9 rubļi par US $10.00. Nodeva līdz $30.00 — $2.75, virs $30.00 — 10%.

GRAMERCY SHIPPING, INC.
744 Broad Street
Newark N. J. USA.

Sūtiet U.S. dolaru dāvanu certifikātus pirkšanai speciālos dolaru veikalos. Nekāda maksa par šo pakalpojumu.

Pieprasiet brīvo katalogu tekstilijām un mājturības priekšmetiem.

Gramercy

Dib. 1945. g.
118 E 28th Street
New York, N Y. 10016.
Tel. MU 9-0598.

UZ LATVIJU
Labākā dāvana
Visvairāk pieprasītā dāvana

DĀVANU CERTIFIKĀTI PILNĪGI GARANTĒTI ĀTRA PIEGĀDE TIKAI DĀVANU CERTIFIKĀTI ir vērtīgāka dāvana par sainīšiem. Jūsu piederīgie to jums apstiprinās. Tāpēc, ja plānojat turpmāk sūtīt saini, tad sūtiet tikai DĀVANU CERTIFIKĀTUS, jo par tiem jūsu piederīgie visvairāk priecāsies.

TIKAI PAR DĀVANU CERTIFIKĀTIEM jūsu piederīgie visu var iegādāties — pārtiku, apģērbu, tekstilijas, apavus un daudz citu lietu — amerikāņu, rietumeiropiešu, kā arī vietējos ražojumus speciālos Vneshposyltorg dolaru veikalos. To jums piederīgie apliecinās.

TIKAI PAR DĀVANU CERTIFIKĀTIEM jūsu piederīgie var nopirkt ko vēlas par speciāli pazeminātām cenām. To viņi jums apliecinās.

NAV PIEMAKSAS ne sūtītājam, ne arī saņēmējam.

PASŪTINIET TAGAD TIKAI CAUR INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street
New York, N.Y. 10010
PIEPRASIET JAUNĀKO CENRĀDI. LOTI SVARĪGI

ASV dolaru certifikāti uz Latviju

Kā mums ziņo Intertrade Express Corp. firma, tagad ir ļoti izdevīgi sūtīt ASV dolaru certifikātus uz Latviju, jo par tiem jūsu piederīgie var iegādāties pat četrreiz vairāk nekā par rubļiem speciālos Vneshposyltorg veikalos. Šie veikali iekārtoti visās lielākās pilsētās, tajos dabūjami amerikāņu, rietumeiropiešu un vietējie ražojumi. Tāpat jums ir iespēja par dolariem jūsu piederīgajiem iegādāties dzīvokli, kas ir nesalīdzināmi lētāk nekā par rubļiem. Tāpēc sūtiet ASV dolaru certifikātus caur INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, New York, N.Y. 10010.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.,

Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKA

līdz ..... uz ..... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr. Mrs. Miss .....

Adrese: .....

.....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....

..... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

Abonēšanas maksa $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

KAS? KUR? KO? TORONTO

UNO MANKIN REALTOR pārstāvis
KONST. KĀRKLIŅŠ
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114 mājās 691-3873

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals
105 DANFORTH AVE (pie Broadview)
Tel.: HO 5-9905 AUSMA MIĶELSONS

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca HO 6-5152
1095 QUEEN ST. E.

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ĶUKULS

789-1511
Alfred Stikuts Realtor
Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs
A. STIKUTS, FRI.
2389 Dufferin St. 789-3949

KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS
attīstīšana palielinājumi dupliķāti
citi darbi izcilus kvalitāte atlaide
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.
Tel. 363-6496

Vajadzīga mājas apkopēja
ārsta ģimenē ar diviem bērniem
PORT CREDIT.
Alga pēc vienošanās.
Zvanīt Toronto 278-1880

Pieaugušiem
izīrējams
nemēbelēts 3 istabu dzīvoklis klusā mājā. Lūdz zvanīt 534-4106, Toronto.

Sv. Andreja latviešu baznīcas apkalpotājam vajadzīgs
izpalīgs
2 darba dienas nedēļā. Atalgojums pēc vienošanās. Zvanīt draudzes priekšniekam pēc pl. 5 Toronto, 463-8246.

Teodors Mikšens
dzimis 1908. gada 1. martā,
miris 1968. gada 8. septembrī Hamiltonā.
Sv. Jāņa ev.-lut. latviešu draudzes
Toronto Palīdzības fonds

IZNĀKUSI
KANADAS DV III KAŖAVĪRU DZIESMU
SKAŅU PLATE
veltīta latviešu kaŗavīram Latvijas 50 gados!
Cena: $5.- mono, $5.50 stereo
Plates dabūjamas Kanadas DV kultūras nozares skaņu plašu ekspedīcijā:
16: Queen St. W. Hamilton, Ontario, Canada.
Ekspedīciju vada Vilis Rudzītis

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

DĀVANU SAIŅI
uz Baltijas valstīm, Ukrainu un Padomju Savienību.
Mēs nosūtām pārtikas saipus līdz 33 mārciņām.
Lūdzu pieprasiet mūsu katalogu.
Bezmuitas dāvanas: Automobiļi, ledusskapji, veļas mazgājamās mašīnas, šujammašīnas, motocikleti, velosipedi, televizijas aparāti, foto aparāti u. c.
Mēs arī pārsūtām jūsu pakotos saipus līdz 17¾ mārc netto. Šie sainīši ir pilnīgi apdrošināti.
Mūsu veikalā ir daudzas un dažādas mantas piemērotas sainīšiem.
Ārpus Toronto dzīvojošie klienti, sūtiet savus pasūtinājumus un sainīšus ar ekspresu vai pastu mums tālākai nosūtīšanai. Samaksu nokārtosiet vēlāk pēc mūsu paziņojuma saņemšanas. Lietuviešu uzņēmuma.
BALTIC EXPORTING CO.
480 Roncesvalles Avenue, Toronto 3, Ont.
Tel. 531-3098

DV APGĀDA IZDEVUMI

Ed. Tūters — Pēdas sniegā, dzeja.....	$3.50
T. Dangavs — Strandējušo sala, proza....	$8.20
A. Rubulis — Latvian Literature, latv. proza angļu valodā	$7.00
A. Lūsis — Redziet, kāds cilvēks, kāds Dievs	$3.25
T. Krūka—Silaines mežs runā, st. bērniem	$2.80
„ Tu debesis turi savās rokās...	$3.50
P. Algars — Atkusnis sākās oktobrī, rom..	$3.90

Pieprasiet DV Grāmatnīcā
491 College Street, Toronto 4, Ont., Canada.

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

A EGLĪTIS — TV RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

AG ROTAS
A. GUGĀNS
ZELTKALIS
Latviskas rotas bagātīgā krājumā sudrabā un zeltā.
Darbnīcā — 25 Moccasin Trail, Don Mills, Ont., tel. 444-4033

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

VALDE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI — PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas ĶIVLENIEKS
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloor St. W. Toronto 4
Ont., tālr. 533-2837. Tautiešiem atlaide

Cik maksā labs padoms?

Istā brīdī — nesamaksājams, un citās reizēs tas pasarga no „dārgas maksāšanas" neziņas vai viegliprātīgas taupības dēļ. Lietpratīgs padoms, vairāk nekā 17 gadu pieredzes asināts, bez maksas nāk līdz un vienmēr pavada katru apdrošināšanas darījumu, ko Jūs labā nokārtojis

VALD. BEBRIS
apdrošināšanas speciālists
759 — 0266

PĀRSŪTĀM
naudu uz LATVIJU
US $10.- pret 9 jauniem rubļiem. Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAINĪŠU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr.
LE 5-5555. Toronto

Estd. 1874
Turner & Porter
APBEDĪŠANAS
BIROJS
Roncesvalles Chapel
426 Roncesvalles Ave
LE 3-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
Parkošana abās bēru mājās

LATVIEŠU NAMS
īrē telpas
sarīkojumiem un viesībām.
Birojs atvērts katru dienu no pl. 11—1 p.p. un 6—8 vak., sestd. no pl. 11—1 p.p. un 4—6 vak.
Uz vēlēšanos nama dāmu komiteja rīko godību galdus.
TELEFONS 922-2931
491 COLLEGE ST. TORONTO.

LATVIAN MUSIC

LP 019

A. Jurjāns TĒVIJAI, kantāte, Žermēna Heine-Vāgnere, soprāns, L. Vigners koris ar simf. orķ., diriģents L. Vigners. J. Graubiņš KAS TIE TĀDI, KAS DZIEDĀJA, jaukts koris, diriģents J. Dūmiņš; Jēkabs Mediņš STĀDIJU IEVIŅU, sieviešu vokāls sekstets.

9 dziesmas bērniem:

A. Žilinskis KAĶĪTS MANS, LELLES JAKA, ZIRNEKLĪTIS AUŽ, SLINKAIS JĀNĪTS, V. Singajevska, bērna balss; A. Žilinskis, klavieres; J. Vītols KARLĪTIS, KAĶENĪTE, A. Vanags, tenors; V. Cīrule, klavieres; BALTA BĒRZA ŠŪPOLĪTE, E. Tipaine, soprāns; V. Cīrule, klavieres; P. Līcīte ŠŪPO MANI MAMULĪTE, sieviešu vokāls sekstets; J. Vītols AIJĀ ŽUŽU, LAČA BĒRNIS, T. Kalniņa koris; diriģents T. Kalniņš

LP 020

Latgaļu tautas dziesmas:

AIZ AZARA AUGSTI KOLNI, AIZ AZARA BOLTI BĀRZI, SĒRMI ZYRGI, JAUNI PUIŠI, KAS MAN BEJA NADZEIVOT ES SOVAI MĀMEŅAI, BOLTA PUČE AZARĀ; St. Broka latgaļu jaukts koris, diriģents Stanislavs Broks; LATGOLAS POLKA, kūkļu ansamblis; PYRMO DIŅA, ŪTRO DIŅA; STOVĒJU, DZIDOJU; VYSI MAN I VĒJI PYUTE; AI, GALDEŅI; NADŪD, DĪVS, VEITULAM; MYUS' CĪMA MEITIŅA, T. Brokas latgaļu sīvīšu koris ar kūkļēm, diriģente Tereze Broka; NAUTRĀNU POLKA, orķestris.

LIGO LP 021

J. Reinholds LIGO DZIESMU VIRKNE, diriģents D. Gailis; P. Jurjāns LIGO DZIESMU VIRKNE, L. Vignera koris, diriģents L. Vigners; LIGO MELODIJU VIRKNE, kokļu ansamblis; J. Kepītis LIGO DZIESMU VIRKNE; E. Melngailis AI, ZAĻĀ LĪDACIŅA, t. dz.; A. Jurjāns PŪT, VĒJIŅI, t. dz., T Kalniņa koris, diriģents T. Kalniņš.

LP 022

J. Vītols ZIEMEĻBLĀZMA, kantāte, L. Vignera koris ar simf. orķ., solo H. Ozolītis, diriģents L. Vigners; J. Graubiņš TEK SAULĪTE TECĒDAMA, t. dz., diriģents J. Dūmiņš; A. Kalniņš PURI PURI, MEŽI MEŽI, t. dz., T. Kalniņa koris, diriģents T Kalniņš; A. Kalniņš JŪRAS VAIDI; J. Vītols KLAUSIES, SPULGACĪT, Anna Ludiņa, soprāns; A. Žilinskis AUDĒJAS DZIESMA; E. Dārziņš AIZVER ACTIŅAS, Elfrīda Pakule, soprāns: E. Dārziņš MANA LAIME, Arturs Vanags, tenors; A. Jurjāns KĀ ZAGŠUS, Žermēna Heine-Vāgnere, soprāns; M. Zariņš KĀ GULBJI BALTI PADEBEŠI IET; J. Vītols LĪGODAMA UPE NESA, t. dz., Ērika Tipaine, soprāns.

LP 023

Alfreds Kalniņš, dejas no baleta STABURAGS: 1. VALSIS, 2. ANDANTE AMOROSO, 3. SKAIDRĪTES DEJA, 4. JANDAĻS, 5. VALSIS, 6. MARŠS.

10 TAUTAS DZIESMAS

Dziedot dzimu, dziedot augu, Aiz ezera augsti kalni, Div' dzelteni kumelīņi, Smiekls man, Pūt vējiņi, Lecu, lecu dārziņā, Visu dienu bites dzinu, Stādīju ieviņu, Tautiešam roku devu, Krauklīts sēž ozolā, latviešu simfonisks orķestris, diriģents Leonīds Vigners.

LP 024

E. Vigners KĀ DAUGAVA VAIDA (Trimpula), vīru koris Tēvzeme ar ērģelēm, diriģents H. Mednis; A. Jurjāns LĪGOJIET, LĪKSMOJIET, kantāte, L. Vignera koris ar simf. orķ., diriģents L. Vigners; A. Žilinskis 14 DZIESMAS BĒRNIEM: Pelītes, Rīta dziesmiņa, Cepurīte, Pavasara un dzenis, Sēnotāji, **Pēteritis ar** Mikelīti, Skaišas zaķēns, V. Singajevska (bērna balss); **Jautrie** zēni, Ziemas miegs, Švīkši ledus pilī, Labs slava smiedzinam, Krusa un saule, Taurenītis, Negaisā, J. Zābers, tenors, pie klavierēm autors.

LP 025

Jāzeps Vītols DZIESMA, kantāte, L. Vignera koris ar simf. orķ. DŪKŅU SILS, SAULES SVĒTKI, L. Vignera koris, diriģents Leonīds Vigners; 7 tautas dziesmas: J. Graubiņš SMAGI LIECU TO LAZDIŅU, DZIEDĀTĀJA LIGAVIŅA, ZIEDĒJ' ROZES, MAGONĪTES; E. Melngailis MEITAS GULA ĀBOLĀ; KAD PĀRNĀKSI, BALELIŅ; V. Kaminskis BĒDA MANA, LIELA BĒDA; A. Jurjāns ČUČI, MANA LĪGAVIŅA, T. Kalniņa koris, diriģents Teodors Kalniņš.

LP 026

E. Dārziņš PIE TĒVU ZEMES DĀRGĀS, vīru koris, diriģents J. Dūmiņš; 7 tautas dziesmas: I. Kalniņš JĀ, JŪRIŅA, TU MAN DOTU, Ibiešu t. dz., vokāls un instr. ansamblis autora vadībā; E. Melngailis PUSRITĀ SAULE LĒCA; A Kalniņš ES SAVAI MĀMIŅAI, solo L. Pēsla; E. Melngailis LABS ZIRDZIŅŠ TAUTIEŠAM, APLIK KALNU SAULE TEK, BĒRZIŅŠ AUGA TRIM LAPĀM, T. Kalniņa koris, diriģents T. Kalniņš; A. Melnbārdis SUNI ZAĶIM PĒDAS DZINA. Vīru vokāls kvartets. 4 tautas dejas: DANCOT GĀJU AR MEITAM. Vokāls un instrumentāls ansamblis, ZEMNIEKU DEJA. Pūtēju orķestris; LĪKUMU DEJA. Vokāls un instr. ansamblis; LUDZAS KADRILA. Pūtēju orķestris; I. Kalniņš SILAVAS VALSIS, instr. ansamblis autora vadībā.

LP 027

Pēteris Barisons — Latvija. Reitera koris. No 18. nobembra svētku koncerta trimdā. Hallo! Latvija... Spīkere Alma Šteine. No Latvijas brīvvalsts 1939. g. radioraidījuma. Alfrēds Kalniņš — Opera Baņuta, ievads. Reitera koris. Rīgas radiof. simf. orķ. Jēkabs Graubiņš — Silmala trīcēja dancojot, t. dz Reitera koris, diriģ. Teodors Reiters. Jānis Kalniņš — Suitu dancis II. Rīgas radiof. simp. orķ., diriģ. Jānis Mediņš. Ar labu nakti! Jānis Ivanovs — Svīniga prelūdija. Rīgas radiofona simf. orķ. Diriģ. Jāzeps Lindbergs. Alfrēds Kalniņš — Pastardiena, kantāte. L. Vignera koris un Latviešu jaunatnes simf. orķ. Diriģ. Leonīds Vigners. Jānis Zālītis — Kad nakts. T. Kalniņa koris. Diriģ. Teodors Kalniņš.

LP 028

E. Dārziņš — Mirdzi kā zvaigzne. Vīru koris, diriģ. D. Gailis. Vēl tu rozes plūc. Jaunībai! K. Zariņš, tenors. Lauztās priedes. Jaukts koris, diriģ. D. Gailis. A. Žilinska — Komponistam. J. Zābers, tenors. 5 tautas dejas: Apaļais mēness; Maza, maza meitenīte, solo M. Fišers; Latvju polka. Lauku kapella. Krauklīts sēž ozolā. T. Kalniņa koris. Audēju deja. Lauku kapella. 2 tautas dziesmas: Pie niedrītes laivu sēju; Es redzēju jūriņā. T. Kalniņa koris.

LP 029

J. Vītols — Bērzs rudenī; Rūķīši un mežavecis; Mežezers. A. Jurjāns — Lūk, roze zied. T. Kalniņa koris. Diriģ.: D. Gailis 1., 2., 3. / L. Vigners 4. A. Kalniņš — Gana dziesma vasarā. L. Daine, mecosoprāns. J. Vītols — Skatat laudis, A. Vanags. Mīkla. A. Ludiņa. Mākonītis un mākonīte; Vērsītis ābolā, L. Andersone. Dace mazā mežā gāja, I. Tiknuse. Karalis un bērzlapīte; Mēnestiņš meloja, T. Kalniņa koris. W. A. Mozart — Sūpuldziesma, E. Zariņš ar orķ.

LP 030

A. Žilinskis — No op. Zelta zirgs: 2 Antiņa ārijas. Saulcerītes-Saulveža dialogs, J. Zābers un R. Māliņa ar simf. orķ. Diriģents J. Lindbergs. V. Kaminskis — Pa kam var pazīt. J. Cimze — Telci teici, valodiņa, T Kalniņa koris. J. Vītols — Kokļu skaņas, A. Ludiņa soprāns. J. Vītols — Ar kristāllspodriem stariem. T. Dārziņš — Minjona. J. Vītols — Ceļinieks. E. Melngailis — Es par tumsu nebēdāju, T. Kalniņa koris. J. Vītols — Ozolīti, zemzarīti. J. Vītols — Es meitiņa kā rozīte, E. Pakule, soprāns.

LP 031

Latgaļu t. dz.: Vysapkōrt saule gōja; Trejs jaunas mosas; Toļi dzeivoj muna mīlō; Kam, māmeņa, tu audzēji; Aiz azara malni meži; Voi īviņa, voi lazdeņa; Tolka, tolka bolenam; Apruņošonas dzīsme.; Lobs ar lobu sasatyka; Vīna pati meitēņa; Mozūs dancis; Rītoj bite, rītoj saule; Pi baznelcas (Jānis Mediņš) Vokals sīvīšu kvartets 1. 2. 9. Etnogrāfisks vokals ansamblis 4. 5 6. 7. 8. Kōris ar kūklem 3. 10. 12. Diriģ. T. Broka. Orķestris 11. Jaunotnes simf. orķestris 13.

SPORTS

MŪSU VIEGLATLĒTU PANĀKUMI ZIEMEĻAMERIKAS BALTIEŠU MEISTARSACĪKSTĒS

Baltijas valstu neatkarības pasludināšanas 50 gadu atcerei veltītās šāgada Ziemeļamerikas baltiešu meistarsacīkstes vieglatlētikā igauņu sporta kluba Kaleva techniskajā izkārtojumā notika Toronto 14. un 15. septembrī, ļoti neizdevīgā laikā, kad studenti tikko atsākuši mācības universitātēs. Tā arī latviešu reprezentācijai pietrūka daudz no tās īstā spēka, taču vietējie Toronto un Hamiltonas vieglatlēti ar vienīgo „izpalīgu" no ASV Juri Jesiferu guva lielu skaitu jauku uzvaru. Kopš lietuvieši piedzīvoja pirmo smago „sakāvi" Čikagā, vairs nevērtē punktus vienību sacensībai, bet, liekas, ka būtu laiks to atkal atsākt, jo tieši cīņa par savām nacionālajām krāsām sportistiem dod lielāku stimulu. Ja izvērtējam, kaut neoficiāli, nule aizvadīto meistarsacīkšu punktus, pārliecinoša uzvara piekrīt latviešu izlasei.

Vīriešu sacensībās jaunu Kanadas latviešu rekordu augstlēkšanā reālizēja Andris Lakstīgala, bet mešanu disciplīnās atsevišķas klases vīrs, protams, bija Juris Pūce. Jaunus personīgus rekordus 100 m skrējienā un trīssoļlēkšanā veica Juris Zivtiņa, piedevām uzvarot arī 200 m skrējienā un tāllēkšanā. Sekmīgi startēja arī Ivars Zvaigznīte, Juris Jesifers un pārējie latviešu vieglatlēti. Lieliska bija mūsu 4x100 m stafetes vienība — ar katru maiņu igauņi un lietuvieši atkrita arvien vairāk.

Sieviešu sacensībās „no rekorda uz rekordu gāja" Anita Jaunzeme, kura savā kontā ierakstīja 4 skaistas uzvaras. Lēkšanu disciplīnās pietrūka Kaivas Ceļdomas, kura tagad studē Kingstonā, bet mešanu sacensībās Velta Viškere un Andra Ulmane izrādījās krietni pārākas par savām pretiniecēm. Pārsteigums bija Ulmanes personīgais rekords šķēpa mešanā.

Atzinību pelnījuši arī mūsu juniori. Tā 100 m skrējiena finālam trīs priekšskrējienos kvalificējās visi četri mūsu sprinteri. Uģis Ziemelis un Juris Kudrašovs ir teicami J. Zivtiņas aizstājēji sprintā, Gatis Roze, kura speciālitāte ir 800 m skrējiens, pagaidām vēl ir pārāk vispusīgs, slaidā Modra Lorberga personā aug labs barjērskrējējs, bet Namejs Batraks nākotnē, varbūt, staigās Juŗa Pūces pēdās. Andris Lakstīgala jau tagad ir izcils vispārējās klases atlēts.

Bija gādāts par efektīvu karogu sardzi atklāšanas parādē, kuŗā Latvijas karoga nesējam — svara celšanas rekordistam Alfredam Kārkliņam krāšņos tautas tērpos asistēja Karina Blatchina, Zinta Komarovska, Ilze Malceniece un Dace Zemdega.

Meistarsacīkšu techniskie rezultāti sieviešu sacensībās: 60 m skrējienā — 1. A. Jaunzeme 8,1 sek., 2. Ignaite (lietuviete — L) 8,1 sek un 3. Pulka (igauniete — I) 8,6 sek.; priekšskrējienā Jaunzeme distanci veica 7,8 sek., bet Ignaite 7,9 sek..; 100 m skrējienā — 1. A. Jaunzeme 12,5 sek., 2. Ignaite (L) 12,9 sek. un 3. Kaura (I) 13,3 sek.; 200 m skrējienā — 1. A. Jaunzeme 27,7 sek., 2. Kaura (I) 29,2 sek. un 3. Jokubaite (L)) 30,0 sek.; 80 m barjērskrējienā — 1. A. Jaunzeme 13,7 sek., 2. Vaivude (L) 13,8 sek. un 3. Jokubaite (L) 13,9 sek; 400 m skrējienā 1. Jokubaite (L) 1:05,2 min.., 2. Palandi (I) 1:07,6 min. un 3. Civas (L) 1:07,6 sek.; tāllēkšanā — 1. I. Kaura (I) 4,68 m, 2. A. Ulmane 4,66 m un 3. Vaivude (L) 4,47 m; A. Jaunzeme iespēja 4,23 m tālumu; augstlēkšanā — 1. Petronaite (L) 1,425 m, 2. A. Ulmane 1,35 m un 3. Krišćuna (L) 1,35 m; lodes grūšanā — 1. A. Ulmane 9,17 m, 2. V. Viškere 8,84 m un 3. Evena (I) 8,27 m; diska mešanā — 1. V. Viškere 29,24 m, 2. A. Ulmane 27,98 m un 3. aJnkus (L) 25,78 m; šķēpa mešanā — 1. A. Ulmane 30,72 m, 2. Giedraite (L) 23,24 m un 3. Jankus (L)) 22,62 m.

Vīriešu sacensībās: 100 m skrējienā — 1. J. Zivtiņa 11,0 sek.; 2. I. Zvaigznīte 11,2 sek. un 3. Kartna (L) 11,5 sek.; 200 m skrējienā — 1. J. Zivtiņa 23,2 sek., 2. Kartna (L) 23,8 sek. un 3. Juts (I); 400 m skrējienā — E. Leps (L) 49,8 sek.; 800 m skrējienā — E. Leps (I) 1:52,9 min.; 1500 m skrējienā — 1. Juzenas (L) 4:17,5 min.; 2. Sabaliauskas (L) 4:41,3 min. un 3. Ross (I) 4:46,7 min.; 3000 m skrējienā — 1. Juzenas (L) 9:44,2 min.; 2. Ross (I) 10:52,5 min.; 110 m barjērskrējienā — 1. J. Jesifers 16,1 sek., 2. I. Zvaigznīte 16,4 sek. un 3. Dz. Pūpēdis 17,4 sek.; 4x100 m stafetē — 1. latvieši (J. Kudrašovs, I. Zvaigznīte, U. Ziemelis, J. Zivtiņa) 44,6 sek., 2. igauņi 46,1 sek. un 3. lietuvieši 47,8 sek.; 4x400 m stafetē — 1. igauņi 3:40,3 min., 2. lietuvieši 4:01,6 min.; tāllēkšanā — 1. J. Zivtiņa 6,65 m, 2. J. Jesifers 6,62 m un 3. Petrauskas (L) 6,39 m; Dz. Pūpēdis iespēja 6,15 m; augstlēkšanā — 1. A. Lakstīgala 1,85 m, 2. J. Jesifers 1,75 m, un 3. Petrauskas (L) 1,75 m; trīssoļlēkšanā — 1. J. Zivtiņa 13,43 m, 2. J. Jesifers 12,91 m un 3. Petrauskas (L) 12,77 m; kārtslēkšanā — 1. J. Jesifers 4,04 m, 2. E. Veiss 3,81 m; lodes grūšanā 1. J. Pūce 17,32 m,2.Rosts (I) 14,29 m un 3. I. Zvaigznīte 14,10 m; diska mešanā — J. Pūce 57,06 m, 2. Rosts (I) 49,02 m un 3.I. Zvaigznīte 45,18 m; A. Bergvalds iespēja 35,84 m; šķēpa mešanā — 1. I. Zvaigznīte 64,42 m un 2. Rosts (L) 63,64 m; veseŗa mešanā — 1 J. Pūce 53,24 m, 2. Z. Ildens 37,12 m un 3. A. Bergvalds 32,80 m.

Junioru sacensībās: 100 m skrējienā — 1. U. Ziemelis 11,5 sek., 2. J. Kudrašovs 11,5 sek. un 3. Stempuzis (L) 11,8 sek.; G. Roze iespēja 11,8 sek., bet N. Batraks 11,9 sek.; 200 m skrējienā — 1. J. Kudrašovs 24,2 sek.; 2. G. Roze 24,5 sek. un 3. Stempuzis 24,8 sek.; N. Batraks iespēja 25,4 sek.; 400 m skrējienā — 1. Juzenas (L) 53,7 sek., 2. G. Roze 54,0 sek. un 3. Klioris (L) 55,0 sek.; 800 m. skrējienā — 1. Juzenas (L) 2:02,2 min., 2. G. Roze 2:04,6 min. un 3. Sabaliauskas 2:13,6 min.; 110 m barjērskrējienā — 1. M. Lorbergs 17,8 sek., 2. Klioris (L) 18,0 sek un 3. Pints (I) 18,8 sek. (3'ž" barjēras); 4x100 m stafetē — 1. latvieši (J. Kudrašovs, L. Hābs, N. Batraks, G. Roze) 48,4 sek., 2. lietuviešu Žaidas 49,8 sek un 3. lietuviešu Aušra 49,9 sek; tāllēkšanā — 1. Misevičius (L) 5,86 m, 2. G. Roze 5,77 m un 3. Nakrušius (L.) 5,55 m; augstlēkšanā — 1. A. Lakstīgala 1,80 m, 2. Norkus (L) 1,55 m un 3. Tamesiunas (L) 1,55 m; trīssoļlēkšanā — 1. M. Lorbergs 11,67 m, 2. A. Lakstīgala 11,57 m; lodes (12 mārc.) grūšanā — 1. Sārs (I) 12,68 m, 2. N. Batraks 12,62 m un 3. Jaguste (I) 10,79 m; diska (1 kg) mešanā — 1. N. Batraks 36,51 m, 2. Jaguste (I) 36,22 m un 3. Sārs (I) 35,54 m; šķēpa (vīriešu) mešanā — 1. Misevičius (L) 44,05 m, 2. Romets (I) 43,56 m, 3. Stempuzis un Gutaveckas (abi L) 43,02 m; A. Lakstīgala iespēja 37,14 m.

Īpašas balvas kā meistarsacīkšu izcilākie atlēti ieguva Anita Jaunzeme un Juris Pūce. Sacensību organizācija visumā bija vāja.

—cbb—

SĀKUSIES PJĒRA TRUDO MODES ERA
Ed. Keiša karikatūra

Plūdi un atplūdi Anglijā

(Pārnesums no 1. lpp.)

ieplūdināt Latvijā krievus, kuŗu skaits 14 gados no 12% pavairojies uz 26%. Šīs rūpnīcas galvenokārt ražo krievu tirgum, kā ķīmiskās fabrikas Olainē, dzelzs rūpnīca Liepājā, sintētiskās fabrikas Valmierā un Daugavpilī.

Kaut pašā Latvijā šo preču trūkst, 53% visu būvmateriālu, 60% tekstīliju un 46% piensaimniecības ražojumu „plānošanas komisija" aizsūta uz citām padomju republikām un Pad. savienības eksportam. Latvijai nav tiesību pašai tirgoties ar ārvalstīm un turēt ārzemju valūtu, to drīkst vienīgi valsts banka Maskavā. Ar statistiskiem datiem skrejlapa iepazīstināja izstādes apmeklētājus ar Pad. savienības saimnieciskās izmantošanas veidu. Latviju nežēlīgi izsūc ne vien saimnieciski, bet smagi apspriež arī kultūrāli. Piemēram, 1964. gadā no 227 Latvijā izdotajām grāmatām tikai 87 bija latviešu autoru darbi.

Pret Pad. savienības agresiju Eiropā un Čechoslovakijas okupāciju tūlīt sacēlās arī Ukrainu pretestības komiteja Lielbritanijā, jautājot: „Kas būs nākošais?" Ukrainu izplatītajā skrejlapā brīdināts, ka Maskavas vecais imperiālisms atkal sakustējies, aicinot atbalstīt padomju vergu cīņu par nacionālo brīvību. Vislielākā verdzinātā tauta ir 46 milj. ukraiņu, kas jau 50 gadu ar asinīm un asarām cīnās pret krievu virskundzību.

Līdzīgu protesta deklarāciju publicējuši arī Eseksas universitātes studenti un profesori, nosodot Pad. savienības agresiju Čechoslovakijā un tās valdības locekļu apcietināšanu, protestam aicinot boikotēt padomju izstādi Londonā. Studenti aicināja iedzīvotājus un organizācijas arī protesta demonstrācijā.

Pirmais satraukums un protesta vilnis Londonā tagad tomēr norimis. Notikumi Čechoslovakijā iet savu gaitu — tieši tā, kā iecerējusi un plānojusi Maskava. Čechoslovakijas jauno un skaisto brīvību, kuŗa bija kautrīga savā attīstībā un naīva ideālismā, padomju tanki samala vienā naktī. Pasauli nepārsteidza tik daudz čechoslovakijas brīvības centienu brutālā noslāpēšana, kā veids un ātrums, ar kādu Maskava to izdarīja. Dažās stundās Prāga bija „iekaŗota" no zemes un gaisa, pārsteigta, tā sakot, pidžamā, un naktskreklā, visas galvenās iestādes zibensātrumā aplenktas un ieņemtas. Vai tas pats nevarēja un vēl nevar notikt ar jebkuŗu citu zemi Maskavas neapmierinātības un interešu lokā, piemēram — ar Rietumberlīni?

Liekas, ka tikai tagad Rietumi sāk īsti atjēgties, cik briesmas patiesībā lielas un cik vāji darbojas visi pretizlūkošanas spēki. Ko Rietumi pašreiz vispār var stādīt pretī tām padomju divīzijām, kuŗas tagad atrodas pie Rietumvācijas robežas Austrumvācijā un Čechoslovakijā? Tie nav latenti spēki savos garnizonos, bet atrodas kustībā, ar ķiļiem pret Bavāriju un Rietumvācijas vidusdaļu.

Pašreizējais militārais līdzsvars Eiropā rada bažas. 24 NATO divīzijām Rietumvācijā stāv pretī 20 padomju divīzijas Austrumvācijā, bet 5 — 7 divīzijas Čechoslovakijā pie pašas Bavārijas robežas; Ungārijā pašreiz atrodas 4 padomju divīzijas kā drauds Austrijai, bet Čechoslovakijā vispār pilnīgā kaujas gatavībā atrodas 600.000 vīru liels Varšavas pakta valstu karaspēks, kuŗš arī galvenokārt sastāv no labi apmācītām un apbruņotām sarkanarmijas vienībām. Bez tam Polijā stacionētas vismaz 2 padomju divīzijas, bet pašas Pad. savienības rietumdaļā — 60 divīziju, kuŗas vajadzības gadījumā tūlīt var šķērsot Poliju, Čechoslovakiju, Ungāriju un ar vāju pretetību, vai pat bez tās, ātri izlauzties cauri arī Rumānijai.

Kādas izredzes šobrīd ir Eiropas apspiestajām tautām? Pašreiz nekādas! Nav pazīmju, ka tām rāstos sabiedrotie, kas būtu gatavi par tām iestāties ar militāriem, saimnieciskiem un politiskiem līdzekļiem. ASV prezidents Džonsons gan no jauna atkārtojis drošības garantiju Rietumberlīnei, proti, ka ASV „necietīs ne varas, nedz varas draudu ieiešanu, lai mainītu pašreizējo stāvokli", bet tā ir tikai deklarācija „uz plāna papīra", jo vairāk tādēļ, ka drīzumā notiks ASV prezidenta maiņa.

Un tomēr ir kāda zīme, kuŗa parāda Maskavas nespēku. Ja Pad. savienībai bija vajadzīgs 1 miljons vīru, lai nospiestu 14 milj. lielo čechoslovaku tautu, tad tas liecina tikai par Kremļa ārkārtīgajām bailēm no tautu pretestības. Maskavas apspiestībā Austrumeiropā dzīvo vairāk nekā 100 miljonu dažādu tautu piederīgo. Kas notiktu, ja šie miljoni pēkšņi saceltos? Tas nevar notikt vienā gadā, zem Maskavas smagā zābaka nav arī iedomājama sacelšanās ierocīem rokās. Bez tam — kas tos dotu un piegādātu? Bet visās nekrievu un arī pašā krievu tautā jau ilgāku laiku attīstās kāds process, kas ved uz lielāku gara brīvību un demokratizāciju. Ungāriem un čechoslovakiem tas neizdevās, bet rumāņi un jo sevišķi dienvidslavi ir gatavi pretoties ikvienam Maskavas militāram spiedienam. Katra novirzīšanās uz liberālizācijas pusi ir Kremļa hierarchijai nāves drauds, kas novēršams vienīgi ar militāru varu un terroru. Cik ilgi Kremļa sazvērnieki to spēs? Un vai kādas akcijas pāri dzelzs priekškaram šo apspiesto tautu pieaugošo neatkarības centienu procesu nepasteidzinās?

Tie ir jautājumi, kas nodarbina arī apspiesto tautu vadošās aprindas Londonā un ļauj raudzīties nākotnē ar paļāvību un cerībām, ka pēc Āzijas plūdiem, kuŗi ieskalojušies dziļi Eiropā, jānāk atplūdiem. Ja šis paisums aizskalojis Čechoslovakijas brīvības centienus, tad imigrantu politiskās aprindas Londonā par to stipri vaino Eiropas nenokārtoto politisko stāvokli, kaŗ pēc Jaltā izdarītā sadalījuma pastāv jau 23 gadus. Rietumi šo pasaules sadalījumu, acīm redzami, vēl vienmēr respektē. To apliecina arī Londonas laikraksts „The Daily Telegraph", kas, apskatot notikumus Čechoslovakijā, ievadrakstā saka: „...ir skaidrs, ka Pad. savienība, vienalga kādiem līdzekļiem, un tādu ir daudz, iepriekš pārliecinājās, ka ASV neiejauksies."

Edgars Līkums

PĒDĒJO VĀRDU TEIKS . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

nis, līdz vēlēšanu dienai centīsies iegūt visi trīs prezidenta amata kandidāti — Niksons, Hamfrijs un Volless.

Kādas ir šobrīd kandidātu izredzes? Galupa institūta aptaujas, kuŗas savā ziņā ir priekšvēlēšanu „izlūkošanas dienesta" ziņojums, šobrīd liecina, ka 56% amerikāņu balsos par Niksonu, kamēr Hamfrijam izredzes uz 44% vēlētāju atbalstu. Še jāpiezīmē, ka Volless, kas cer dabūt vismaz 10% vēlētāju balsu, zināmu daļu var atņemt Niksonam un Hamfrijam.

Līdz vēlēšanu dienai vēl var gadīties viens otrs pārsteigums, jo kandidātiem, lai cik piesardzīgi tie būtu laipošanā, lai izpatiktu saviem atbalstītājiem, būs jādod atbildes uz vēl daudziem pagaidām neatbildētiem jautājumiem.

Hamfrijs ir vienīgais, kas ar mīklainām deklarācijām cenšas mīkstināt savu nostāju Vietnamas kaŗa un sociālo iekšpolitisko jautājumu atrisināšanā. Varbūt, ka tas notiek tādēļ, ka Hamfrijam patiktos iegūt Makkārtija liberāļu lielāku atbalstu. No otras puses, vismaz vienu Hamfrija roku vēl cieši tur viņa labvēlis Lindons Džonsons.

Niksons jau deklarējis stingru nostāju pret komūnistiem un pieteicis diezgan konkrētus soļus kārtības un likumības atgriešanai pašu mājās. Liekas, ka viņa izvēle viceprezidenta jautājumā bijusi pareiza. Republikāņu viceprezidenta kandidāts Agnū nav nekāds laipotājs. Tā kādā runā pagājušajā nedēļā viņš pateica arī savu vērtējumu par demonstrētājiem un liberālajiem inteliektuāļiem: „Ja kāds man censtos apgalvot, ka hipiji un jipiji spēj kaut ko darīt ASV problēmu atrisināšanā, ka šie individi var vadīt valsti uz labu nākotni, tad es atbildētu, ka viņi nav spējīgi vadīt pat autobusu! Viņi nespēj noturēties ierēdņa darbā, viņi nespēj apkalpot vienkāršāko fabrikas mašīnu. Viss, ko viņi spēj, ir garšļaukus gulēt parkos un spārdīt kājām policistus."

Voless hipiju un citu protestētāju novērtējumā ir nesaudzīgāks: „Ja kāds demonstrants iedomātos nogulties manas automašīnas priekšā, tad var gadīties, ka tā būs pēdējā automašīna, kuŗai tas būs spējīgs nogultīes priekšā..." Volless jau apzīmēts par rasistu un galēji labā spārna ekstrēmistu reakcionāru, bet zīmīgā kārtā viņa robustajās vēlēšanu runās klausās daudzi vienkārši amerikāņi. Vēl jo vairāk — Vollesa vēlēšanu kampaņu ar savu ārtavu atbalsta amerikāņu strādnieki, kuŗi vairs netic ziloņkaula troņī uzkāpušajiem arodbiedrību cariem.

Vēl vēlēšanu kampaņas baltie cimdi nav novilkti, bet sāncenšu kampaņu vadītāji jau drudžaini cenšas atrast spēcīgus lozungus, ar kuŗiem vēlētāju acīs diskriminēt pretējo pusi. Demokrati, droši vien, centīsies Niksonu pataisīt par reakcionāru atpakaļrāpuli, kas atņems visus sociālo nodrošinājumu labumus, vai arī par bīstamu kaŗa kūdītāju, kas draud izbeigt medusmēnesi ar miermīlīgajiem Kremļa draugiem. Republikāņi no savas puses centīsies pierādīt, ka Hamfrijs ir Lindona Džonsona ieliktenis un turpinās celt gaisa pilis, par kuŗām amerikāņu nodokļu maksātājiem būs jāsedz rēķins.

Iespējams, ka visos vēlēšanu saukļos šoreiz pavisam uzmanīgi noklausīsies t.s. aizmirstais amerikānis un atšķirs graudus no pelavām, 5. novembrī pateicot savu gala vārdu, lai ar jauna prezidenta ieiešanu Baltajā namā sāktos jauna un labāka lappuse amerikāņu vēsturē.

Aleksandrs Kegumnieks

Pastiprinot savas vēlēšanu kampaņas solījumus žīdiem, Ričards Niksons izteicies, ka atbalstīs ASV fantomlidmašīnu sūtīšanu Izraēlai, ja pierādīsies, ka miera uzturēšana Vidējos austrumos iespējama ar Izraēlas militāro pārākumu pār tās kaimiņiem. Šī Niksona piezīme Telavivā iztulkota par solītu kompensāciju žīdu balsotājiem ASV prezidenta vēlēšanās.

AKTUĀLAIS ĪSUMĀ

☆ Montrealas universitātes eksperimentālās medicīnas institūta vadītājs Dr. Hanss Selje izteicies, ka drīzumā sāks eksperimentēt ar cilvēkiem, izmēģinot jaunas zāles sirdslēkmju novēršanai. Dr. Seljes pētījumi par pārliecīgas piepūles ietekmi uz cilvēka organismu ir starptautiski pazīstami. Sirds un asinsrites slimības Ziemeļamerikā ir lielākie nāves cēloņi. Jaunās zāles, amilorids, kuŗas lieto eksperimentos, izmēģinājumos ar žurkām devušas ļoti labus rezultātus. Izmēģinājumos arī izrādījies, ka sirdslēkmes ir tiešā sakarā ar zemu potaša līmeni organismā. Amilorids spēj uzturēt šo līmeni nepieciešamā augstumā 24 stundas. Dr. Selje šo minētās ķimikālijas īpašību atklājis nejauši šai vasarā, eksperimentējot ar žurkām, bet brīdina, ka nav drošs, vai tai būs līdzīgs iespaids arī uz cilvēkiem.

☆ Federālā valdība šoruden paredzējusi izlaist jaunas krājzīmes (bonds), kuŗas 1982. gadā varēs izpirkt ar 6,75% peļņu. Lēmums radies vērojot, ka iedzīvotāji šogad nepieredzētā vairumā apmaina iegādātās krājzīmes pret vērtību naudā, nenogaidot krājzīmju pilnā termiņa notecēšanu.

☆ Kvebeka noraidījusi ielūgumu piedalīties starptautiskā franču parlamentāriešu sanāksmē Versaļā, Parīzē, septembŗa beigās. Kādēļ? — Tādēļ, ka šis ielūgums saņemts Otavā, un Otava gatavojas sūtīt federālu delegāciju uz sanāksmi. Bet Kvebekas valdība atzīst, ka viņas parlamentāriešus vajadzētu ielūgt tieši, bez federālās valdības starpniecības . . .

★ Atbildot uz jaundemokratu pārstāvju pārmetumiem parlamentā par Kanadas pasīvo nostāju Biafras krizē, ārlietu ministrs Mičels Sārps paziņojis, ka Kanadas valdība apsver šo jautājumu ierosināt Apvienotajās nācijās. Ja Afrikas valstu pārstāvji klusēs, Kanada Apvienotajās nācijās aicinās Nigerijas un Biafras pārstāvjus paskaidrot savu rīcību pašreizējā pilsoņu kaŗā.

Maskavas draudiem nav pamata

VAI PASTĀV NOLĪGUMS, KAS ATĻAUJ PAD. SAVIENĪBAI LIETOT MILITĀRU VARU PRET RIETUMVĀCIJU?

Šāds jautājums nule pacēlies ASV ārlietu ministrijā Vašingtonā, ministrijas pārstāvim Robertam Makklokijam komentējumā atzīmējot, ka Pad. savienībai šādu tiesību tomēr nav. Runa ir par Apvienoto nāciju nolīguma diviem punktiem, kas ietverti 53. un 107. paragrafā un zināmos gadījumos atļauj lietot militāru varu pret kādu no „agrākajiem ienaidniekiem". Šādu iespēju pacēla Pad. savienības nota Rietumvācijai, radot bažas, ka tā pret savu „bijušo ienaidnieku" varētu sākt militāru agresiju, jo sevišķi vēl tādēļ, ka Maskava savas ekspansijas tieksmes jau apliecinājusi ar Čechoslovakijas okupēšanu.

Makklokijs izteicies, ka ASV uzskats ir, ka neviens no šiem punktiem nedod Pad. savienībai vai citām Varšavas pakta valstīm tiesības iejaukties Rietumvācijas politikā ar militāru varu. Šāda rīcība varētu izsaukt sabiedroto atbildi sakarā ar NATO valstu līgumu.

Šis ASV paskaidrojums, acīm redzot, sniegts, lai mazinātu Rietumvācijas bažas, ka Maskava varētu izmantot šo Apvienoto nāciju nolīgumu, lai ar militāru akciju vērstos pret Rietumvāciju kā savu „agrāko ienaidnieku". Ka Rietumvācija ir jauna politiska vienība, kuŗa izveidota tikai pēc otra pasaules kaŗa, tādēļ nevar būt Pad. savienības „agrākais ienaidnieks", tas Maskavas „loģiku", protams, neskar.

Arī Anglija un Francija piekrīt ASV viedoklim ka minētā klauzula nekādā ziņā nedod Pad. savienībai tiesības diktēt Rietumvācijai politiskus nosacījumus ar militāra spiediena palīdzību.

Ja Pad. savienība tomēr mēģinātu rīkoties ar Rietumvāciju, kā rīkojusies Čechoslovakijā, tad jāpieņem, ka pēc šīs ASV deklarācijas Maskavas agresija sastaptos ar Rietumvācijā stacionēto NATO vienību pretestību, jo šajos aizsardzības spēkos ASV vienībām piekrīt galvenā loma. Prezidents Džonsons steidzina plānu, kas paceltu ASV militāro spēku kapacitāti Rietumvācijā, kamēr pastāv draudi. NATO aizsardzības spēku ietvaros novembŗa vai decembŗa manevriem paredzēts nosūtīt uz Rietumvāciju četrus F-4 kaujas bumbvežu eskadronus, kuŗiem sekotu divas mechanizētās kājnieku brigādes nākošā gada sākumā. Šos četrus eskadronus veido 96 bumbvedēji, bet abas kājnieku brigādes 28.000 vīru, kuŗus atvilka no Rietumvācijas īsi pirms padomju iebrukuma Čechoslovakijā.

Atomieroču izplatīšanas aizlieguma līgumu, kuŗā tik ļoti ieinteresēta Pad. savienība, ASV senāta ārlietu komisija ar 13 pret 3 balsīm nodevusi visa senāta izlemšanai. Nav vēl noteikts datums, kad senāts līguma ratificēšanu apspriedīs. To jau parakstījušas 80 valstis, ieskaitot ASV un Pad. savienību, bet ASV satversme prasa senāta divu trešdaļu balsu vairākumu līguma ratificēšanai. Sakarā ar notikumu Čechoslovakijā, prezidenta amata kandidāts Niksons pieprasījis līguma ratificēšanu atlikt vismaz līdz jaunā prezidenta ievēlēšanai.

Prezidents Džonsons līgumu parakstīja 1. jūlijā. Pēc Čechoslovakijas okupēšanas līgumam radās daudz pretinieku, opozicija strauji pieauga. Dedzīgākie līguma aizstāvji tagad apgalvo, ka tam nav nekāda sakara ar Pad. savienības agresiju, bet tas ratificējams atomieroču izplatīšanas aizkavēšanai.

SOCIĀLDEMOKRATU UZVARA ZVIEDRIJĀ

Zviedrijā 15. septembrī notika riksdaga vēlēšanas, kuŗās ievēlēja parlamenta otras kameras (apakšnama) jauno sastāvu. Sociāldemokrati, kuŗi Zviedrijā valda jau 36 gadus, visai negaidīti panāca lielāko uzvaru un pirmo reizi absolūto vairākumu kopš 1945 gada. Negaidīti tādēļ, ka daudzi pareģoja, ka uzvarēs pilsoniskās partijas. Tagad arī apakšnams atradīsies pilnīgā sociāldemokratu kontrolē. No 233 apakšnama vietām sociāldemokrati ieguva 124 (no jauna 12 mandātus), labā spārna partijas — 107, bet komūnisti tikai 2, zaudējot 6 mandātus. Domā, ka komūnisti zaudējuši sakarā ar Pad. savienības iebrukumu Čechoslovakijā, viņu piekritēju balsis tagad gūstot sociāldemokratiem.

No 5 milj. balsstiesīgajiem vēlētājiem pie urnām devušies 90%, to vidū 625.000 jauno vēlētāju, kas šīs savas politiskās tiesības izmantoja pirmo reizi. Tagad 67 gadus vecais ministru prezidents Tage Erlanders, kas amatā jau ir 22 gadus, izteicies, ka šī bijusi pēdējā reize, kad viņš vadījis sociāldemokratus vēlēšanu kampaņā. Par viņa varbūtējo aizstājēju min pašreizējo izglītības ministru Olafu Palmi.

Oficiālais Austrumvāc. komūnistu laikraksts „Neues Deutschland" un poļu komūnistu partijas organs „Trybuna Ludu" ziņo, ka žīdu cionistu elementi pārņēmuši čechu komūnistu partijas vadību un atgriežot Čechoslovakiju no sociālisma pie kapitālisma. Zīdi, kas no Čechoslovakijas ierašanās Vīnē, stāsta, ka žīdu masu aresti Prāgā tomēr nav notikuši, bet tiem izsniegts neierobežotos vairumos atļaujas atstāt Čechoslovakiju. Drošībā atrodoties arī Čechoslovakijas rakstnieku savienības vadītājs prof. Goldstikers, pēc tautības žīds.